

SWARNA BHARAT PARTY

Liberty first

18 October 2018

Annual Report 2017-18

SBP is fighting for **your** freedom and prosperity. We have the only plan that can transform India's governance. Join us for a lifetime membership fee of Rs.100. And please donate liberally.

G-249 Palam Vihar Gurgaon 122017

www.swarnabharat.in email: info@swarnabharat.in

Registration No. No. 56/102/2013/PPS-1

Contents

SUMMARY OF THE LAST YEAR	3
CURRENT OFFICE BEARERS.....	4
National office bearers.....	4
State office bearers.....	5
Key activities in 2017-18 From May 2017 and up to March 2018	7
PRESS RELEASES	70
Swarna Bharat Party has nothing to do with any upper caste organization - 24 February 2018.....	70
Swarna Bharat Party invites young leaders to a workshop in Allahabad in April to change India's future - 10 February 2018.....	70
Mr Rahul Pandit launches a movement to reclaim Hyderabad's natural environment from toxins and plastic - 12 December 2017.....	71
Swarna Bharat Party announces Sanjay Sonawani as its 2019 Lok Sabha candidate from Pune - 6 December 2017	71
Swarna Bharat Party opposes the communist policy to cap healthcare prices in Karnataka - 18 November 2017	72
Swarna Bharat Party commits to 10 per cent GST and abolition of tax on book royalties - 4 November 2017	73
Swarna Bharat Party announces Rahul Pandit as its 2019 Lok Sabha candidate from Malkajgiri - 25 October 2017.....	74
Swarna Bharat Party announces Rabi Kant Bharti as its first candidate for the 2019 Lok Sabha elections - 19 October 2017.....	75
Swarna Bharat Party calls upon the Modi government to protect human rights in Kashmir - 10 September 2017	76
Swarna Bharat Party asks the Modi Government to abolish labour laws - 3 September 2017	76
Swarna Bharat Party asks the Modi Government to implement a genuine privacy law - 28 August 2017.....	77
Swarna Bharat Party mocks the Modi government's ignorance about basic economics.....	78
30 July 2017.....	78
Swarna Bharat Party made a major contribution at the Horasis India Meeting in June 2017 - 13 July 2017.....	79
Sanjay Sonawani, Swarna Bharat Party leader to launch a mission to encourage dehydration of fruits and vegetables - 9 June 2017	80
Swarna Bharat Party wants the Indian government to immediately sign free trade agreements - 2 June 2017.....	81
Swarna Bharat Party calls for a national emergency to stop 5 lakh Indians dying from TB each year - 28 May 2017.....	82
Swarna Bharat Party demands immediate revocation of the new rules regarding sale of animals - 28 May 2017.....	83
BJP must fulfil its constitutional obligation and buy toor dal from farmers at a good price - 18 May 2017	84
FINANCIAL STATEMENT.....	86
Scanned copies of financial statements	86

COPY OF REPORT ON DONATIONS SENT TO ELECTION COMMISSION 91

Scanned copy 91

Swarna Bharat Party

G-249 Palam Vihar, Gurgaon 122017

info@swarnabharat.in, <http://swarnabharat.in/>

Registered with Election Commission of India: 56/102/2013/PPS-1

National President: Dipinder Sekhon Secretary: Bhoopendra Singh Kanaujia

Liberty first

To,

Election Commission of India,

Nirvachan Sadan, Ashoka Road,

New Delhi – 110001

Date: 17/04/2018

Subject:-Submission of Report under Sec. 29C(3) of Representation of the People Act,1951 in Form No.24A format – Regarding Registration No. 561022013PPS1

Respected Sir/Madam,

We herewith submit FORM – 24 A containing the details of Donations received from individuals who have contributed more than Rs.20, 000/- as required Under Sec.29C(3) of the Representation of the People Act, 1951 for your kind appraisal in respect of the Financial Year 2017-18.

Thanking You,

For Swarna Bharat Party

Bhoopendra Singh Kanaujia

Secretary

..... 91

COPY OF INCOME TAX RETURN OF THE PARTY, 2017-18..... 94

Scanned copy of the income tax return 94

SUMMARY OF THE LAST YEAR

SWARNA BHARAT PARTY GETS INCREASING COVERAGE

The last financial year marked a significant ramping up of SBP's national presence. In the previous year, SBP had been recognized internationally as the only party other than BJP and Congress to be invited to the Horasis India conference in 2017. We did not attend the 2018 conference despite a standing invitation since the cost-benefit of attending the conference did not add up.

However, in 2017-18, the name of Swarna Bharat Party and its views are beginning to become well known in the Indian media. Sanjeev Sabhlok has by now published five center-piece articles in the *Times of India* with another one due to be published shortly. *News18* requested Sanjeev Sabhlok for his views on the government's lateral entry program. SBP's views were also reported by the Hindu *Businessline*.

[Get out of farmers' way: In the end government interventions end up sustaining, not reducing, rural poverty](#) June 19, 2018

[Five reforms PM can consider: Government must focus on its core functions, maximum government yields minimum governance](#) February 23, 2018

[Who's pseudo-secular now? Sure, Yogi Adityanath, do build a Ram statue – but with your own money](#) November 27, 2017

[Can India be First World? We dream of leapfrogging to First World status, here's how to do it in real life](#) July 12, 2017

[For a liberal India: The country now has its first liberal party, the Swarna Bharat Party](#) April 1, 2017

In the meanwhile, the party has announced three candidates for the forthcoming 2019 Lok Sabha elections – in Hyderabad, Bhadohi and Pune. These candidates are working hard to build their local constituency, through extensive meetings with local people, including in the villages. The details of the party's candidates are available on the party's website at <https://swarnabharat.in/2019-elections>.

The party expects to contest at least five seats in the 2018 Lok Sabha elections. We are in talks with other like-minded groups. If these groups accept SBP's manifesto, we will welcome a significant number of new persons into the party.

We recognize that the journey to achieve liberty in India is not going to be easy. Illiberal forces are aligned against the people everywhere, both the socialists and those who want to convert India into Hindu *rashtra*.

Today, the need for a liberal party to govern India has never been greater than before. We provide the sole national platform for all Indian liberals – for all times to come. This party fills a huge void in India's political landscape. We invite you to join SBP and take the country forward.

CURRENT OFFICE BEARERS

National office bearers

The party's National Office Bearers as at the date of publishing this report are listed below:

Rahul Pandit (Hyderabad), **Working President**, +91 9703425422, rahulpanhyd@gmail.com

Rahul comes from an international business development background and currently serves as a C level corporate leader. It is his dream to see India as a developed nation. He believes India and Indians have the potential to be a world leader. He believes SBP is the much-needed liberal political platform for India that can restore its lost glory. Rahul currently volunteers significant amount of his time for developing youth in India.

Sanjeev Sabhlok (Melbourne), **Overseas Coordinator**, sabhlok@gmail.com

Sanjeev worked in the IAS from 1982 to January 2001, when he resigned to focus on providing India with a liberal political alternative. He works as a government economist in Australia. He is author of *Breaking Free of Nehru* (Anthem Press, 2008) and *Discovery of Freedom* (manuscript). He has recently written a book on economics for children, called *Seeing the Invisible*. He floated the Freedom Team of India (FTI) in December 2007. Swarna Bharat Party is an offshoot of this effort.

Official President: Dipinder Sekhon

Executive Secretary: Mr Bhoopendra Singh Kanaujia (Ghaziabad) performs the executive functions as Secretary of the party.

Vice-President: PK Sabhlok

Treasurer: Sureshan Payyaratta

PAST OFFICE-BEARERS

Acting Presidents: Vishal Singh, Sanjay Sonawani

Vice-President: Alok Singh (left the party in April 2017 due to ill-health)

Secretary: K K Verma

State office bearers

The party's State office bearers are listed below, in no particular order.

Note that State Presidents have been formally elected by at least 10 local party members. State Coordinators have the responsibility of kick-starting the party in their State and are not elected.

MAHARASHTRA STATE UNIT

Sanjay Sonawani (Pune), State Coordinator

Sanjay is a well known Marathi writer with numerous books to his credit. He writes fortnightly for Daily Divya Marathi and weekly for Daily Sanchar. So far, he has published over 1,500 articles. Sanjay has also written screen plays for one English movie and two Marathi movies.

RAJASTHAN STATE UNIT

Sanjay Garg, (Jaipur), State President

Sanjay Garg is a former mechanical engineer who came to value liberty through his own thinking and experience. He came across Swarna Bharat Party and decided to join it, given its determination to fight for Indians' liberty. He decided in mid-2016 to devote his entire time and energy to the development of the party in Rajasthan. Sanjay Garg runs the Centre for Policy Solutions and is active in RTI related matters.

TELANGANA STATE UNIT

Rahul Pandit (Hyderabad), State President

Rahul comes from an international business development background and currently serves as a corporate leader. It is his dream to see India as a developed nation. He believes India and Indians have the potential to be a world leader. He believes SBP is the much needed liberal political platform for India that can restore its lost glory. Rahul currently volunteers significant amount of his time for developing youth in India.

UTTAR PRADESH STATE UNIT

Rabi Kant Bharti (Bhadohi), State Coordinator

Rabi Kant Bharti has been an educator for a number of years and is now SBP's Lok Sabha candidate from Bhadohi for the 2019 Lok Sabha elections.

ASSAM STATE UNIT

Pankaj Das (Guwahati), State Coordinator

Pankaj Das has spent almost all his working life in schools - as teacher, Vice Principal, Principal, and now Director, Modern English School, Kahilipara, Guwahati. He is also currently the President, All Assam Private Schools Association and the Assam representative of National Independent Schools Association. Before joining the Modern English School he had worked in an NGO for three years. During that period he realised that India needs to change its policies. He came across SBP's work through an article in the *Times of India* and has decided that Swarna Bharat Party offers India the kind of policies he wants.

KARNATAKA STATE UNIT

Asif Iqbal (Bengaluru), State Coordinator

Asif Iqbal is the President of the Indian Economic Trade Organisation (IETO), an enterprise that serves in 39 countries worldwide. Asif is an architect by profession and held several management positions with Martins group in France, and UNDP. He has been a director of both listed and private companies as well as member of a number of corporate, academic and non-profit boards. Asif believes that liberalism creates a framework to look for solutions to scale down the role of the government and to direct it more narrowly and intensely. In socialism, the state tries to do too much and therefore does it badly. Asif wants people to have real freedom.

Key activities in 2017-18 From May 2017 and up to March 2018

This section of the annual report provides an update on all key party activities during 2017-18 and up to the end of April 2017. Future annual reports will report from April 2018 onwards.

A view in the early hours of the first day (1 July 2017) of SBP's annual national conference and meeting of the General Body.

Report-on-SBPs-national-conference-from-1-to-3-July-2017-at-India-International-Centre-New-Delhi. <https://swarnabharat.in/blog/read/report-on-sbps-national-conference-from-1-to-3-july-2017-at-india-international-centre-new-delhi>

This video - in which Sanjeev Sabhlok of SBP spoke in Hindi at SBP's annual conference this June - has got 3000+ views - a promising uptake, given the extremely poor response the liberal message gets across India. One hopes that the people of India will wake up from the poisonous message of Modi/BJP and Congress/AAP and start appreciating the ONLY way out of the mess that faces them at each step in India. Only liberty can transform India.

<https://www.youtube.com/watch?v=OxN7oncdJP8&lc=UgwKSHCBVbQVKbPF3QB4AaABAg>

At the 2017 national conference of Swarna Bharat Party, Sanjeev Sabhlok was requested to explain liberalism to the participants. This short speech/discussion was recorded and is now available for all Indians to consider: <https://www.youtube.com/watch?v=OxN7oncdJP8>

SBP's office in Gopiganj, UP. Hopefully there will be many such signboards across India within the next year.

Rabi Kant Bharati, SBP's Bhadohi Lok Sabha candidate for the 2019 elections, running an employment workshop.

SBP is on a roll in Bhadohi. Ten members have joined SBP as a result of this local meeting held in Bhadohi. A local committee is being established

Rabi Kant Bharti, SBP's 2019 Lok Sabha candidate from Bhadohi, teaches children from economically poor backgrounds for free - among the other educational activities he undertakes at Shine Academy.

Rabi Kant Bharti, SBP's 2019 Lok Sabha candidate from Bhadohi, at a village, discussing issues regarding children's education.

He found extreme poverty and inability of parents to afford education for their children. There is a huge gap between where we want India to be and where India is today. A lot to do.

Rabi Kant requested everyone to visit villages and see how pathetic the situation is at ground level. As we can clearly see from the following photos, there is virtually no difference today from the condition of villages in India 50 years ago. All governments, whether Congress, BJP or the many regional parties of India, have comprehensively failed. This has to do with their socialist policies, which have destroyed the country in every possible way.

SBP brings the only real alternative. The country needs to wake up and understand root causes for this misery.

Rabi Kant Bharti, Swarna Bharat Party's Bhadohi candidate for 2019 Lok Sabha elections, explaining the ideology of the party and extending invitations to the Gyanpur rally on 6 March 2018

Swarna Bharat Party has opened its first ever Service Centre for Citizens, in Bhadohi district. The centre will identify issues the people are having with administrative/ government related matters and coordinate an overall district level response where needed.

SBP's 2nd Citizens Service Centre was inaugurated at Jagannathpur on 28 Dec 2017

Swarna Bharat Party has opened a Citizens Service Centre in Nahar Ganj in Bhadohi Lok Sabha constituency. The occasion received an excellent response from the people who are convinced about the message of liberty, security and justice that SBP brings.

Rabi Kant Bharti opened a Citizens Service Centre at Godhna village. Residents of Shukulpur also joined the gathering and expressed their agreement with the ideology of Swarna Bahrat Party.

Rabi Kant Bharti and the local Bhadohi team helped inaugurate the Citizens Service Centre at Kanakpur. There is no doubt that liberalism is spreading like wildfire amongst the poor and dispossessed in Bhadohi. There is still hope for India. Once the poor unite, the country will have to no choice but to change.

Rahul Pandit, SBP's Lok Sabha 2019 candidate for Malkajgiri, campaigned in Jawahar Nagar over the weekend. He found many young people were interested in the party.

Rahul Pandit's team went door to door in Balaji Nagar, Hyderabad with a team of party volunteers in SBP T-shirts in a party vehicle with party flags. The team is individually explaining liberalism to everyone in the Malkajgiri constituency.

Rahul Pandit campaigned at Santosh Nagar near Balaji Nagar, Secunderabad. This colony has very poor civic infrastructure. Rahul encouraged the citizens to participate in electoral politics themselves. The residents assured their support to the party, and their active participation in fixing their many problems.

SBP team swings into action upon SOS call by its members on the ground. A team of youth reached deep into the inundated areas to ensure that people were not left to starve in the night. Food packets, water and fruits were distributed. SBP's team of volunteers maintained a close watch to rescue the residents of low lying areas. Evacuation drives were being conducted by the authorities too. Such incidents are a result of sheer mis-governance. We need privatization of municipal administration in order to ensure efficient civic infrastructure and workers. SBP Working President Mr. Rahul Pandit and a team of volunteers were present during the operation.

Rabi Kant Bharti, SBP's Lok Sabha candidate for Bhadohi, led a small procession on the occasion of Gandhi's death anniversary on 30th January 2018. During the procession, he spoke about Swarna Bharat Party's message of accountability. Gandhi wanted a minimal government - but a government that performed its basic functions. Today, our governments are huge and do not perform their basic role.

Rabi Kant Bharti, Swarna Bharat Party's Bhadohi Lok Sabha constituency candidate for 2019, shared the dias with the current MP, Virendra Singh and spoke about SBP's fundamental approach including its focus on security and justice, as a government's core functions.

Rabi Kant Bharti spoke at the LCC computer centre at Gynapur about the policies of Swarna Bharat Party.

Rahul Pandit, SBP's Working President and candidate for 2019 Lok Sabha elections from Malkajgiri, held a training program at Jawaharnagar in Hyderabad in December 2017.

Rabi Kant Bharti and Anil Sharma meeting people in Bhadohi.

Anil Sharma and Rabi Kant Bharti of SBP have taken to holding impromptu street meetings in Bhadohi district of UP, to explain the message of liberty and good governance to the people. They have found that people are very receptive to SBP's ideas and keen to work for our vision.

DK Rai, senior leader of Swarna Bharat Party, spoke about the status of women and the poison of the caste system at the national meeting of a social organisation on 17th December 2017 in Lucknow.

Rahul Pandit and the local SBP team in Hyderabad were accompanied yesterday by Amina Sherwani of Gurgaon in support of new strategies for waste management.

Rahul Pandit, Madhusudhan K. and Amina Sherewani discussing issues with the local Swarna Bharat Party team in Hyderabad yesterday. Also on youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=lgIINtd3dT0&feature=youtu.be>

Rabi Kant Bharti, SBP's Bhadohi constituency Lok Sabha 2019 candidate, led a rally in Bhadohi town along with a team of enthusiastic supporters. The rally was intended to bring awareness among the people about the role of government and to ensure that government delivers its basic functions.

SBP's rally in Bhadohi town

24 February 2018

Join Swarna Bharat Party
<http://swarnabharat.in/register>

Slogans used included: Jaan ki kimat sabse uper, Sarkar hamari naukar hai, sabko suraksha sabkanyay. People in the markets and the local residents came out of their shops and homes and listened carefully to this message of reform and citizenship.

This the first of many such rallies planned to precede a Jan Sabha on 3rd April 2018. The Jan Sabha will effectively launch Rabi Kant Bharti's candidature for the constituency, and also be a major milestone for SBP, India's only liberal party, which is offering the world's best reform agenda to India.

Rabi Kant Bharti also addressed youth leaders in Aurai block in Bhadohi district, requesting them to attend the 3 April Jan Sabha in Mukherji Park.

SBP's Rabi Kant Bharti met the heads of all youth clubs in Abholi block, invited them to join SBP and invited them to the 3 April Jan Sabha in Gyanpur.

The Bhadohi team held an awareness building rally in Gopiganj and Imamganj market area in March 2018. The main purpose of these rallies is to spread awareness about the party's key ideological message and invite the people to a Jan Sabha to be held on 3 April.

The other purpose is to build local leaders for the party in every part of the constituency and build teams that will campaign for the party as elections approach.

Rabi Kant Bharti speaking at the rally in Gyanpur.

Many women participated in SBP's Gyanpur rally yesterday. This is a very positive sign.

Swarna Bharat Party now has a Wikipedia entry:
https://en.m.wikipedia.org/wiki/Swarna_Bharat_Party

SBP's official linkedin page <https://www.linkedin.com/company/swarnabharatparty/>

Asif Iqbal, the State Coordinator of SBP for Karnataka was interviewed on TV about SBP's key policies. Please widely share with any Kannada speaking friends you may have. The knowledge shared in this interview can save your life:
<https://www.youtube.com/watch?v=uWFdNcqHFbQ&feature=youtu.be>

SBP in the media

SBP's article in Merion West, which is run out of Yale, Cornell, and Duke Universities. This will reach out to Indian students in the USA. The text of the article below:

India After Seventy Years of Socialism

This is a story of how one man, Jawaharlal Nehru, India's first Prime Minister, set back the people of India for many generations – despite his good intentions. And it is the story about the herculean challenge even today to undo the colossal harm done by him.

Nehru was a giant among men. But his flaw was that he was a socialist. The harm he caused India as a result was proportionate to his stature; it was comprehensive and universal.

In his official biography JRD Tata (one of India's greatest industrialists) reported that "Nehru once told me 'I hate the mention of the very word word profit'. I replied: 'Jawaharlal, I am talking about the need of the public sector making a profit.' Jawaharlal came back: 'Never talk to me about the word profit; it is a dirty word.'"

At around the same time, Lee Kuan Yew in Singapore was telling his people that "You make profit into a dirty word and Singapore dies."

This difference in perspective was at the core of the difference between the two leaders. And it also lies at the core of the difference in the performance of India and Singapore over the past 70 years.

Nehru formed his socialist and anti-business views during his education in England in 1910 when he became strongly influenced by the Fabian Society. Later, he was influenced (through VK Krishna Menon) by Harold Laski and other socialists. Advocates of liberty like Ludwig von and Mises and F.A. Hayek were barely audible. The first half of the twentieth century was the time when liberalism was being rapidly replaced across the world with different forms of socialism. Keynes and the Fabian socialists led the tearing down of liberalism and individual rights. And even though Milton Friedman personally tried to educate Nehru in the 1950s, Nehru remained too arrogant to listen.

Powered on by his faith, Nehru left no stone unturned to impose restrictive policies on India's development. Property rights were destroyed, private businesses were taken over by the state. The perverse incentives Nehru imposed on India's governance system tore apart the moral fabric of the society and made it one of the most corrupt on earth. His injection of socialism into the bureaucracy and political system shattered all prospects of accountability.

India today has less freedom than it had during British rule. It ranks close to the bottom of the world in global comparisons of freedom. A result of this is the subhuman living conditions experienced by the vast majority of Indians – despite the proliferation of high-end restaurants, swanky shopping malls and fashion boutiques since the liberal reforms of 1991. In fact, had IMF not forced liberal reforms down India's throat, India may have been racked by civil war by now. Despite liberalisation, around 60 districts in India are controlled today by Maoist Naxalites – outside the control of civil government.

That is because India's youth is in deep distress. The majority of India's population comprises youth below 30 who are mostly unskilled, poorly educated or uneducated, and are unable to perform any reasonable job competently. Around a million of these youth enter the workforce every year but 18 million are jobless. And most jobs are extremely low paying, anyway.

Populist socialist demagogue Modi marketed himself as a messiah in 2014 and India's desperate youth voted for his vikas (development) promise. But Modi is a godchild of Nehru and has done absolutely nothing to change the socialist system. His promises have turned to dust. There is great bitterness among the youth.

India's situation today is pathetic. Let no one be misled by the hype – largely government propaganda – about India. Few investors want to invest in India. Even Indian corporations are moving their money abroad and investing in countries like China, Thailand, Vietnam, Switzerland and the USA.

So what can be done? This should surely not be allowed to go on – for the future and well-being of a billion people is at stake.

The solutions stare at us in the face. Unfortunately, this requires our discarding the heroes and false ideologies of the past 70 years. India has no choice but to use its brains instead of its emotions. Socialism can have no place whatsoever in a civilised society.

India finally has a liberal party, the Swarna Bharat Party (the party for a golden India). I may add here that Swarna Bharat Party (SBP) is a liberal party in the classical sense, not in the socialist sense in which the word 'liberal' is commonly used in the United States.

Liberalism is the belief that we are born free and that freedom is the highest value. Liberalism is the idea that the common man is sovereign and the government is our servant. It is the belief that through their own free endeavours the people can achieve material (and for those so inclined, spiritual) prosperity. And it is the belief that if anyone is left behind – after putting his best foot forward – then the government should top up such a person's income and lift him above dire poverty.

SBP is committed to a focus on law and order, competent and minimal regulation over free markets, a non-corrupt judiciary, low taxes, high quality infrastructure, sound money, and a business-friendly system. It is committed to separation of the state and religion – a basic condition of civilised society.

SBP has a huge challenge ahead of it. The task involves re-educating and re-orienting India. We are growing slowly but steadily. I invite those interested in good governance to assess SBP's manifesto and – if persuaded – to step forward to lead.

- Sanjeev Sabhlok is the overseas coordinator of the Swarna Bharat Party.

<https://merionwest.com/2017/04/22/india-after-seventy-years-of-socialism/>

A brilliant take on socialist politicians by Asif Iqbal of Swarna Bharat Party

<https://www.youtube.com/watch?v=OXXmmzWswTg&feature=youtu.be&app=desktop>

Asif Iqbal was interviewed in Bangalore about Swarna Bharat Party today.

<https://www.youtube.com/watch?feature=youtu.be&v=YEZk9L69FoU&app=desktop>

New header image for SBP's twitter account. If you don't follow it yet, please do so.

<https://twitter.com/SwarnaBharatIN>

Photo gallery from the India Meeting, 2017 organised by Horasis at Interlaken, Switzerland.

[Although the title says 2013, these are the 2017 meeting's photos.]

Swarna Bharat Party was the only Indian political party represented at the meeting, apart from BJP and Congress. Sanjeev Sabhlok was the main representative of the party, but Asif Iqbal, Karnataka Coordinator of SBP, was also present in his professional role.

http://www.horasis.org/photo_gallery_2017_India.php

The final program is available here:

<http://www.horasis.org/Horasis%20India%20Meeting%202017%20-...>

The report on the conference has been sent by Horasis to the participants but not yet published online.

SBP now has an Instagram account. Please join. Pictures will be posted in the coming days.

<https://www.instagram.com/swarnabharatparty/>

Asif Iqbal, the Karnataka State Coordinator of SBP was recently interviewed by Hendrikus van Dord who works with him at the Indian Economic Trade Organization.

In the interview, Asif Iqbal talks about the essential governance reforms needed in India, including including privatisation of PSUs.

<https://swarnabharat.in/blog/read/asif-iqbal-sbps-state-coordinator-for-karnataka-explains-the-reforms-india-needs-including-privatisation-of-psus>

Senior leader of SBP, Sanjay Sonawani, hits out at arrogant socialist BJP and the Essential Commodities Act. Please watch and share. This is an inspiring talk against the ridiculous socialist policies of BJP. We must bin the Essential Commodities Act ENTIRELY. The party will now consider steps against these socialist acts of BJP. If you are short of time, watch from 1:58 minutes.

<https://www.youtube.com/watch?v=y75f7g5tYSU>

How to actually eliminate corruption in India. Part #1 (Swarna Bharat Party)

<https://www.youtube.com/watch?v=tDcz-QQvHCA>

How to actually eliminate corruption in India. Part #2 (Swarna Bharat Party)

<https://www.youtube.com/watch?v=rjtTsyli2MU&t=9s>

Three years ago, when Modi came in, Sanjeev Sabhlok of Swarna Bharat Party made a small video and showed why Modi will TOTALLY fail since he has not the slightest clue about governance. In this 10 minute video he outlines in Hindi why with the current governance system NO improvement is possible, and every single policy will fail.

Policy is like a bullet and governance is like the gun. You can have the best bullet in the world but if the gun is rusty and with holes, the bullet will blow up in your face. That is why every policy is a combination of two things: governance and policy. If you don't have the right governance, forget about policy.

We need thousands of leaders who understand this basic point and will speak this message.
<https://www.youtube.com/watch?v=RRRSWZEmWPM>

SBP press release picked up by Ten News
<http://vijaychowk.com/?p=4118>

SBP leader Sanjay Sonawani explains the permanent solutions to the farmers problems. It totally disagrees with Swaminathan report and stresses on the removal of anti-farmers laws.
http://www.chaprak.com/2017/06/sheti_samp/

Sell Air India, says Sanjay Sonawani, senior leader of Swarna Bharat Party
<https://divyamarathi.bhaskar.com/news/EDT-column-article-about-air-india-5614390-NOR.html>

SBP listed as India's party of choice for classical liberals and libertarians
<https://www.nationstates.net/page=dispatch/id=835865>

News coverage of SBP's press release in an Ahmednagar newspaper. Also online in another newspaper
<http://mymarathi.net/feature-slider/sanjay-sonavani-3/>

शेतमाल प्रक्रिया शेतकरी हितासाठी अत्यावश्यक : संजय सोनवणी

राजूर, (वार्ताहर) : सरकारी नियंत्रणे आणि शेतमालाच्या बाजारांतील गैरव्यवस्थापनांमुळे शेतकरी दर हंगामात नुकसानच सोसत आला आहे. कोल्ड स्टोरेज व प्रक्रिया उद्योगांच्या अभावामुळे नाशवंत भाजीपाला व फळे त्याला मिळेल त्या भावात विक्री लागतात नाही तर ती फेकून द्यावे लागतात. भारतात दरवर्षी सुमारे साठ हजार कोटी रुपये मुल्याचा शेतमाल अक्षरशः वाया जात असतो. हे देशाचे आणि शेतकऱ्यांचे कायमस्वरूपी व दरवर्षी होणारे नुकसान आहे. त्यामुळे स्वर्ण भारत पक्षाने एक सकारात्मक पाऊल म्हणून शेतमाल प्रक्रियेच्या निजलीकरणासारख्या सोप्या व लघुत्तम पातळीवर शेतकऱ्यांना वापरता येतील अशा पद्धतीची प्रसार मोहिम राबवायचा निर्णय घेतला आहे, अशी माहिती स्वर्ण भारत पक्षाचे संजय सोनवणी यांनी सांगितले.

शेतमाल प्रक्रियेमुळे शेतकऱ्यांना आपल्या उत्पादनावर नियंत्रण ठेवता येईल आणि बाजारभाव नाही म्हणून उत्पादन फेकून देण्याची अथवा नुकसानीत विकण्याची गरज राहणार नाही. सरकारने आजवर प्रक्रिया उद्योगांना पाठबळ देण्याचे धोरण ठेवले असले तरी ते मोठ्या उद्योगांचेच समर्थक आहेत आणि शेतमाला संबंधीच्या कायद्यांमुळे मोठे उद्योग टिकाव धरू शकत नाहीत. यामुळेच भारतात आज केवळ २% एवढ्याच शेतमालावर प्रक्रिया होते. पारंपारिक व आधुनिक तंत्रज्ञानाचा संगम करून या परिस्थितीत बदल कसा घडवून आणता येतो याची माहिती शेतकऱ्यांपर्यंत जावून पोहोचवली जाईल तसेच त्यांना मार्गदर्शनही केले जाईल. यामुळे ग्रामीण रोजगारात वृद्धी तर होईलच पण शेतकऱ्यांचे जीवनमानही उंचावायला मदत होईल असेही

सोनवणी म्हणाले.

भारतात प्रथमच शेतकरी संपावर गेला. तरीही सरकारी अनास्था आणि बिगर शेतकऱ्यांची शेतकऱ्यांबाबत असलेली असंवेदनशील भूमिका यामुळे शेतकऱ्यांचे मूळ प्रश्न कायम स्वरूपी सोडवले जात नाहीत. किंबहुना शेतकऱ्याला दुर्बल ठेवून कायमस्वरूपी आपल्यावरच अवलंबून ठेवण्याचे धोरण आजवर राबवले गेले आहे. शेतकऱ्यांचा प्रश्न हा देशाच्या अर्थकारणाचा प्रश्न असून त्याला राजकीय स्वरूप देणारे शेतकरी-शत्रू आहेत असेही संजय सोनवणी म्हणाले.

शेतमाल प्रक्रियेबाबतची प्रचार-प्रसार मोहिम जुलै महिन्यात सुरू होणार असून नोव्हेंबर २०१७ पर्यंत संपूर्ण राज्य कव्हर करेल व या मोहिमेत शेतमाल प्रक्रिया तज्ञांचा समावेश असेल असेही सोनवणी म्हणाले.

Hindi-translation-of-Swarna-Bharat-Partys-manifesto-released

<https://swarnabharat.in/blog/read/hindi-translation-of-swarna-bharat-party-manifesto-released>

Although governments may claim to promote agro-processing industries, a mere 2%-3% of India's food output is being processed. Almost 30% of the fruits and vegetables produced, the SBP says, amounting to Rs 60,000 crores, perish or on the way to the market. As a result, prices plummet after a good agricultural harvest, forcing distress sales by farmers.

<http://www.sirfnews.com/sbp-offers-solution-farmer-govt-standoff/>

Sanjay Sonawani of SBP explaining how a food processing revolution in India can help farmers and also keep nearly 30 per cent of the fruits and vegetables produced in India from perishing.

<https://www.youtube.com/watch?v=zLiH-NQ8GoI>

Swarna Bharat Party, India's only liberal party, has arrived on the international stage.

It was the only party other than BJP and Congress represented at the major India meeting organised by Horasis at Inerlaken, Switzerland, on 25 and 26 June.

<https://www.facebook.com/SwarnaBharatParty/videos/1736005169761037/UzpfSTewMzE0MjgyODM2MjEzNDg6MTI5MTY4MzA2NDI2MjUzNA/>

SBP's Asif Iqbal's speech at Horasis closing session, in which he asks for more liberal policies for India

<https://www.youtube.com/watch?v=-d9tx5-Pv30>

Swarna Bharat Party article also carried in Economic Times today

<http://economictimes.indiatimes.com/news/politics-and-nation/india-dream-of-leapfrogging-to-first-world-status-heres-how-to-do-it-in-real-life/articleshow/59556716.cms>

Raj Chatterjee, volunteer for SBP, talks about freedom of speech and why violence is not an acceptable response to speech.

<https://www.youtube.com/watch?v=Yv0W4CVufGQ>

In this video, Sanjeev Sabhlok explains why we can't avoid politics if we want to address problems with the governance system of the country

<https://www.youtube.com/watch?v=s5iHkZvk9c0>

In this video Anil Sharma of Swarna Bharat Party talks in Hindi about the reforms needed to bring about the development of India.

<https://www.youtube.com/watch?v=xOw7TNhpXpw>

In this video Rahul Pandit talks about the policy changes that Swarna Bharat Party will make to bring about the development of India.

<https://www.youtube.com/watch?v=vnxPbt59syo&t=>

In this video, Anil Sharma talks (in Hindi) about educational reforms that SBP will implement to ensure equal opportunity and world-class skills for all Indian children.

<https://www.youtube.com/watch?v=luRza7VUonA>

In this video, Sanjeev Sabhlok talks about what is wrong with existing political parties like BJP, AAP, Congress, etc. and why Swarna Bharat Party is the only solution for India's growth and development.

<https://www.youtube.com/watch?v=JBlajp9m14g&feature=youtu.be>

In this video, Anil Sharma talks about how Swarna Bharat Party's position on the role of a government is fundamentally different from that of all other political parties in India and hence why we had to make a new political party suited to our ideology.

<https://www.youtube.com/watch?v=CGoFqS9mVwE>

In this video, Rahul Pandit talks (in Hindi) about the school voucher system that Swarna Bharat Party will implement in India to ensure equal opportunity and world-class school education for all Indian children.

<https://www.youtube.com/watch?v=I8tF3ErgQYA>

In this video, Sanjeev Sabhlok talks about Swarna Bharat Party's ideology of freedom and liberty for all Indians.

<https://www.youtube.com/watch?v=MDUppVRL0r4>

Sanjeev Sabhlok, in discussion with Asif Iqbal, explains the party's stance on Kashmir. The video quality is unfortunately not very good, but the audio is clear enough and the points made are extremely important. Everyone in India should view this video.

https://www.youtube.com/watch?v=niwJgCgOYXs&feature=em-share_video_user

Once again, although the video quality is very poor, the audio is fine - a discussion of fundamental issues of governance and liberty by Sanjeev Sabhlok.

<https://www.youtube.com/watch?v=5Y19039JkOs>

In this video (very low video quality but good audio quality) Sanjeev Sabhlok talks about the total transformation that is needed in school education in India.

<https://www.youtube.com/watch?v=KdTnLrOUatI>

In this video (please excuse the video quality, sound quality is fine) Sanjeev Sabhlok, a senior leader of Swarna Bharat Party, re-iterates that there is absolutely no role for government in any religious matter.

<https://www.youtube.com/watch?v=R80qjEUOPTI>

We have started a section on Frequently Asked Questions: <https://swarnabharat.in/faqs>. Please let us know if you have any question that you'd like us to include in this section.

Sanjay Sonawani, senior leader of SBP, was a panelist in a TV debate yesterday concerning Supreme Court directions regarding the arrest of people booked under SC/ST Atrocities Act. Mr Sonawani congratulated the Supreme Court for accepting the principle of liberty granted by India's Constitution and said that this is a step forward towards the principle of equality before the law. Mr Sonawani stated that this law is discriminatory and violates the basic tenets of the constitution and precedents set by the Supreme Court from time to time that every person/community must be equally treated before the law, and the precedent set by the Supreme Court from time to time that the bail is the rule and jail is an exception.

This law denies the rights granted to the accused who is sent to jail with a presumption of guilt. The government should either make the Atrocity Act applicable for all citizens/communities or repeal it. He said that we have to decide whether we want laws in line with the constitutional framework or we want to act emotionally, denying the Constitution. Mr Sonawani also said that inadequate police force and time-consuming judiciary are major hurdles.

<https://www.youtube.com/watch?v=X3v4MS0CBt0>

In this video Rabi Kant Bharti, SBP's leader for UP, explains how we can ensure that the poorest of the poor get access to high quality education.

<https://www.facebook.com/SwarnaBharatParty/videos/2031887416839476/?t=21>

What is freedom? Rabi Kant Bharti, SBP's leader for Uttar Pradesh, outlines the key ideological stance of Swarna Bharat Party - in Hindi.

<https://www.facebook.com/SwarnaBharatParty/videos/2031823470179204/?t=23>

In this video, Rabi Kant Bharti, SBP's UP coordinator, explains - in Bengali - the role of government. <https://www.facebook.com/SBPBengal/videos/218097522264880/?t=20>

A video of Swarna Bharat Party's awareness building rally in Gopiganj on 11 March 2018.

<https://www.facebook.com/SBP.Bhadohi/videos/2139077422982651/?t=6>

In this video Rabi Kant Bharti explains why he has joined Swarna Bharat Party, why socialism has destroyed India, and how India can become Sone Ki Chidiya very quickly with the policies of SBP. Please share this widely - and do join SBP.

<https://www.youtube.com/watch?v=PmdRLYUXVQY&feature=youtu.be>

You cannot fix a broken system by voting to keep the same system. This collage shows the wide range of activities that Swarna Bharat Party has undertaken over the past two years. It also summarises SBP's ideology and how all other parties are guaranteed to continue to harm India. Citizens of India - please join SBP - which is a party for YOUR freedom.

<https://www.youtube.com/watch?v=qBU8XWmdv-l&t=46s>

On a day when SBP's ideology is front and centre in India's major newspaper, it is time to share this video by Sanjeev Sabhlok. SBP calls upon all liberals to join this party. There are a lot of fake liberals in India who sit on the sidelines and support corrupt socialist parties even as they call themselves "libertarian" or some such thing. Anarcho capitalists and the lot. The great principle of

classical liberalism is No Taxation Without Representation. It is not "tax is theft" or "I will sit on the sidelines". The classical liberal engages in the political process. Locke transformed England. Jefferson transformed USA. Not by sitting on the sidelines. Trust you get the message. LIBERTY NEVER CAME ON A PLATTER.

<https://www.youtube.com/watch?v=MDUppVRL0r4&lc=>

Sanjeev Sabhlok, senior leader of Swarna Bharat Party, wrote an article for Times of India, pointing out the five essential reforms that the Modi government needs to implement in order for India to even get a level of basic governance, leave alone become the global leader in prosperity and human flourishing.

Swarna Bharat Party is the only Indian party that can bring about an unprecedented revolution in the standards of living of all Indians. Join and support SBP. Its manifesto holds the key to India's future.

<https://blogs.timesofindia.indiatimes.com/toi-edit-page/five-reforms-pm-can-consider-government-must-focus-on-its-core-functions-maximum-government-yields-minimum-governance/>

Swarna Bharat Party, India's only liberal party, has decided not to attend Horasis 2018 since our message of liberty and good governance was not valued by Indian businesses. SBP hopes that business leaders will give up blind workshop of Modi and read SBP's manifesto.

<https://www.youtube.com/watch?v=29Nrr1883iE>

SBP's Rajasthan coordinator, Sanjay Garg, discusses the PNB scam and shows why public sector banks NECESSARILY had to loot the people. Everything started with Indira Gandhi's nationalisation and Modi government's continuing this scam. In this talk, Mr Garg summarises many of the policies of SBP in relation to the role of government. The government must get out of business.

<https://www.youtube.com/watch?v=YaKSjlsNs4w&feature=youtu.be>

SBP's Rajasthan coordinator, Sanjay Garg has put out a hard hitting interview. In this interview, Mr Garg points out that the government has become excessively strong in India and society has become weak. Therefore, while citizens of all other countries have made huge progress, poverty and injustice remains chronic in India.

He points out the chronic corruption in the police, administrative and judicial machinery which deprives citizens of their basic rights and security, even as it protects the corrupt and "thekedars" of society - its politicians. He asks society to unite and demand freedom and to put the government in its own place - as a limited supplier of essential services, no more. A government has no role, for instance, as Mr Garg says, to tell people what they shall eat or girls how they shall dress.

https://www.youtube.com/watch?v=4ndfLa7SR2I&t=9s&list=PLdB_4kWakW3BfR9g4t94dykOI3JaoQgLU&index=1

A reminder that this is India's FIRST genuine liberal party.

<https://blogs.timesofindia.indiatimes.com/toi-edit-page/for-a-liberal-india-the-country-now-has-its-first-liberal-party-the-swarna-bharat-party/>

In this podcast, Sanjeev Sabhlok summarises five steps to guarantee SBP's electoral success. These include: (1) start from outside the big cities and focus on rural areas first; (2) cut out all

middlemen (e.g. "activists"); (3) make unplanned trips to rural areas - go with a mike and camera and stop wherever you find enough people to talk to; (4) solidly rehearse and follow a pre-planned script to deliver your message; and (5) come back and review your experience and improve your talk and communication till you become a master leader. Thereafter, many things will fall in place, e.g. rallies, workshops, finding new leaders for neighbouring constituencies.

<https://player.whooshkaa.com/episode?id=172606>

SBP is delighted to present a wonderful short song created by the Bhadohi SBP team. Lyrics are by Rabi Kant Bharti and Rais Ahamad. The song has been sung by Mahesh and Pallav Sharma.

<https://player.whooshkaa.com/episode?id=172447>

Someone has helped start a reddit page for SBP. Please join in and comment.

<https://www.reddit.com/r/SwarnaBharatParty/>

Rabi Kant Bharti's summary message is available also on Youtube at

<https://www.youtube.com/watch?v=rY3iRaur7Pk&feature=youtu.be> - please share.

In this talk, Rabi Kant Bharti, SBP's Lok Sabha candidate for 2019, explains how security and justice are key roles of government - but Indian governments have been avoiding doing these things and instead try to dole out laptops and other freebies to mislead the voters. He shows why our politicians dislike the idea of justice, for if justice became available quickly, then most of them would go to jail, given the large number of criminal cases against many of India's "leaders".

<https://www.facebook.com/SwarnaBharatParty/videos/1972315572796661/>

In this podcast, Sanjeev Sabhlok talks about his findings about India's upper middle class and middle class and how most of them are not suitable to fight for liberty. He then discusses how leaders can be found, and talks about the steps being taken to find grassroots leaders. He invites all listeners to decide whether they are leaders or followers, and if they are followers, to support the leaders. He also flags an upcoming Young Leaders Workshop to be held in Allahabad in early April. <https://player.whooshkaa.com/episode?id=169909>

As you can see, a lot of people across the villages of Bhadohi are now coming forward to listen to the message of SBP. Rabi Kant Bharti has now started using a microphone for the large gatherings that are now beginning to assemble wherever he goes.

<https://www.facebook.com/SwarnaBharatParty/videos/1960362577325294/>

Mr Sanjay Sonawani has been writing and speaking extensively regarding the mythologized history that has led to the Koregaon Bhima incident. His "Facebook live" feed on this topic was shared widely and went viral, being viewed by over one lakh people. One part of that feed is now on Youtube here:

<https://www.youtube.com/watch?v=YGpINFWnKeQ>

Sanjay Sonawani, senior leader of Swarna Bharat Party and its candidate for the 2019 Lok Sabha elections from Pune, lambasted a self-declared historian during a TV9 debate. The historian was attempting to create a controversy by asking for a DNA test of Shivaji's ashes to determine whether he was murdered at the hands of the Brahmins.

Mr Sonawani explained to the historian that DNA cannot be extracted from burnt bones and ashes and said that this kind of pseudo-history can only divide the people. He cautioned that historians should not make misleading statements. In the aftermath of the Kaoregaon Bhima incident, Mr Sonawani has been visiting many sensitive areas in Maharashtra and has spoken to leaders from almost every side. In his meetings he has been spreading the message of liberalism and reason and has asked the people not to allow historical incidents to disrupt our lives today.

https://www.youtube.com/watch?time_continue=421&v=cFFQ59uMR8s

In this video by Rabi Kant Bharti of SBP, we get to hear a Hindi poem by a grassroots leader Seva Shankar Misra who used to recite this poem while being taken from jail to the court during Indira Gandhi's Emergency. According to Mr Misra, the situation on the ground is now more dire than it was during the Emergency. Mr Misra - who appreciates SBP's message of liberty well and is a brilliant orator, has committed to taking SBP's message into the community.

<https://www.youtube.com/watch?v=zHCps9dOs4A&feature=youtu.be>

Swarna Bharat Party's ideology is warming the hearts of the poor - long oppressed by socialists and fascists. Join us in a revolution to transform India through policies of liberty.

<https://www.facebook.com/SwarnaBharatParty/videos/1949288378432714/>

Newsgram has picked up SBP's call for candidates for the 2019 Lok Sabha elections.

<https://www.newsgram.com/swarna-bharat-party-looking-for-candidates-to-fight-2019-elections/>

In this video, Rabi Kant Bharati, SBP's Lok Sabha candidate from Bhadohi, condemns the attempts by Hindutva fanatics to use violence against fellow Indian citizens in the name of religion/ cow/ love jihad.

<https://www.facebook.com/SwarnaBharatParty/videos/1916417468386472/>

It is a great myth that the government should provide health services. In this podcast, senior leader of SBP, Sanjeev Sabhlok examines the role of government in our health and shows that government should only support the poor and cases of traumatic emergency. In these cases, as well, the government must not directly provide any health service, but facilitate and coordinate as appropriate.

<https://player.whooshkaa.com/episode?id=157138>

Amina Sherwani accompanied Rahul Pandit and the local Swarna Bharat Party team in Hyderabad yesterday, to explain waste management ideas to the people.

<https://www.facebook.com/SwarnaBharatParty/videos/1893892747305611/>

In this Whooshkaa podcast, Sanjeev Sabhlok of Swarna Bharat Party talks about how the education system in India can be totally reformed. He demolishes the many common myths in this field, based on scientific research by Professor James Tooley. The evidence is clear - that for-profit private schools are fully capable of delivering accountable and high quality educational services, as they did not very long ago in Indian and British history. How to deliver these reforms is a big challenge and only Swarna Bharat Party has the capability to deliver these reforms.

<https://player.whooshkaa.com/episode?id=155395>

In this podcast, senior leader of Swarna Bharat Party, Sanjeev Sabhlok, shows - using examples from his direct experience as an IAS officer - why India has such rotten infrastructure - even compared with communist China. And no, do not look for advice from idiots in World Bank or IMF

who have no clue about the basics of governance. India cannot expect ANYTHING from Modi (BJP), Kejriwal (AAP) or Rahul (Congress). It has ONLY one hope - to fall behind Swarna Bharat Party. Or regret at leisure after 50 more years of pathetic development.

<https://player.whooshkaa.com/episode?id=152516>

In this podcast, SBP leader Sanjeev Sabhlok strongly opposes the idea of the government building a statue of Ram.

<https://player.whooshkaa.com/episode?id=150898>

In this podcast, Sanjeev Sabhlok of Swarna Bharat Party says that various Indian "intellectuals" spout a lot of puerile nonsense regarding "economic reforms". Yes, India needs economic reforms but most critical are governance reforms, without which India will remain a lame duck Third World country.

We need to learn from Chanakya and we need to learn from Singapore, China, Australia, UK and other countries. The principles of accountability are totally missing in Indian governance. Without accountability we will remain a banana republic.

<https://player.whooshkaa.com/episode?id=146161>

In this podcast, Sanjeev Sabhlok of Swarna Bharat Party shows why not only Swachh Bharat but every single policy objective of the Modi government will fail. These things require detailed understanding of governance systems which the Modi government (or any other socialist party in India) simply does not have. Sanjeev argues that India will do well to understand the work of Chanakya, who was a past master of governance. Instead of idle blabber about our "ancient culture" we need solid concepts that are consistent with modern science and economics.

<https://player.whooshkaa.com/episode?id=146082>

In this speech in Marathi, senior leader of Swarna Bharat Party, Mr Sanjay Sonawani spoke to farmers at Kisanputra Andolan and explained how the anti-liberty laws of India have led to chronic poverty and unemployment among farmers. The industrial sector has been liberated to some extent from the tyrannical license raj but farmers are still denied basic freedom to produce and trade.

As a result, the children of farmers are forced to migrate to cities because of a lack of locally sustainable employment opportunities. Once the sector is liberated, the private sector will get involved in food processing which can not only create millions of jobs but prevent one third of India's perishable produce from going waste.

<https://www.youtube.com/watch?v=q1sGZqoD4ow&feature=share>

Sanjay Sonawani, senior leader of Swarna Bharat Party, undertaking a tour of Eastern UP in Bhadohi, Mirzapur, Varanasi and Allahabad. During this tour, he has been discussing the message of liberty that SBP stands for, with many local intellectuals and leaders. It is hoped that other parts of India will start similar grassroots efforts. The people of India need to be shown how the solutions to India's problems can only come through liberty and implementation of SBP's manifesto.

<https://www.facebook.com/SwarnaBharatParty/videos/1836334333061453/>

Sanjeev Sabhlok, senior leader of Swarna Bharat Party, explains one of the basic causes of India's miserable performance on all indicators: its colonial administrative system.

<https://player.whooshkaa.com/episode?id=137264>

Sanjeev Sabhlok, senior leader of Swarna Bharat Party, has started a podcast show on Whooshkaa, at <https://player.whooshkaa.com/shows/india-s-success-the-way-forward>. The first two episodes are: "Hello folks, everything begins with the mind. There is a need to question everything" and "Why BJP was guaranteed to fail miserably".

Who's Pseudo-Secular Now?

Sure, Yogi Adityanath, do build a Ram statue – but with your own money

Sanjeev Sabhlok

Chief minister Yogi Adityanath's plan to build a Ram statue comes from the party which for 30 years has hammered us with the "pseudo-secularism" of other parties.

There was a time when we thought BJP knew the meaning of secularism. When it said that the Haj subsidy amounts to appeasement, we agreed. In 2012, even the Supreme Court set in place a process to dismantle the subsidy.

But BJP's intent was different – to impose Hindutva, a collectivist political ideology derived from a distorted understanding of Hinduism. Instead of separating the state from religion, BJP

ment." As a result, processes are in place to abolish the Haj subsidy by 2022. The Supreme Court should now come out firmly against the use of taxes to support any religious activity.

Parliament must also clarify this matter, preferably through a constitutional amendment. Swarna Bharat Party is committed to such a clarification, including the abolition of directive principles and all religious Acts.

A government exists solely to provide us with public goods – things that we cannot produce or maintain on our own. The government is best visualised as a street sweeper, security guard and umpire – all rolled into one. Good governance focusses on these core functions. The state has no business to dabble with the multiplicity of ever-changing beliefs

Senior leader of Swarna Bharat party, Sanjeev Sabhlok has questioned the Ram statue being built in India by a government. This is by a BJP government that argues against pseudo secularism, but has become a direct funder of Hinduism.

<https://blogs.timesofindia.indiatimes.com/toi-edit-page/whos-pseudo-secular-now-sure-yogi-adityanath-do-build-a-ram-statue-but-with-your-own-money/>

Can India Be First World?

We dream of leapfrogging to First World status, here's how to do it in real life

Sanjeev Sabhlok

At a recent India Meeting in Switzerland organised by Horasis, the question was asked whether India can achieve 10% growth given the wide range of reforms underway, such as GST, bankruptcy laws, privatisation and digitisation impelled by demonetisation. Present was CII president Shobana Kamineni, who made some back-of-the-envelope calculations and suggested 10% may well become a reality.

But maybe we should ask an entirely different question - what will it take for India to become a First World nation? Such a question is about matters more important than mere economic growth. It is about freedom, rule of law, justice, separation of religion and state. Such a question can reset our expectations and start a meaningful conversation about what we want to be as a nation.

valid vote received. Under the current model, candidates spend crores of rupees during elections and since they get back nothing, they inevitably become corrupt as ministers.

Next, we need to reform local government. Elected councillors must be empowered to hire the chief executive officer of their municipality from the open market on conditions similar to those outlined above for the general bureaucracy. Our manifesto thereafter outlines a myriad other reforms - such as in urban planning, labour market regulation and comprehensive redesign of our education system. The Modi government should implement all these on a priority basis. Our party will be happy to support the government in the detailed design of these reforms.

But there remains a matter on which only PM Modi can directly respond. Our party is gravely concerned about his chronic failure to defend liberty, the most cherished human value. A government has no business to interfere in

Swarna Bharat Party wants two fundamental reforms without which there is no possibility of good governance in India: "No First World country has India's antediluvian, super-centralised IAS-type tenured service to govern everything. Prime Minister Narendra Modi should replace all such services with a contractual modern bureaucracy in which the best talent is hired from the open market for specific roles, paid well, and terminated without notice for failure to deliver. Our manifesto provides the detailed transitional path to achieve this reform. "Even more urgently needed is electoral reform. All candidates should get a certain cash reimbursement (subject to an upper limit per constituency) per valid vote received. Under the current model, candidates spend crores of rupees during elections and since they get back nothing, they inevitably become corrupt as ministers." - Sanjeev Sabhlok, senior leader of Swarna Bharat Party <https://blogs.timesofindia.indiatimes.com/toi-edit-page/can-india-be-first-world-we-dream-of-leapfrogging-to-first-world-status-heres-how-to-do-it-in-real-life/>

The Swarna Bharat Party rally in Gyanpur on 6 March received excellent press coverage in UP.

हर नागरिक को सुरक्षा व मिले त्वरित इंसाफ

उठाई आवाज

- झंडा-बैनर संग निकले कार्यकर्ताओं ने किया भ्रमण
- स्वर्ण भारत पार्टी ने निकाली जागरुकता रैली

जहां सभा की गई। वक्ताओं ने कहा कि न्याय प्रक्रिया की व्यवस्था लचर होने से लोगों को न्याय मिलने में वर्षों लग जा रहे हैं। जबकि आवश्यकता है कि मामलों का निस्तारण त्वरित गति से किया जाय। इससे अपराध पर भी अंकुश लग सकेगा। इसके साथ ही रोजगार के नाम पर युवाओं को छला जा रहा है। युवाओं के बल पर राजनीतिक पार्टियां सत्ता में आती हैं लेकिन जब उनके हित की खारी आती है तो केबल धोखा मिलता है। रैली व सभा में शिवम शुक्ला, अरविंद कुमार भारद्वाज, महेश कुमार, राधेश्याम, अंजू, अमीना, निकिता, अवनीश आदि थे।

नगर में रैली निकालते स्वर्ण भारत पार्टी के कार्यकर्ता ● जागरण

जागरण संवाददाता, ज्ञानपुर (भदोही) : प्रत्येक नागरिक को सुरक्षा की गारंटी के साथ त्वरित न्याय की व्यवस्था सुनिश्चित कराने की मांग को लेकर मंगलवार को स्वर्ण भारत पार्टी कार्यकर्ताओं ने रैली निकाली। कार्यकर्ताओं ने पूरे ज्ञानपुर नगर का भ्रमण कर लोगों को जागरुक किया।

जिलाध्यक्ष महेश कुमार के नेतृत्व में पशु चिकित्सालय से निकाली गई रैली को प्रदेश संयोजक रविकांत भारती ने हरी झंडी दिखाकर रवाना किया। तत्पश्चात नारे लिखे झंडे-बैनर लिए व नारे लगाते हुए कार्यकर्ता पूरे नगर का भ्रमण करते हास्टल चौराहे पर पहुंचे।

ज्ञानपुर में मंगलवार को जागरूकता रैली निकालते स्वर्ण भारत पार्टी के कार्यकर्ता। अमर उजाला

न्याय और सुरक्षा हर नागरिक का अधिकार

ज्ञानपुर। स्वर्ण भारत पार्टी की ओर से सुरक्षा एवं न्याय को लेकर मंगलवार को जागरूकता रैली निकाली गई। पशु चिकित्सालय से शुरू हुई रैली पटेल नगर तक गई और वापस अस्पताल आकर खत्म हुई। रैली में शामिल युवा तख्तियों पर लिखे स्लोगन के माध्यम से लोगों को जागरूक कर रहे थे। रविकांत भारती ने कहा कि पार्टी का मुख्य उद्देश्य सभी को सुरक्षा और न्याय दिलाने का है। इस मौके पर महेश कुमार, राधेश्याम, अवनीश, बुद्धिराम, नगमा, ज्योति, अंजू राय, अमीना, निकिता, धीरज, राहु और रवींद्र आदि शामिल रहे। ब्यूरो

ब्रेन ड्रेनपेक्षा विघातक वेल्थ ड्रेन!

• अर्थ- संपत्ती निर्मितीचा ओघ आटट चालला आहे.

संजय सोनवणी,
आर्थिक विश्लेषक

काही काळापूर्वी भारतातून होणाऱ्या ब्रेन ड्रेनची चर्चा जोरात होती. देशात उच्च शिक्षण घेणारे बुद्धिवंत विदेशात स्थायिक होणे पसंत करत असल्याने हा वाहेर जाणारा बुद्धीचा ओघ कसा थांबवायचा याची चिंता सरकारही करीत असे. उदारीकरणानंतर हा ओघ काही प्रमाणात घटला असला तरी ही संख्या आजही छोटी नाही. पण आता अजून यापेक्षाही चिंताजनक वाव म्हणजे देशाबाहेर स्थलांतरित होणाऱ्या अतिश्रीमंतांची. गेल्या सोळा वर्षांत ७६ हजार अतिश्रीमंतांनी भारत सोडून अन्यत्र स्थायिक होणे पसंत केले आहे. दरवर्षी या संख्येत वाढच होत आहे. न्यू वर्ल्ड वेल्थच्या सर्वेक्षणानुसार २०१७ मध्ये सात हजार अब्जाधीश देश सोडून निघून गेले. २०१६ मध्ये ही संख्या सहा हजार होती तर २०१५ मध्ये ती संख्या चार हजार होती.

जागतिक क्रमवारीत आपण १३० व्या ठरात असल्याने भारत हा भारतीयांसाठीच स्थानावरून शंभराव्या स्थानावर झेप भविष्य घडवायला पसंतीचा देश उरलेला

आणि भरभक्कम पा आहेच; पण तेथील व पर्यावरणाबाबतही हे देश भारतात समाजवादी उदारीकरण राखवले ते पर्यावरणापर्यंत भ्रष्टाचाराशिवाय का आढळत नाही. मेक देत विदेशी भांडवल प्रयत्न सुरू असताना असलेल्या भांडवल आमच्या राज्यकर्त्यांना भांडवलाचा ओघही कारण येथे उद्योग अडथळे पार पाडावे भांडवल खर्ची पडते. वाढतात हे वेगळेच. अथवा महाराष्ट्र अशा कोर्टीच्या गंतवणकांच

Sanjay Sonawani, SBP's Lok Sabha 2019 candidate from Pune, has written in Divya Marathi today about the large number of wealthy Indians leaving India to settle elsewhere.

During the last 15 years 27% of the richest people of India have moved to other countries because they have no confidence about India's business atmosphere. Bad governance, poor infrastructure, high taxation, abrupt and thoughtless changes to policies, and government-imposed hurdles in doing business are among the main reasons for their abandonment of India. In 2017 almost 7000 billionaires left the country to settle in the countries like Australia, Canada, UK, UAE.

India's outdated socialist policies are not appreciated by new generation entrepreneurs who are porting their wealth out of India and investing elsewhere. At the same time, crony capitalists are flourishing and are able to borrow (loot) the country through public sector banks which operate on the whims of politicians.

Sanjay Sonawani stressed that unless India adapts liberal policies, the drain of its wealth will continue and contribute to making the poor even poorer, and taking jobs outside India.

For the full article, click here:

<http://epaperdivyamarathi.bhaskar.com/aurangabad/241/26022018/0/6/>

मोजक्यांचे हितरक्षण...विषमतेचा विस्फोट!

• **वर्ड आय - विषमता वाढणे हे अर्थव्यवस्थेचे अनारोग्यच**

संजय सोनवणी

आर्थिक व
सामाजिक विश्लेषक
sanjaysonawani@
gmail.com

भारतामधील गरीब व श्रीमंतांमधील दरी कमी होण्याऐवजी वाढतच चालल्याचे दिसणे हे अर्थव्यवस्थेच्या घोर अनारोग्याचे लक्षण आहे. भारतात १९३९-४० मध्ये १% अतिश्रीमंतांकडे एकूण संपत्तीच्या २०.७% संपत्ती होती. 'ऑक्सफॉम'च्या ताज्या संवेक्षणानुसार भारतातील १% अतिश्रीमंतांकडे एकूण संपत्तीच्या ७३% संपत्ती आहे. जानेवारी २०१७च्या संवेक्षणानुसार हेच प्रमाण ५८% होते. म्हणजेच एका वर्षातच श्रीमंतांकडील संपत्तीचा वाटा १५ टक्क्यांनी वाढला. याचाच अर्थ तेवढ्याच प्रमाणात उर्वरित नागरिकांकडील संपत्तीचे प्रमाण घटत गेले. याच संवेक्षणानुसार या काळातील इतर नागरिकांच्या संपत्तीतील वाढ मात्र केवळ १% एवढी नाण्य होती. खरे तर स्वातंत्र्यपूर्व काळातील तेव्हाच असलेले थोडक्यांकडील संपत्तीचे विषम प्रमाण स्वातंत्र्यानंतर कमी होत बव्हंशी नागरिकांकडील संपत्तीचे प्रमाण वाढायला हवे होते. पण प्रत्यक्षात तसे झालेले नाही. उलट त्यात वाढच होत आहे. ही विषमता का आली आहे, आपले कोडे चुकत आहे हे येथे तपासणे महत्वाचे ठरेल.

भारताने आजही अंगीकारलेले समाजवादी धोरण आणि त्याला लागलेली सत्ताप्राप्तीसाठी मेजवचाव उद्योजकांना जखल करीत त्यांना व्यवस्थेचे लग्न अमर्षादपणे मिळू देणारी राजकीय व्यवस्थेची सक्रिय साथ विषमतेला अधिक जबाबदार आहे. गेल्या एकाच वर्षात १% अतिश्रीमंतांच्या संपत्तीतील तब्बल १५% वाढ ही त्याचाच परिपाक आहे आणि हे लोकशाही व्यवस्थेचा धनाशक्तीकडील वाटचालीचे सूचक आहे हे आपल्याला लक्षात घ्यावे लागेल.

सर्वप्रथम येथे हे लक्षात घेतले पाहिजे की काही विचारधारा संपत्तीचे फेरवाटप करणे विषमता दूर करण्याचा मार्ग मानतात, जो चुकीचा आहे. उर्वरित नागरिकांची संपत्ती वाढण्यासाठी जी खुली, व्यापक आणि सर्वसमावेशक धोरणे अर्थव्यवस्थेने राबवण्यातून संपत्तीचे अधिकाधिक निर्मिती होत ही विषमता दूर करणे हे जास्त महत्वाचे असते. आणि नेमके तसेच होत नसल्याने भारतातील विषमता तीव्र गतीने वाढत असल्याचे आपल्या लक्षात येईल. त्याशिवाय संपत्तीच्या थोडक्यांकडील केंद्रीकरणचौही इतर अनेक कारणे आहेत ती आपण पाहूयात.

अतिश्रीमंतांच्या संपत्तीवाढीतील विस्फोट हे आर्थिक धोरणे फसल्याचे लक्षण मानले जाते. जे देशासाठी अन्न उत्पादित करतात, आपापल्या श्रमकौशल्याने अवाढव्य निर्माणकार्यात आपला वाटा उचलतात, त्यातील बव्हंशी नागरिकांना मुलावाळाच्या शिक्षणाचा खर्च कसा उचललाच हा प्रश्न आहे. अनेकांना दोन वेळच्या जेवणाची प्रांत असून कुपोषणात आपला देश आघाडीवर आहे. मुख्य आर्थिक धोरणापासून आजही दूर राहिलेल्या भटक्या-विमुक्तांच्या अवस्थेत स्वातंत्र्योत्तर काळातील कसलाही लक्षणीय

फरक पडलेला नाही. आजही भारतातील तळागाळातील १०% लोकांचा राष्ट्रीय संपत्तीतील वाटा ०.२% एवढा अल्पत्व आहे ही वाच भारतासारख्या विकसनशील देशाला शोभनीय आहे असे कोणी म्हणणार नाही. वाढत्या विषमतेमुळे लोकशाहीचे नुसते अवमूल्यनच होत नाही तर भ्रष्टाचाराचाही स्फोट होतो असे ऑक्सफॉम इंडियाच्या कार्यकारी अधिकारी निशा अगरवाल म्हणतात. मुख्यतः भारताने आजही अंगीकारले असलेले समाजवादी धोरण आणि त्याला लागलेली सत्ताप्राप्तीसाठी मोजक्याच उद्योजकांना जवळ करीत त्यांना व्यवस्थेचे लग्न अमर्षादपणे मिळू देणारी राजकीय व्यवस्थेची सक्रिय साथ या विषमतेला अधिक जबाबदार आहे. गेल्या एकाच वर्षात १% अतिश्रीमंतांच्या संपत्तीतील तब्बल १५% वाढ ही त्याचाच परिपाक आहे आणि हे लोकशाही व्यवस्थेच्या विनाशाकडील वाटचालीचे सूचक आहे हे आपल्याला लक्षात घ्यावे लागेल.

अतिश्रीमंतांकडेले संपत्तीची अमर्षाद वाढ ही कुडमुड्या भांडवलशाहीमुळे आणि तिला असलेल्या सत्तेच्या पाठिंब्याने होते आहे. उदाहरणार्थ ऑक्सफॉमचा अहवाल सांगतो की, याच अतिश्रीमंतांनी २०० अब्ज डॉलरचा कर बुडवला आहे आणि त्याच्या वसुलीची कोणतीही सोय आपल्याकडे नाही. वँकांकडून घेतलेले कर्ज थकवणे अथवा बुडवण्याचे प्रमाण याच वर्गात सर्वाधिक आहेत. अवाढव्य भांडवल लागणाऱ्या उद्योगात याच वर्गाला अधिक सवलती देत वाच देण्याचे काम सरकारी धोरणे आणि छुपे हितसंबंध करतात. किंवा ९९% नागरिकांचे एकत्रित भांडवल हे या एक टक्का लोकांसाठी

उपलब्ध तर होतेच, पण ते बुडवायचीही संधी व्यवस्थाच देते आहे की काय असे वाटणे स्वाभाविक आहे. बुडीत कर्जांनी दुखणेप्रसन्न झालेल्या वँकांना आधार देण्यासाठी सरकार अधिकचे भांडवल पुरवत आहे, म्हणजे अल्पलक्षणे लोकांचेच भांडवल पुरवले जात आहे, हा समाजवादाचाच उलटा आणि गरीब नव्हे, तर श्रीमंतकेंद्रित प्रवास आहे असे म्हणावे लागेल. त्यामुळे राष्ट्रीय संपत्तीचे केंद्रीकरण होणे स्वाभाविक होऊन जाते. हे प्रमाण कमी होत सवौना भांडवलदार होण्याची, संपत्तीत भर घालण्याची मुक्त सोय निर्माण करीत भांडवलदारांचीच संख्या कशी वाढेल व संपत्तीवाढीचे विकेंद्रीकरण कसे होईल हे पाहण्याची आवश्यकता आहे. पण तसे करणे सत्ताध्यांना गैरसोयीचे ठरत असल्याने संपत्तीच्या विकेंद्रीकरणची आणि देशाच्या संपत्तीत अधिकाधिक लोक कशी भर घालू शकतील अशा धोरणांची सरकारला गरज वाटत नाही.

हे जे अतिश्रीमंत भांडवलदार आहेत त्यातील अनेक पिढीजात हा दर्जा सांभाळून आहेत. उदारीकरणपूर्व काळातील समाजवादी धोरणातून आलेल्या 'परमिट राज'ने मोजक्या लोकांनाच उद्योगांची सवलत देत त्यांच्या संपत्तीतच कशी वाढ होईल हे पाहिले. उदारीकरणानंतरचा फायदा याच मंडळीने घेतला व आहे त्या भांडवलत वेगाने अमर्षाद वाढ केली. मोजके काही लोक या क्षेत्रात भरीव कामगिरी करू शकले असले तरी ते केवळ नवतंत्रज्ञानाच्या क्षेत्रात होते आणि तेथेही राजकीय हितसंबंधांनी पाय रोवलेच होते. त्यामुळे संपत्तीचा ओघ अव्याहतपणे याच ठरावीक लोकांकडे वाहत राहिला आणि उर्वरित जनसंख्येचा

वाटा घटत गेला. याचे मुख्य कारण म्हणजे सरकारी व वँकांची धोरणे ही प्रायः प्रस्थापित उद्योजकांनाच जास्त अनुकूल राहिली. नवीन उद्योजक/व्यावसायिकांचीही संख्या वाढत तेही या स्पर्धेत उतरत संपत्तीनिर्मितीचे काम करू शकतील आणि संपत्तीचेच विकेंद्रीकरण होईल हे पाहिले जाणे आवश्यक असताना त्यावावटीत 'स्टार्टअप'सारख्या पोकळ घोषणा सोडल्या तर काहीही घडलेले नाही. शेती-पशुपालनासारख्या मूलभूत राष्ट्रीय उद्योगांकडे अक्षम्य दुर्लक्ष केल्याने किंवा त्यांच्या विरोधातच अनेक धोरणे राबवल्याने संपत्तीनिर्मितीत त्यांचा वाटा क्रमशः घटत आता अत्यंत शोचनीय अवस्था प्राप्त झाली आहे. गरिवाला श्रीमंत होण्याची, किमान सुसह्य जीवन जगता येईल अशी संधी व्यवस्थेतूनच देण्याऐवजी त्यांना संधीच नाकारत अधिकाधिक गरीब कसे केले जाईल हे पाहिले जाते आहे. शेतीविरोधी जीवनावश्यक कायदे आजही राबवले जातात आणि शेतकऱ्यांची राजरोस नागवणूक केली जाते हे याचे एक उदाहरण आहे. मूलभूत अधिकार असलेल्या व्यवसाय स्वातंत्र्यावर घाला घालण्याचे प्रमाण घटण्याऐवजी गोवंशहत्यावर्दीसारख्या खुळखुळ धार्मिक उन्मादी कायदांतून वाढले आहे.

त्यामुळे सामाजिक संघर्षात वाढ होत असून त्याचे उद्देक कोणत्या ना कोणत्या वरकरणी कारणांच्या निमित्ताने वाढत पडत आहेत. वरकरणीची कारणे जातीय वाटली तरी अंतस्थः कारणे वाढलेल्या आर्थिक पडझडीत आहे हे आपल्याला समजावून घ्यावे लागते. अर्थसुरक्षा नसली तर उद्देक होतात आणि ते कोणतेही निमित्त शोधून बाहेर पडतात हे आपण नीटपणे लक्षात घेतलेले नाही. किंवा अशी उद्देकी स्थिती कायम राहावी अशीच शासकीय इच्छा आहे की काय हे प्रश्न यानिमित्ताने उभे राहतात. संपत्तीचे फेरवाटप हे जसे उतर नाही तसेच कुडमुड्या भांडवलशाहीला उत्तेजन मिळत तिचाही विस्फोट होणे योग्य नाही. सवौनाच भांडवलदार होण्याची समान संधी मिळू शकेल अशी सर्वसमावेशक उदार आर्थिक धोरणे ही तातडीची निकड आहे. सरकार अर्थकारणाला सर्वव्यापी न वनवता अन्य नागरिकांच्या संधी नाकारत मोजक्यांच्याच हितासाठी काम करत आहे असे चित्र जर निर्माण झाले असेल, आकडेवारीही तसेच दाखवत असेल तर नागरिकांनीच यावर गंभीरपणे विचार करणे आवश्यक आहे.

In this article published in Divya Marathi, Sanjay Sonawani points his finger at socialism as the root cause of India's high level of inequality, with the super-rich flourishing at the expense of its billion+ people who remain in dire poverty.

Sanjay, who is a senior leader of Swarna Bharat Party and its candidate for the 2019 Lok Sabha seat from Pune, shows that prior to independence the top 1% held about 20.7% of India's wealth. Today, the top 1% have increased their share to 73% of India's wealth.

Now, this may not have mattered if poverty had been eliminated and everyone had become well-to-do. But that has not happened. Poverty continues unabated.

The outcome of socialist policies is always crony capitalism, with no scope for healthy competition and equal opportunity. Under the current model, the government prevents the masses from undertaking economic activity, and allows it only for a favoured few. These select few are then able to grow their capital by 15% and more per year, while the poor struggle to meet ends.

In fact, the BJP government is even more in favour of crony capitalists and against the poor, than the previous socialist governments. Things are getting from bad to worse.

The present situation is causing social unrest which is visible from the recent agitations for reservations.

But Sanjay cautioned against the idea of redistribution to bring about economic equality. He said that we need to bid goodbye to the father of inequality - the socialist model, and we need to embrace liberalism whereby every individual has the freedom to become a partner in wealth generation. This will ensure that not only national wealth grows, but the distribution of this wealth takes place organically, and in a merit-based manner, to ensure the eradication of poverty.

He said that unless socialism is abandoned, economic inequality will continue to increase - without eradicating poverty and bringing every Indian to the level of the average Western citizen - and the consequent unrest could reach dangerous proportions.

<http://epaperdivyamarathi.bhaskar.com/aurangabad/241/29012018/0/6/>

नोटबंदीचा लाभार्थी भांडवल बाजार ?

• थर्ड आय - तज्ञांच्या मते २००८ ची पुनरावृत्ती होईल.

संजय सोनवणी

आर्थिक विश्लेषक
sanjaysonawani@gmail.com

आपली वित्तीय तृट नोव्हेंबर २०१७ पर्यंत सहा लाख बारा हजार कोटी रुपयांत पोहोचली आहे. म्हणजे अर्थसंकल्पीय अनुमानित तुटिल ऑल्राइट ती ११२% एवढी नोंदली गेली आहे. याचा अर्थ एवढाच की सरकारची आमदनी कमी होत आहे आणि खर्च वाढत आहे. जीएसटीचे कलेक्शन तो लागू झाल्यापासून आजतागायत दरमहा वाढण्याऐवजी कमीच होत चालले आहे. जुलै १७ मध्ये जीएसटीचे एकूण कलेक्शन होते ९२ हजार कोटी रुपये. उत्तरोत्तर ते कमी होत नोव्हेंबरमध्ये केवळ ८० हजार कोटी रुपये एवढे झाले. काही वस्तूवरील जीएसटीचे दर कमी केले असल्याने डिसेंबरमध्ये हे प्रमाण अजून घटलेले असेल, असे सरकारी सूत्रांचे मत आहे. म्हणजे उत्पन्न अजून कमी होईल आणि दुसरोकडे सरकारी खर्च मात्र वाढत चालले आहेत.

जीडीपीने गेल्या तीन वर्षांतली सर्वात नीचांकी पातळी गाठली आहे. बुडीत कर्जांमुळे बँकांची अवस्था इतकी वाईट झाली आहे की, त्यांना संजीवनी देण्यासाठी सरकारलाच पुढाकार घ्यावा लागला. कच्च्या तेलाचे भाव वाढत चालले आहेत. मान्सूनने चांगली साथ दिली असली तरी बाजारापेठेने साथ न दिल्याने शेतकऱ्यांची अवस्था कधी नव्हे एवढी विकट झाली आहे. औद्योगिक उत्पादनाचा दरही खालावलेलाच आहे. एकंदरीत अर्थव्यवस्था अजूनही निराशेच्या गर्तेतून बाहेर पडताना दिसत नाही. नोटबंदीने निर्माण केलेल्या विलक्षण पडझडीतून आपण लवकरच सावरू, असा आशावाद अर्थमंत्री अरुण जेटली यांनी व्यक्त केला असला तरी वास्तव स्थिती मात्र वेगळीच आहे. भाजपला गुजरातमध्ये अपेक्षेपेक्षा कमी यश मिळाल्यामुळे व कर्नाटकस्थितच्या काही राज्यांच्या निवडणुका तोंडावर आल्या असल्याने यंदाचे अंदाजपत्रक लोकानुययी असेल, असा अंदाज अर्थतज्ञां वतंत आहे. म्हणजे सेवे-सवलतीच्या 'समाजवादी' वर्षावात आर्थिक सुधारणांचा कार्यक्रम मागे सरकावला जाईल, असे एकंदरीत चित्र आहे.

खरे म्हणजे अशी अवस्था ही कोणत्याही भांडवल बाजारासाठी अत्यंत नकारात्मक असल्याची हवी. कोणतेही भाग प्रमाणात वाढण्यासाठी त्या त्या औद्योगिक संस्थांच्या उत्पादनात, विक्रीत व नफ्यात ज्या प्रमाणात

वाढ दिसायला हवी आणि तिच्यात भावी वृद्धीचेही संकेत मिळायला हवेत. थोडक्यात शेअर बाजार सेंटिमेंटवर चालत असला तरी त्याला कोटो तरी फंडामेंटल्सचाही आधार लागतो. मात्र, तो आधार नसतानाही २०१७ मध्ये शेअर बाजाराने अभूतपूर्व उच्चांकी पातळी गाठली आहे. ससेक्सने २८%, तर निफ्टीने यंदा २९% एवढी वाढ नोंदवली आहे. भागधारकांच्या संपत्तीचे मूल्य या एकाच वर्षात ५९ लाख कोटी रुपयांनी वाढले आहे. म्हणजे भांडवल बाजार ज्या कंपन्यांच्या आर्थिक यशस्वीपणावर उभा असतो त्या कंपन्यांची एकूणशील अवस्था घसरलेली असताना त्यांच्या समभागांचे मूल्य मात्र एवढे अवास्तव वाढायचे ही बाबच एक धोक्याची घंटा आहे.

भांडवल बाजारातील ही उसळी

शकास्पद आणि बुडबुड्यासारखी आहे, असे मत रिझर्व बँकेच्या रेट सेंटिंग समितीचे सदस्य मायकेल पात्रा यांनी ऑगस्टमध्ये झालेल्या बैठकीच्या इतिवृत्तातच नमूद केले होते. त्यानंतरही बाजार वाढतच राहिला आणि शेवटी अत्यंत उच्चांकी पातळीवर बंद झाला. यामागील कारणे आपल्याला समजावून घ्यावी लागतील. मुख्यत भांडवल बाजारत फार मोठ्या प्रमाणात नवी गुंतवणूक वाढली ती गतवर्षीच्या पहिल्याच महिन्यापासून. नोटबंदीनंतर अल्प काळ कोसळलेल्या शेअर बाजाराने जानेवारीपासून उसळी घेतली हे लक्षात घेतले पाहिजे. 'मिशन काळा पैसा' अंतर्गत नोटबंदीनंतर रिअल इस्टेट आणि सोन्यातील गुंतवणुकीवर सर्जिकल स्ट्राइक होण्याच्या शक्यता पंतप्रधानांनीच जाहीर केलेल्या होत्या. त्याचा परिणाम असा झाला की रिअल इस्टेट व सोन्यामधील नवी गुंतवणूक घटत गेली आणि भागभांडवल बाजाराकडे, त्यातही खासकरून म्युचुअल फंडांकडे वळत गेली. फंडांना पैसा पुढे गुंतवावाच लागतो. शेअर, कर्जरोखे आदी साधनांत हे पैसे फंडांच्या मगदुराप्रमाणे गुंतवले जात राहिले. परिणामी शेअर बाजार नवऱ्या उच्चांका पर पाहत राहिला. हे सारे होत असतानाच वर्षाच्या सरतेशेवटी सरकारने

'फायनान्सियल रिझोल्युशन अँड डिपॉझिट इन्शुरन्स बिल' आणायचा घाट घातला आणि बँकेतील ठेवीदार सारभर आणि असुरक्षित झाले. बहुतेकांनी या ठेवी मोडायला सुरुवात केलेलीच आहे. पुढे हे प्रमाण वाढत जाण्याची शक्यता नाकारता येत नाही. हा पैसाही दुसरे विशेष पर्याय नसल्याने सध्या तरी भाग-भांडवल बाजाराकडेच वळेल असेच चित्र आहे. यात 'जाणीवपूर्वक' काही केले गेले आहे असा आरोप कोणी केला नसला तरी प्रत्यक्ष परिणाम मात्र एका क्षेत्राला 'लाभार्थी' हे उघड आहे.

आपण गेल्या दोन-तीन वर्षांतील आपल्या भांडवल बाजाराचा एकंदरीत कल पाहिला तर बव्हंशी माध्यमांतून म्युचुअल फंडांवात अधिकधिक माहितीचा पूर वाहतो आहे हे आपल्या

लक्षात येईल. आता विचार केला तर तो 'योगयोग' वाटत नाही. नोटबंदीनंतर २०१७ मध्येच केवळ इक्विटी आधारित म्युचुअल फंडांत एक लाख अठराहजार हजार कोटी रुपयांची नवी गुंतवणूक आली. ही रक्कम गेल्या दहा वर्षांत म्युचुअल फंडांत गुंतवल्या गेलेल्या एकूण रकमेच्या ८०% आहे! अन्य प्रकारच्या फंडांचीही अशीच यशोगाथा आहे. सरळ रोखे बाजारात आलेली गुंतवणूक वेगळीच! त्याचाच परिपाक म्हणून भांडवल बाजार वाढला आहे. त्याला वास्तवाचा आधार नाही.

म्हणजेच या अभूतपूर्व गुंतवणूकवाढीला प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षरीत्या नोटबंदी कारण झाली आहे, असेच आपल्याला दिसेल. बँकेतील ठेवीपेक्षा म्युचुअल फंड साधारणपणे जास्त परतावा देतात हे काही प्रमाणात खरे असले तरी कोणताही गुंतवणूक ही धोक्याच्या अधीन असेलच. बँकेतील गुंतवणूकही या नियमाला अपवाद नव्हती व नाही. पण ठेवीवातच नागरिक आता सार्थक झालेले आहेत. आणि त्यात यंदा तर भांडवल बाजाराने गुंतवणूकदारांना मालामाल केलेय. त्यामुळे भांडवल बाजारात, विशेषतः म्युचुअल फंडात येणाऱ्या गुंतवणूक्यांचा आव काही काळ तरी असाच वाढता असेल, असे दिसते.

याचे कारण म्हणजे गुंतवणूकीसाठी अन्य आकर्षक पर्यायच सध्या ठेवले गेलेले नाहीत. कोणत्याही अर्थव्यवस्थेने थक्कून गंधीरपणे विचार करावा, अशी ही बाब आहे.

ही वाढ आरोग्यदायी नाही! अर्थव्यवस्थेची घसरती अवस्था आणि भांडवल बाजाराची विक्रीची वाढ यात कसलेही आर्थिक वा तार्किक तारतम्य नाही. किंवा नवा मायकेल पात्रा म्हणतात त्याप्रमाणे ही वाढच संशयास्पद आहे. ही वाढ पचवण्यासाठी अर्थव्यवस्थेतच फार मोठ्या सुधारणेची आवश्यकता होती, पण सध्या तरी नोटबंदी व जीएसटीच्या अमलबजावणीने निर्माण केलेल्या तिड्यातूनच आपण बाहेर पडलेले नाहीत. पवित्र्यात अजून कोणती अनपेक्षित संकटे येतील याचा अंदाज तर कोणी वर्तवू शकत नसले तरी कच्च्या तेलाला भाववाढीची टोंगती तलवार आजच आपल्या डोक्यावर आहे. काही तज्ज्ञांच्या मते २००८ सालची पुनरावृत्ती होत, नवा सब-प्राइम निर्माण होत, हॅच शेअर मार्केट कधीही रसातळाला जाऊ शकेल आणि आताच्या स्थितीत जे असंख्य नवे गुंतवणूकदार बाजाराने मिळवलेले त्यांची विपरीत स्थितीत जी अवस्था होऊ शकेल तिची पुरेशी कल्पना आपल्या व्यवस्थेत व गुंतवणूकदारांनाही आहे, असे दिसत नाही.

हे उघड आहे की व्यक्ती व संस्थांच्या गुंतवणूकीच्या निर्णयांवर परिणाम करू शकणारी विशिष्ट आर्थिक स्थिती निर्माण केली गेल्याने बव्हंशी गुंतवणूक एकाच दिशेला वळत आजच्या भांडवल बाजाराला हा फुगवटा आणला गेलेला आहे. जेव्हा बाजार चढता असतो तेव्हाच गुंतवणूकीला पुढे सरसावण्याची भारतीय मनोवृत्ती पाहता यंदाच्या आर्थिक वर्षात अजून विक्रीची गुंतवणूकी होण्याची शक्यता आहेच. पण भांडवल बाजाराची तेवढी वास्तविक 'पत' नाही हे सर्वांनी लक्षात घ्यावे लागेल. येणाऱ्या काही काळात कोणत्याही तात्काळिक कारणांचे निमित्त करून उच्च पातळीवर लागू काढून घेत सर्वसामान्य गुंतवणूकदारांच्या गुंतवणूकीशी खोळ हाण्याची शक्यता तीव्र झालेली आहे. एका नोटबंदीने सर्वसामान्यांची ससेहोळयट केली असली तरी सध्या तरी भांडवल बाजार त्या निर्णयाचा लाभार्थी झाला आहे, असे चित्र आहे. गुंतवणूकदारांनी अत्यंत नम्रकेपणाने आणि विचारपूर्वक आपले गुंतवणूकीबाबतचे निर्णय घेतले पाहिजेत!

अभूतपूर्व गुंतवणूकवाढीला प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षरीत्या नोटबंदी कारण झाली आहे, असेच आपल्याला दिसेल. बँकेतील ठेवीपेक्षा म्युचुअल फंड साधारणपणे जास्त परतावा देतात हे काही प्रमाणात खरे असले तरी कोणताही गुंतवणूक ही धोक्याच्या अधीन असेलच. बँकेतील गुंतवणूकही या नियमाला अपवाद नव्हती व नाही. पण ठेवीवातच नागरिक आता सार्थक झालेले आहेत.

Sanjay Sonawani, senior leader of Swarna Bharat Party and its candidate for the Pune 2019 Lok Sabha elections has written an article in today's Divya Marathi about the harmful economic impacts of demonetisation and the stock market bubble that has grown as a result.

He notes that most sectors of the economy are reporting negative growth, GST collection is falling and petrol prices are rising. Yet, the stock market is also rising.

He asks: should the market not reflect economic fundamentals? He considers that demonetisation has made it more attractive to invest in the stock market. But small investors are now potentially being led into a dangerous trap because the market is rapidly diverging from fundamentals. There is an increasing risk of a 2008-type market collapse which will throw small investors into misery and disarray.

<http://epaperdivyamarathi.bhaskar.com/aurangabad/241/06012018/0/6/>

On 24th February 2018, Sanjay Sonawani, SBP's Lok Sabha **candidate from Pune** delivered an extensive talk on governance, Indian history and society to students preparing for MPSC/UPSC.

He explained the role of government and good governance. He also outlined his findings regarding the present caste system and expressed his view (which he has published extensively elsewhere) that the caste system can be easily broken once its origin as an occupational organisation is understood and liberal policies - of the sort promoted by SBP - enable the poorest to rise to prosperity.

His message was very well received by the students.

Swarna Bharat Party's 24 February rally received extensive media coverage in major Hindi newspapers

जागरूकता रैली निकाली

भदोही। स्वर्ण भारत पार्टी के लोगों ने शनिवार को भदोही शहर में जागरूकता रैली निकालकर लोगों को अपने अधिकार के प्रति प्रेरित किया। स्वर्ण भारत पार्टी के लोगों ने गजिया फाटक से अजीमुल्लाह चौराहे तक हाथ में पोस्टर-बैनर लेकर जाति धर्म को छोड़ दो न्याय सुरक्षा पर सब जोर दो आदि का नारा लगाते हुए आगे बढ़ रहे थे। जागरूकता रैली का समापन रविकांत भारती ने किया। इस दौरान उन्होंने कहा कि जनता का जो अधिकार होता है वह शासन स्तर से मिलना चाहिए। समाज के हर वर्ग के लोगों को जाति व धर्म से हटकर न्याय-सुरक्षा पर जोर देने की जरूरत है। इस मौके पर जिलाध्यक्ष महेश मौर्या, जिला महासचिव शिवम शुक्ला, प्रदीप, जितेंद्र पांडेय आदि थे।

Hindustan

वोट के लिए सभी दलों ने जनता को ठगा

ज्ञानपुर। स्वर्ण भारत पार्टी की ओर से शनिवार को भदोही नगर में जन-जागरूकता रैली निकाली गई। इसमें वादाखिलाफी करने वाले दलों से कुर्सी से उतारने का आह्वान किया गया। गजिया फाटक से शुरू हुई रैली अजीमुल्लाह चौराहे पर जाकर समाप्त हुई। संगठन के रविकांत भारती ने कहा कि आजादी के बाद से अब तक कांग्रेस, भाजपा, सपा और बसपा ने जनता से वोट लेकर उनको ठगा है। इस मौके पर जिलाध्यक्ष महेश मौर्या, शिवम शुक्ला, प्रदीप, जितेंद्र पांडेय, विराट, रईस अहमद, नगमा, अनिता, ज्योति आदि रहे।

Amar Ujala

निकाली जागरूकता रैली

ज्ञानपुर (भदोही) : आगामी सत्र में होने वाले लोकसभा चुनाव के मद्देनजर शनिवार को स्वर्ण भारत पार्टी ने जागरूकता रैली निकालकर भ्रमण किया गया। रैली में शामिल रहे पार्टी कार्यकर्ताओं-पदाधिकारियों ने सदस्यता अभियान समेत बेरोजगारी, किसान समस्या, रोजगार आदि विषयों पर लोगों को जागरूक कर वर्तमान व पूर्व की सरकारों द्वारा किये गये विकास के कार्यों पर विस्तार से प्रकाश डाला। रैली में अमीना, अनिता, ज्योति, जितेंद्र, नगमा, प्रदीप, शिवम समेत बड़ी संख्या में लोग शामिल रहे। (जास)

Dainik Jagaran

This is an excellent start to the party's campaign to transform India.

जागरूकता रैली 24 फरवरी को

भदोही। स्वर्ण भारत पार्टी की ओर से 24 फरवरी (शनिवार) को दोपहर दो बजे से शहर के अहमदगंज गजिया रेलवे क्रॉसिंग से मर्यादपट्टी स्थित आईसीआईसीआई बैंक तक जागरूकता रैली निकाली जाएगी। स्वर्ण भारत पार्टी का मकसद सबको सुरक्षा और न्याय देना है। यह जानकारी जिलाध्यक्ष महेश मौर्या और रविकांत भारती ने संयुक्त रूप से दी है।

Hindustan newspaper (Bhadohi edition) covered Swarna Bharat Party's proposed rally on 24th February on page 8. This is the first time any major newspaper has directly approached SBP for information about its

activities. This is a very positive development for this party which is battling almost impossible odds in an attempt to reform India's miserably corrupt and incompetent governance system.

Sanjay Sonawani, senior leader of Swarna Bharat Party spoke recently at a literary meet on the literature of Nomadic Tribes and Vimukta Jati and Nomadic Tribes organized by Samarasata Manch.

Among other things, he said that "people belonging to the Nomadic and Denotified Tribes and castes are treated as secondary citizens of the country. Their conditions are no different as they had been in the colonial era.

"The government has been performing the role of benefactor without opening up the opportunities to build their future in the free atmosphere. The government has been busy in appointing commission after commission that has yielded nothing but the waste of time and money.

"RSS is trying to change their cultural traits to mold them in its ideology. To stop the plight of these tribes - both cultural and socio-economic - we need to give them freedom.

"We have to stop the atrocities against them committed by the police and the local goons. In fact, we need to change our entire perspective to look at our brethren those have been suffering from the neglect and apathy from the so-called civilized society."

इव्हेंट्सच्या नादात वाढली वित्तीय तूट

• थर्ड आय - जीडीपी वाढ खऱ्या अर्थिक स्थितीची निदर्शक नाही.

संजय सोनवणी

sanjaysonawani@gmail.com
आर्थिक-सामाजिक
विश्लेषक

आजही उद्योग सुलभतेच्या तक्क्यात भारताचा क्रम रसातळातच आहे. मुंबई-दिल्ली या दोनच शहरांची पाहणी करून काढलेले उद्योग सुलभतेच्या वाढतीतील निष्कर्ष एकुणातील भारतीयांसाठी निरर्थक असेच होते. जेथे खुद्द बँकांचाच तगवायला सरकारला पॅकेज द्यावे लागते ते नव्या उद्योग-व्यवसाय उभारणीसाठी काय कर्ज देणार हा प्रश्नच आहे. मोदी सरकार हे स्वतःच निर्माण केलेल्या पेचात अडकले आहे व ही इव्हेंटप्रियता त्याला त्यातून बाहेर काढू शकण्याची शक्यता सध्या तरी दिसत नाही.

मोदी सरकार ज्याही कशाचा इव्हेंट करण्याचा प्रयत्न करते त्यातील फोलपणा फारच लवकर दिसून येतो. अर्थात त्यामुळे आपल्या इव्हेंटप्रिय कार्यशैलीला आवर घालण्याचा प्रयत्न होताना मात्र दिसत नाही. गेल्याच महिन्यात 'मुडीज'ने एक पायरी असे नगण्य मानांकन वाढवले. त्याचा इव्हेंट सुरू झाला आणि लगेचच स्टॅण्डर्ड अँड पुअरने मात्र आपले पतांकन न वाढवता जेथे तेवढेच 'थॉम्स आणि वाट पाह' अशी भूमिका घेतली. 'फिच'ने मे १७ मध्येच भारताचे रेटिंग बीबीव्ही (उणे) असे होते तसेच ठेवले होते व ते तसेच ठेवताना 'दुर्बळ अर्थव्यवस्था' हे कारण दिले होते. पाश्चात्य पतमानांकन संस्था या भारताच्या वाढतीत पक्षपाती आहेत व मानांकन करताना वास्तव आणि राजकारण यातील कोणताही घटक प्रभावशाली ठरू शकतो हे मान्य केले तरी भारताची आजची वास्तविक अर्थव्यवस्था ज्या स्तराला येऊन पोहोचली आहे ती पाहता सामान्यजनांना या मानांकनात वाढ झाली काय किंवा घट झाली काय यामुळे कसलाही फरक पडत नाही. त्याला जगण्याचा संघर्ष कमी होत जावा अशी प्रगतिशील समन्यायी अर्थव्यवस्था अपेक्षित असते. तशी वास्तविकता आहे काय हे आपल्याला अर्थव्यवस्थेचे निदर्शक असलेले महत्त्वाचे घटक पाहिले तरी सहज लक्षात येईल.

बरे, 'मुडीज'चे डोल शमतात न शमतात तोच जीडीपीचे (राष्ट्रीय सकल उत्पादन) आकडे जाहीर झाले आणि नव्या इव्हेंटची सुरुवात झाली. गेली तीन वर्षे सातत्याने दासळत असलेला जीडीपी या तिमाहीत ५.७% वरून ६.३% वाढला अशी आकडेवारी आली आणि या ०.६% वाढीवर जल्लोच व्हायला लागला. याच वेळेस आर्थिक तूट पहिल्या सात महिन्यांतच अनुमानित तुटीच्या १६% नोंदवून बसली आहे ही आकडेवारी बाहेर आली. गेल्या वर्षी याच काळात ही तूट अनुमानित तुटीच्या ७६% नोंदवली गेली होती. म्हणजेच येदची आर्थिक तूट ३.२%च्या आत ठेवण्याचे जे उद्दिष्ट ठरवण्यात आले होते ते साध्य न होता ती पाच टक्क्यांचा आकडा ओलांडलेला उघड आहे. या तुटीचा अर्थ सरकारचे उत्पन्न आणि खर्च यात सव्वापाच लाख कोटी रुपयांची तफावत वाढली आहे. याच चिंतेने शेअर मार्केट जीडीपीच्या आकड्यांकडे दुर्लक्ष करून कोसळायला सुरुवात झाली. जीडीपीचे आकडे वाजाराला मोहू शकले नाहीत. वित्तीय तूट वाढण्याचा परिणाम म्हणजे सरकारला खर्च भागवण्यासाठी वाजारातून अधिक कर्ज घ्यावे लागेल. महागाईवरही याचा विपरीत परिणाम होईल असा इशारा रिझर्व्ह बँकेने दिला होताच. आता नेमके तेच होणार आहे. जीडीपी जर खरेच वाढीच्या मार्गावर असता तर वित्तीय तूट वाढण्याचे कारण नव्हते. किमान ती ठरवलेल्या उद्दिष्टाच्या आसपास राहिली असती. त्यामुळे आधीच घाट्यात नेलेल्या जीडीपीतील किरकोळ वाढ एकुणातील अर्थव्यवस्थेला उभारी देणारी नसून तिला फक्त एक आकडेवारी समजत त्यावर ढोल न पिटता तातडीने फार मोठ्या प्रमाणावर आर्थिक सुधारणा कार्यक्रम राबवावे लागतील. पण याचे गांभीर्य सरकारला आहे असे दिसले नाही.

त्यात भारताच्या अर्थव्यवस्थेसमोर तातडीचे आव्हान उभे आहे ते आंतरराष्ट्रीय बाजारातील वाढत असलेल्या तेलच्या दराचे. मोदी सरकारला थोडेफार वाचवले असेल तर ते केवळ आंतरराष्ट्रीय बाजारात तेल दर कोसळल्याने, भारताची आर्थिक तूट मर्यादित राहायला कमी झालेले तेल दर हे महत्त्वाचे कारण होते. २०१४ मध्ये पिंपाला ११० डॉलर असलेला भाव ३० डॉलर या नीचांकी पातळीला आला व त्याच्याच आसपास तेव्हापासून घुटमळत होता. पण अलीकडे त्यात वाढ होत असून हा भाव आता किमान ७० डॉलरजवळ स्थिरावण्याची शक्यता आहे. याचा अर्थ असा की, भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील ताण प्रचंड वाढणार आहे. २०१४ च्या पातळीपर्यंत जर किमती वाढल्या तर भारताचे आर्थिक कंवरडे मोडल्याखेरीज राहणार नाही अशी नाजूक अवस्था आज भारतीय अर्थव्यवस्थेची आहे. त्यात गंभीर बाब म्हणजे भारताचे कर्ज हे एकूण जीडीपीच्या ६९% एवढे आहे. चीन, इंडोनेशिया, फिलिपाईन्ससारख्या देशांशी तुलना केली तर हे प्रमाण चिंता वाटावी एवढे मोठे आहे. त्यामुळे कर्जातही आता भारत किती वाढ करू शकतो हाही प्रश्नच आहे. तेथे पुन्हा पतमानांकन संस्थांचे रेटिंग आडवे येणार आहे.

अशा स्थितीत ०.६% ही जीडीपीतील वाढ भारताच्या आर्थिक परिस्थितीची निदर्शक नाही हे उघड आहे. उद्योग क्षेत्राची कमी होत चाललेली उत्पादकता, बँकांना अनुपादक कर्जाच्या ओझ्यापासून दिलासा मिळावा म्हणून दिले गेलेले सव्वादोन लाख कोटी रु.चे पॅकेज, वाढत चाललेली बेरोजगारी आणि लोकांचे घाट चाललेले अर्थजीवन पाहता आपली अर्थव्यवस्था आज

कोटो भरकटली आहे याचा अंदाज यावा. यामागे केवळ नोटवंदीसारखे अविचारी पाऊल कारण नाही, तर जीएसटीची तकहीन अंमलबजावणी, बांधकाम उद्योगाला नव्या नियमांच्या फेऱ्यात आणून त्या उद्योगाच्या गळ्याला लावलेले नख, शेती व अन्य उद्योगासंबंधीची चुकलेली धोरणेही कारणीभूत आहेत. त्यामुळेच डॉ. मनमोहनसिंगांच्या काळात सरासरी ७.७% वर गेलेला जीडीपीच्या वाढीचा दर मोदींच्या कार्यकाळात गेल्या सहा तिमाहीत सातत्याने घसरतच राहिला आहे. डॉ. मनमोहनसिंगांच्या काळात चीनलाही मागे टाकू शकलेला विकास दर आता खालावलेला असण्याची चिंता करण्यापेक्षा या तिमाहीत ५.७% वरून तो दर ६.३% झाला हे काही इव्हेंटचे कारण होऊ शकत नाही.

मोदी सरकार हे आर्थिक आघाडीवर पुरते फसलेले आहे आणि त्याची फळे सर्वसामान्य जनतेला भोगावी लागत आहेत हे आकडेवाऱ्यांच्या जंजाळात न जाताही सहज लक्षात येईल. नको त्या सांस्कृतिक उन्मादाच्या नादाला लागत, सामाजिक सलोखा बिघडवत जेथे लक्ष द्यायला हवे होते तेथे मात्र लक्ष न दिल्याने ही अवस्था ओढवलेली आहे. काळा पैसा नट करणार म्हणून नोटवंदी केली. पण हे अरिष्ट तेथेच थांबले नाही. रिअल इस्टेटवरही "सर्जिकल स्ट्राइक" करणार असे मोदी बोलत राहिले. त्या बोलभांड बघताटेचा परिणाम असा झाला की रिअल इस्टेटमधील गुंतवणूक आटली आणि शेअर बाजाराकडे वळाली व तो फुगत गेला. पण बांधकाम क्षेत्रातील गुंतवणुकीचा ओघच आटल्यामुळे ते मात्र अडचणीत आले. त्यासोबतच मोठ्या प्रमाणावर रोजगार तर गेलेच, पण सिमेंट-स्टीलसारख्या उत्पादनांची मागणीही घसरली व या उद्योगांवरही विपरीत परिणाम झाला. काळा पैसा संपवायचा असेल, तशी प्रामाणिक इच्छा असेल तर ज्या कारणांमुळे काळा पैसा निर्माण होतो ती कारणेच संपवण्याची इच्छाशक्ती मोदींकडे नाही अथवा तसे वास्तवदर्शी दृष्टी असणारे अर्थसल्लागार तरी त्यांच्याकडे नाहीत. जटिल कायदे आणि बावूशाहीचे वाढलेले अतोनात प्रस्थ हे काळा पैसा निर्मितीची मुख्य कारणे आहेत व लोकांनाच एका रात्रीत "चलन दरिद्र" करण्याऐवजी त्यावरच प्रथम सर्जिकल स्ट्राइक केला पाहिजे हे त्यामुळेच लक्षात येणे शक्य नव्हते. या अर्थनिरक्षरतेचा एकंदरीत परिणाम हा झाला की अर्थव्यवस्थेच्या गळ्याला पुरते नख लागले.

आजही उद्योग सुलभतेच्या तक्क्यात भारताचा क्रम रसातळातच आहे. मुंबई-दिल्ली या दोनच शहरांची पाहणी करून काढलेले उद्योग सुलभतेच्या वाढतीतील निष्कर्ष एकुणातील भारतीयांसाठी निरर्थक असेच होते. जेथे खुद्द बँकांचाच तगवायला सरकारला पॅकेज द्यावे लागते ते नव्या उद्योग-व्यवसाय उभारणीसाठी काय कर्ज देणार हा प्रश्नच आहे. मोदी सरकार हे स्वतःच निर्माण केलेल्या पेचात अडकले आहे व ही इव्हेंटप्रियता त्याला त्यातून बाहेर काढू शकण्याची शक्यता सध्या तरी दिसत नाही. जीडीपीत वाढ सोडा, तो मूळ पदावर आणता आला तरी खूप साध्य झाले असे म्हणायची वेळ आता आली आहे. सध्या जेही काही होते आहे त्याला 'विकास' अथवा "काळे दिन" म्हणता येणार नाही.

In this article in Daily Divya Marathi today, Sanjay Sonawani, a senior leader of Swarna Bharat Party, argues against Modi's economic policy failures.

Moody's slight rating upgrade and the negligible rise in an already bottomed out GDP are being propagated as a "success" but the reality is that:

- the fiscal deficit has reached alarming levels
- unemployment rate is rising phenomenally
- agriculture sector is declining; and
- banks have been unable to provide finance to new entrepreneurs.

Through disastrous demonetisation, bad implementation of GST and lack of understanding of India's real needs Modi is destroying the Indian economy.

Instead of these bogus policies, he could have genuinely attack India's chronic corruption and black money by withdrawing socialist laws and restrictions, thereby giving more freedom to the people.

<http://epaperdivyamarathi.bhaskar.com/aurangabad/241/04122017/0/8/>

भूमिका

दिव्य मराठी औरंगाबाद, सोमवार, ६ नोव्हेंबर २०१७

६

लेखनावर जीएसटी हा 'जिझियाच'!

• थर्ड आव - ही दुर्बुद्धी मध्ययुगीन राजवटींनाही सुचली नव्हती

संजय सोनवणी

राजकीय, सामाजिक
विरलेखक
sanjaysonawani@gmail.com

लेखनाच्या मानधनावर सेल्स टॅक्स नाही. भारताने मात्र त्यावरही नवनिर्मित जीएसटी आकारायचा निर्णय घेतला आहे.

पहिली गोष्ट म्हणजे लेखकाचे मानधन हे लेखनाच्या विक्रीमुळे मिळत नसते. लेखक प्रकाशकाला जेव्हा आपले लेखन प्रकाशित करायला देत असतो तेव्हा तो एक प्रकारचा आबुत्तीपुरते प्रकाशनाचे अधिकार, म्हणजे लायसन्स, काही मानधनाच्या मोबदल्यात प्रकाशकाला देत असतो. बौद्धिक स्वातंत्र्य अधिकार लेखकाचेच राहत असतात. त्यामुळे ही बौद्धिक संपदेची विक्री नसते. व्यावसायिक सेवाही नसते. कारण लेखक आपल्या प्रतिभेतून ही निर्मिती करीत असतो. शिवाय पुस्तकांच्या किती प्रती विकल्या जातील याचा कसलाही अंदाज प्रकाशकाला कधीही नसतो. काही वेळा प्रती विकल्या न गेल्याने त्यातही तोटा सहन करावा लागतो.

बरे, लेखकाला लेखनातून विदागीच्या स्वरूपात जो मोबदला मिळतो तो इन्कम टॅक्सच्या कक्षेत असतोच. लेखन ही वस्तू नसल्याने लेखनाच्या मानधनावरील कर हा दुहेरी कर होऊन जातो, जो आकारायचा म्हटला तरी कोणत्याही तत्वात बसत नाही. तरी हाही चमत्कार मोदी सरकारने केला आहे. या जीएसटीमुळे काय घडणार आहे हे मराठी वाचकांनाही समजावून घ्यावे लागेल. लेखनाच्या मानधनावर १२% जीएसटी आकारण्यात येणार आहे. समजा लेखकाचे मानधन वार्षिक वीस लाखांची सीमा ओलांडत नसेल तर (मराठी लेखकांना हे भाग्य कधी मिळेल ते वाचकच जाणोत!) त्याला जीएसटी रजिस्ट्रेशन करण्याची गरज नाही. पण तो कर मग प्रकाशकाने भरला पाहिजे. खरे तर अंतिम उपभोक्त्याने हा कर अदा करावा हे जीएसटीचे प्रधान तत्त्व आहे. येथे सर्वात मोठी विसंगती ही की प्रकाशकाचे उत्पादन म्हणजे पुस्तके (किंवा नियतकालिके), त्यावर मात्र जीएसटी नाही!

म्हणजे तो आपल्या उत्पादनाचा अंतिम उपभोक्ता, म्हणजे पुस्तकांच्या खरेदीदार वाचकांकडून वसूल करू शकणार नाही, जे अन्य सर्व उत्पादनांबाबत होते. त्यामुळे प्रकाशकांना रिव्हर्स चार्ज मेकॅनिझमच उपलब्ध नाही!

पुस्तकांवर जीएसटी नाही यामुळे वाचकांनी खुश व्हायचे कारण नाही. कारण जो कर प्रकाशकाला खिशातून भरावा लागेल तो त्याच्या एकूण उत्पादन खर्चात वाढ करणार असल्याने पुस्तकांच्या किमती वाढणे अपरिहार्य आहे. कथा-कादंबऱ्याच पुस्तके व संदर्भग्रंथही महाग होणार आहेत. मानधन व अन्य प्रकाशनासाठी लागणाऱ्या साधनांवरील जीएसटीमुळे शैक्षणिक पुस्तकांच्या १२ ते १५% वाढ होईल असा अंदाज फेडरेशन ऑफ एज्युकेशनल पब्लिशर्सचे खजिनदार सुभाष गोयल यांनी व्यक्त केलाय. ललित साहित्य व अन्य संदर्भग्रंथांच्या किमतीतही किमान एवढीच वाढ होईल. हा शिक्षणावर, ज्ञानावर व कलात्मक आनंदावर घातलेला घाला नाही काय?

तेही करायचे नसेल तर प्रकाशकाकडचा पर्याय म्हणजे जो कर प्रकाशक भरणार आहे तो कर प्रकाशकाकडून लेखकाच्या मानधनातून कापून घेतला जाईल! लेखक-प्रकाशकातील एरवीचे सौहार्दाचे नाते यात कोठे जाईल? त्यामुळे तसे होण्याची शक्यता कमी. प्रकाशकही वीस लाख रुपये टर्नओव्हरच्या मर्यादेच्या आत असला तर त्याला जीएसटीची नोंदणी करणे आवश्यक नसेल तरी जीएसटी वास्तवात राहतील. म्हणजे लेखकाचे मानधनाचे उत्पन्न हे कर आकारणीच्या कक्षेत अप्रत्यक्ष रितीने का होईना राहतेच. परराज्यातील प्रकाशकाचा प्रश्न आला तर मग लेखकालाही जीएसटी रजिस्ट्रेशन करणे अपरिहार्य असल्याने

या करामुळे लेखकांनी सृजन करावे की जीएसटीच्या आधीच किचकट असलेल्या जाळ्यात अडकावे की मग लेखनच सोडून द्यावे?

मुळात भारतात लेखनावरच जगणारे लेखक हाताच्या बोटावर मोजता येतील एवढेच आहेत. लेखन ही लेखकाची सर्जनात्मक ऊर्मी असल्याने तो आपले लेखन करतो. त्यासाठी कधी कधी वर्षानुवर्षे घालवतो. संशोधकाला तर संदर्भग्रंथासह प्रवासासाठी खर्च उचललावा लागतो. पण केवळ ज्ञानात्मक ऊर्मी असल्याने अनेक लेखक हा आतबड्याचा उद्योग करत बसतात. अमेरिकेत लेखकांना ग्रंथलेखनासाठी जो खर्च येतो, म्हणजे अगदी कागद-पेनसहित प्रवास वगैरे, त्याला आयकरातून वजावट मिळते. एवढे साहित्य-संस्कृतीबाबतचे औदार्य आपल्याकडे नाही याची समजास खंतही नाही. पण त्याचे मानधन हे जणू काही एखादी व्यावसायिक सेवा दिली अथवा वस्तू विकली त्याचा मोबदला आहे असा जर मोदी सरकारचा ग्रह असेल तर एवढे असंस्कृतिक सरकार जगाच्या पाठीवर कोणते झाले नाही असे म्हणावे लागेल. खरे तर हीच मंडळी भारताच्या संस्कृतीचे खरे-खोटे गोडवे गाताना कधी थकत नाही. मग लेखकांच्या मानधनावर कर लावणे ही यांची कोणती संस्कृती आहे?

मुळात ज्ञानावर-सर्जनावर कर लावण्याची दुर्बुद्धी मध्ययुगीन राजवटींनाही कधी सुचली नव्हती. त्यात आपण दुहेरी कर कसा आकारणार आहोत व कोणत्या तत्वावर याचेही स्पष्टीकरण या सरकारकडे नाही. मुळात कलामाक आविष्कारांकडे कोणी वस्तू म्हणून पाहिलेच नाही. लेखक/कलावंतांच्या उत्पन्नावर आयकर असणे ही वेगळी व न्याय्य गोष्ट आहे आणि जीएसटी असणे ही वेगळी व अन्याय्य नव्हे, तर असंस्कृत बाब आहे. भारतीय साहित्य संस्कृतीच्या गळ्यालाच नख लावण्याचा हा प्रयत्न तर आहेच, पण सर्वसामान्यांना ज्ञानापासूनही दूर दळल्याचा हा प्रयत्न आहे. नैतिक व व्यावहारिक अशा कोणत्याही मुद्द्यावर या कराचे समर्थन होऊ शकत नाही. सरकारने हा कर रद्द करायला हवा व साहित्य-संस्कृतीला मौक्यास र्हास घेऊ द्यावा. हे होत नाही तोवर तरी या कराचे वर्णन आधुनिक असंस्कृतिक जिझिया असेच करावे लागेल!

जो कर प्रकाशकाकड

शिशातून भरावा त्यावेळ

तो त्याच्या एकूण उत्पादन

खर्चात वाढ करणार

असल्याने पुस्तकांच्या

किमती वाढणे अपरिहार्य

आहे. कथा-कादंबऱ्याचा

नव्हे, तर अगदी गैरसरकारी

शैक्षणिक पुस्तके

व संदर्भग्रंथही

महाग होणार

आहेत. मानधन

व अन्य प्रकाशनासाठी

लागणाऱ्या साधनांवरील

जीएसटीमुळे शैक्षणिक

पुस्तकांच्या किमतीत १२

ते १५% वाढ होईल असा

अंदाज फेडरेशन ऑफ

एज्युकेशनल पब्लिशर्स

खजिनदार सुभाष गोयल

यांनी व्यक्त केला.

Dainik Divya Marathi has published today Mr Sanjay Sonawani's article about GST on author royalties, and the commercialisation of creativity.

<http://epaperdivyamarathi.bhaskar.com/aurangabad/241/06112017/0/8/>

<https://divyamarathi.bhaskar.com/news/EDT-sanjay-sonawane-write-about-column-article-5738202-NOR.html>

Prahaar Epaper|Mumbai News|...
epaper.eprahaar.in

लेखापराधान शुल्क सासनाकड भरणा केलेल्या
चलनाच्या प्रती संस्थानी यादी तात्काळ वा कार्यालयास
मादर करण्याचे आवाहन कृष्णा रा. खिलारी, विशेष
लेखापरीक्षक वर्ग-१, सहकारी संस्था (दुग्ध) मुंबई
यांनी केलेले आहे.

केला आहे. साएसएमटा स्थानकातून सुटणाऱ्या शेवटच्या दोन लोकलच्या वेळ बदलण्यात आल्याने त्यांची वेळ वाढवण्यात यावी, अशी प्रमुख मागणी प्रवासी संघटनांनी केली.

पश्चिम रेल्वेवर शेवटची लोकल मध्यरात्री १

लेखनावर जीएसटी हा
साहित्य-संस्कृतीवर घाला

लेखक-संशोधक संजय सोनवणी यांची खरमरीत टीका

पुणे (प्रतिनिधी) : जगातील अगदी हुकूमशाही राजवटींनीही साहित्य-कलांवर कोणताही कर लावल्याचे उदाहरण नाही. मात्र, केंद्र सरकारने वस्तू व सेवा कराच्या (जीएसटी) कक्षेत साहित्यिकांच्या लेखनालाही समाविष्ट करून साहित्य-संस्कृतीवर घाला घातला आहे. याचा विपरित परिणाम देशातील साहित्य संस्कृतीवर होऊन त्याचा फटका वाचकांनाही बसणारा आहे, अशी खरमरीत टीका लेखक-संशोधक संजय सोनवणी यांनी केली आहे. लेखकांवरील हा जिझिया कर तत्काळ रद्द करावा, अशी मागणी त्यांनी केली आहे.

मराठी पुस्तकांची विक्री दिवसेंदिवस कमी होत असतानाच आता जीएसटीमुळे संपूर्ण प्रकाशन व्यवसायाच अडचणीत येण्याची शक्यता निर्माण झाली आहे. लेखक, चित्रकार व मुद्रितशोधक यांच्या रॉयल्टीवर (मानधन) सरकारने जीएसटी लागू करून त्याची भरपाई प्रकाशकांना करण्यास सांगितल्यामुळे प्रकाशक नाराज झाले आहेत. या मराठी प्रकाशकांनी फेडरेशन ऑफ

६६ कशाबशी तग धरून राहिलेली साहित्य संस्कृती जीएसटीमुळे लोप पावण्याची शक्यता निर्माण झाली आहे. साहित्यावर कर लावण्याचे कार्य कोणतीही सुसंस्कृत सत्ता करत नसते. हा एकुणातच संस्कृतीच्या अस्तित्वावर घाला असून कालिदास, व्यास, वाल्मिकीच्या महाकाव्यांवरच कर लावल्यासारखे आहे. महाराष्ट्रातील साहित्यिक, प्रकाशक व वाचकांना बरोबर घेविरोधात आंदोलन करणार आहे. - संप

- संजय सोनवणी, लेखक

प्रीडन पावलासं या अखिल भारतीय संघटनेमार्फत केंद्र सरकारला निवेदन दिले आहे,असे वृत्त प्रसिद्ध झाल्यानंतर साहित्यिक वतुळांतून प्रतिक्रिया येत असून, सोशल मीडियावरही त्या उमटत आहे. सोनवणी यांनीही सरकारच्या धोरणावर टीकास्त्र सोडले आहे.

लेखकांच्या मानधनावर १२ टक्के जीएसटी आकारण्यात वेणार आहे. म्हणजेच हा साहित्यावरीलच कर आहे. यास लाखोंच्या मर्यादेच्या आत जीएसटी नोंदणी अनिवार्य नसली तरी तो कर मग त्याच्या प्रकाशकाला भरावा लागणार असल्याने तो लेखकांच्या मानधनातून कपात केला जाईल. नाहीतर जीएसटी नोंदणी करत प्रकाशकाला तो

आकारावाच लागेल; मग मानधन एक रुपया का असेना. यामुळे पुस्तकांच्या किमती वाढून याचा भुर्दंड वाचकांनाही सोसावा लागणार आहे, याकडे सोनवणी यांनी लक्ष वेधले आहे. लेखक हे सध्या त्यांना मिळालेल्या मानधनावर मिळकत कर भरण्यास बाध्य असताना लेखनावरच कर लावून सरकारने भारतीय साहित्य संस्कृतीला आदिम युगात नेण्याचा चंग बांधला आहे, अभिव्यक्ती स्वातंत्र्यावर लादलेले हे अप्रत्यक्ष बंधन आहे, लेखकांनी लेखन करारचे की आपल्या तुटपुंज्या मानधनाचे हिशोब दरमहा कर सल्लागारकडे देण्याचा उपद्राव करत बसायचे, असा सवाल करत सोनवणी यांनी टीकेची झोड उठवली आहे.

पुणे जिल्हा सहकारी बँक अ

■ बैंकेत २२ कोटी पडून ■ रिझर्व बँकेचा रक्कम स्वीकार

पुणे (प्रतिनिधी) : पुणे जिल्हा सहकारी लागू झाली. सुरुवातीला रिझर्व्ह बँकेने त्याचघरोवर ।

The Prahaar newspaper published Mr Sanjay Sonawani's objection to GST on author book royalties. This new tax by anti-poor Modi is going to make books costlier for the poor and make authors receive much less for their writings.

Mr Sanjay Sonawani, senior leader of Swarna Bharat Party delivered a lecture on 1st September 2017 at Phaltan in Maharashtra, at the New Faltan Sugar Works. The topic of the lecture was: "Why is there no equality?"

Mr Sonawani said that even though the Indian Constitution purports to uphold equality, freedom and fraternity, it actually undermines these very principles. Equality means equality under the law but the Constitution denies citizens such equality (by creating special shelters within the Schedules). In particular, laws on property and food security deny farmers their basic equality of treatment under the law.

Globalization has helped many Indians, but farmers – who constitute more than half of India's population – have been denied their basic freedoms.

Mr Sonawani said that Mahatma Gandhi advocated liberty and did not support socialism, but progressives have neglected this aspect of Gandhi. If Nathuram Godse assassinated Gandhiji physically, Nehru killed his thoughts soon after coming into power.

Most of the social strife today arises from our dysfunctional economic system but few are demanding a change in the laws which are obstructing India's progress. Only through liberty can opportunities be created for all. Socialism makes a few people rich. It has nothing to offer India.

Unless Liberty is achieved, there will never be genuine equality - and thus fraternity - in India.

Mr Sonawani's lecture was well received.

In this regard it may be noted that New Faltan Sugar Works is a profit making private enterprise while many co-operative sugar factories have collapsed because of mismanagement and corruption.

सालापूर, रविवार ४ जून २०१७

संचार इंद्रधनु ४

जागतिकीकरणाने जग जवळ येत असले तरी प्रत्येक राष्ट्राच्या, म्हणजेच राष्ट्रातील उद्योगसमूहांच्या प्रेरणा अधिक स्पर्धाशील असल्याने जगात सर्वत्र एक प्रकारचे तुंबळ आर्थिक युद्ध सुरू असते. स्पर्धेमुळे उत्पादनांच्या किमती कमी होत जातील व त्याचा फायदा ग्राहकांना, म्हणजेच जागतिक नागरिकांना होईल हा एक आशावाद होता तो सफल मात्र झाला असल्याचे दिसत नाही. याचे कारण म्हणजे एकाच प्रकारच्या उत्पादने करणाऱ्या औद्योगिक संस्था सिंडिकेशन करतात आणि संयोजनाने बाजारपेठेवर राज्य करतात असे एक चित्र आहे. सरकारांवरील त्यांचा प्रभावही त्यांना नफेखोरीसाठी मदतच करत

मागच्या लेखात पाहिले. समाजवादी म्हणवणाऱ्या देशांतही सामाजिक हित जपले जात नाही. शोषित वर्गाच्या संरक्षणेने जेथेही घट गेल्या तीन दशकांत जहायला हवी होती ती तर झाली नाहीच, उलट विपमता वेगाने वाढत असल्याचे चित्र आहे. म्हणजेच सर्वांगीण विकासाची भूमिका आता राजकीय सत्ता पार पाडताना दिसत नाही. उलट नागरिकांवरची बंधने वाढत जात त्यांच्या स्वातंत्र्यावर आच येतानाच आपल्याला दिसते. याचे कारण हे आहे की राजकीय सत्ता हाती असणाऱ्या व्यक्ती याही तेवढ्या स्वतंत्र राहिल्या नाहीत, अतिरेकी भांडवलशाहीत नागरिकांवरची बंधने वाढणे त्यांच्या हिताचे असते. समाजवाद/साम्यवाद त्याला अपवाद राहिलेले

थोडक्यांच्या भांडवलशाहीलाही त्यांनी विरोध केला. समाजवादात शासनाच्या हातात जास्त अधिकार जातात त्यामुळे नागरिकांवर अधिकाधिक बंधने घालणे सोपे जाते. महात्मा गांधी म्हणाले होते, राज्याचे अतिरिक्त अधिकार व नागरिकांचे किमान स्वातंत्र्य ही बाब मी भयान मानतो. राज्याला अधिक अधिकार असल्याने शोषण कमी झाल्यासारखे वाटेल पण यात व्यक्तिस्वातंत्र्याचा अपार संकोच होईल आणि देशाच्या प्रगतीला खोळ बसेल. सरकारी नियंत्रणांमुळे भ्रष्टाचार तर वाढेलच पण सत्ताची गळचेपीही सुरू होईल. काळाबाजार व कृत्रिम टंचाया वाढतील. एवढेच नव्हे तर व्यक्तीची स्व-सूजनप्रेरणाही यातून नष्ट होत ती स्वतःला घ्यायला लागणाऱ्या मेहनतीसामुनही दूर पळेल. सर्वोच्च प्राधान्य हे व्यक्तिस्वातंत्र्याला असायला हवे त्याशिवाय सबळ समाजाची उभारणी शक्य नाही. व्यक्तिस्वातंत्र्य नाकारणे व शासन सर्वोपरी होणे हे

तेथेच दिली गेली. आज आपणच नव्हे, तर जेथे जेथे समाजवादी व्यवस्था आहेत तेथेही परिस्थिती वेगळी नाही. या व्यवस्थेत मानवी स्वातंत्र्याची होणारी गळचेपी हा नेहमीच चिंतेचा विषय राहिला आहे. उदाहरणार्थ आपली घटना आपल्याला संपत्तीचा अधिकार देते. पण घटनेच्या परिशिष्ट नऊ नुसार तो अधिकार हिरावूनही घेते. जीवनावश्यक वस्तूंच्या कायदानुसार शेतकऱ्यांचा स्वतःसाठी शेतमालाचा भाव दरवण्याचाही अधिकार हिरावून घेते. जनावरांच्या खुरेदी-विक्रीवरही निर्बंध येतात ते याच तत्वांमुळे. नवा उद्योग काढायचा असला तर अनेक परवानग्या मिळवण्यातच धन व शक्ती खर्च

असतो. आपण मागे एका लेखात कृत्रिम बुद्धिमत्ता आणि यंत्रमानवाचे संकट कसे गांभीर्य होत चालले आहे ते पाहिले. त्यातून आजच रोजगार कमी होतो आहे. भविष्यात काय स्थिती असेल?

खरे तर रोजगाराशिवाय लोकांच्या हाती खरेदीक्षमता येऊ शकत नाही हे उघड आहे. जर खरेदीक्षमताच कमी झाली तर या उद्योगांची उत्पादने घेणार तरी कोण? त्यामुळे रोजगार कमी होणे हे ना राजसत्तेला परवडेल ना औद्योगिक जगाला. सध्याची बेरोजगारीची जागतिक परिस्थिती ही अल्पकालीन असलेल्या अंदाज काही तज्ज्ञ वर्तवतात. फार फार तर आज दुर्दिक्षेपात नसलेले नवे वेगळेच रोजगारी उदयास होऊ शकतात. संयोजक क्रांतीमुळे रोजगार कमी झाला नाही. उद्या जीही नवी तंत्रज्ञानातील क्रांती होईल ती नवा रोजगार निर्माण करेल. पण आपण भारतीय कृत्रिम बुद्धिमत्ता या यंत्रमानव क्षेत्राशी तांत्रिकदृष्ट्या अद्याप तरी जोडलो गेलेलो नाही. किंबहुना आमच्या शिक्षणक्षेत्राच्या आवाक्यात उदया ही बाब आलेलीच नाही. यामुळे स्पर्धाशील जगात आम्ही येथेही मागेच राहणार की काय अशी रास्त शंका वाटणे स्वाभाविक आहे.

आज राष्ट्रवाद हा अनेक कारणांनी बोधवत् झाला आहे. आर्थिक संस्थाने वेगाने राजकीय सत्तेला आपल्या कक्षात घेऊ लागली आहेत हे आपण

नाहीत. ते तर निरंकुशपणे नागरिकांवरची बंधने वाढवत नेतात. औद्योगिक संस्थाने या व्यवस्थेचे नकळत लाभार्थी होऊन जातात.

येथे हे लक्षात घेतले पाहिजे की राष्ट्रांची आर्थिक धोरणे नेमक्या कोणत्या तत्त्वप्रणालीवर चालतात त्यानुसार देश व देशातील नागरिकांची प्रगती अवलंबून असते. समाजवाद, साम्यवाद, भांडवलवाद या त्यांचे कडबोळे करत आपली गेलेली मिश्र अर्थव्यवस्था हे सारे प्रकार जगभर वापरले जातात. भारताने समाजवाद आणत मिश्र अर्थव्यवस्थेला स्थान दिले. पण दोन्हींचे कडबोळे फसल्याने परिमित, लायसंस राजमधे अडकलेल्या भारताचे एवढे आर्थिक दिवाळे निघाले होते की आपल्यावर सोने गहाण ठेवायची वेळ आली होती. भारतात खुले आर्थिक धोरण त्यामुळेच राबवावे लागले. ती आपली स्पेच्छा नव्हे तर अगतिकता होती. पण खुले धोरण राबवताना उत्पादने उद्योगांना ज्या सवलती मिळाल्या त्या मूलभूत असलेल्या रेली, पशुपालन क्षेत्राला मिळाल्या नाहीत. त्यामुळे भारताचा पुन्हा एकदा पंगुळगडा झाला आहे. आज भारतात कृषी क्षेत्रात जी आक्रीश उमटतो आहे तो याच धोरणांचे फलित आहे.

महात्मा गांधींची आठवण येथे येणे क्रमप्राप्त आहे. समाजवादाचे ते कधीही समर्थक नव्हते.

स्वतंत्रतावाद की समाजवाद?

मुन्याच्या नैसर्गिक प्रेरणांच्या विरुद्ध आहे. स्वतःचे मन नसलेला माणूस असून नसल्यासारखाच आहे.... राज्याला शासन जाल्याएवढा व्यक्तिस्वातंत्र्याचा अनेक व अन्याय्य सोदा नसेल. सत्ता कमी लोकांकडील अधिकतम अधिकार असलेले सरकार नको आहे तर जेव्हा नागरिकांच्या अधिकारांची पायमल्ली होईल तेव्हा सरकारचा विरोध करू शकण्याची क्षमता असलेले नागरिक असतात तो देश हवा आहे. (२ नोव्हें. १९४७)

गांधीजींची समाजवादी नियंत्रणाबाबतची विधाने नंतर खरी झालेली आपल्याला पाहायला मिळतील. भ्रष्टाचाराची एक जी व्यवस्था निर्माण झाली आहे ती सरकारच्या हाती असलेल्या अतिरिक्त अधिकारांमुळे व नको तेवढ्या हस्तक्षेपांमुळे हे आपण सहज पाहू शकतो. व्यक्तीच्या आर्थिक प्रेरणा महत्वाच्या असून त्यांना वाढ देणारी स्वतंत्रतावादी व्यवस्था असली पाहिजे नाहीतर मोडक्या औद्योगिक संस्थांना बेलागाम विस्ताराच्या संघा मिळतात पण नागरिकांच्या स्पर्धाक्षमता मारल्या जात नवभांडवलदार उदयाला येण्याची प्रक्रिया मंदावते. या अवस्थेत विपमता वाढणे, शोषित-वर्गांच्या संरक्षणा वाढणे क्रमप्राप्त आहे. गांधीजींचा नेमका पालाच विरोध होता. भांडवलदार निर्मितीला पोषक वातावरण देत ते भांडवलाचे विश्वासू म्हणून कसे वागतील यावर त्यांचा जोर होता.

अर्थात स्वतंत्र भारताने समाजवादी अर्थरचना स्वीकारली. गांधीजींच्या विचारांना पहिली तिलांजली

होते. अनेक जण मध्येच माघार घेतात ते व्यवस्थेतील अंगभूत दोषांमुळे. किंबहुना भांडवल आणि भांडवलदारांकडे पाहण्याची दृष्टि समाजवाद निर्माण करतो. आणि दुसरीकडे याच क्षेत्राने रोजगाराही वाढवावेत, राष्ट्रीय उत्पादनही वाढवावे अशी अपेक्षाही निर्माण करतो. आपल्या मानसिकतेतच काहीतरी समस्या आहे. आहे त्या व्यवस्थेतच दोष आहेत हे आपल्याला मान्य नाही. नेत्यांच्या आधमनोवरच आपली मुख्य मदद असते. पण हे लक्षात घ्यावे लागेल की नागरिकांची खुली आर्थिक प्रगती होत ते स्वतः भांडवलदार बनत भांडवलाचे विकेंद्रीकरण करत विकास करतील अशी संभावना समाजवादी व्यवस्थेत निर्माण होत नाही. त्यामुळे व्यवस्थेतील फटीचा आणि त्यासाठीच बनवल्या गेलेल्या नियमांचा गैरमागने अथवा राजरोस फायदा उठवू शकणाऱ्या मोडक्या भांडवलदारांना प्रगतीचे आणि नवशोषणाचे मुकुटार मिळते आणि अन्य मात्र वर्चस्व राहतात हे आपल्याला लक्षात घ्यावे लागेल.

आपल्याला सर्वांगीण विकास घडवायचा असेल तर आपल्याला कोणती व्यवस्था हिताची आहे याचा विचार करणे आवश्यक आहे. आपल्याला अधिकाधिक बंधने हवीत की स्वातंत्र्य यात निवड कायदी लागेल. त्याखेरीज आपला उद्या नेमका कसा असेल याचे नुसते स्वप्न पाहण्यात अर्थ नाही.

मोबा. ९८६०९११२०५

4th June

SBP leader Sanjay Sonawani's article regarding liberalism vs. socialism in e-sanchar:
<http://www.esanchar.co.in/Details.aspx?id=339131&boxid=3572>

Swarna Bharat Party wants India to immediately sign free trade agreements

Sushil Vakil

New Delhi, Mr Rahul Pandit, President of Swarna Bharat Party, India's only liberal party, said that SBP is a staunch supporter of free trade, with a unilateral free trade policy. In the face of rising clamour in the media for protectionism (influenced by inefficient crony capitalists), SBP urges the people to look through the barrage of falsehoods being fed to them.

The media outlets and their crony capitalist promoters want Indians to use shoddy and expensive domestic goods instead of accessing high quality, cheap goods. A recent media article attacked free trade arguing that a particular trade pact would "destroy" India's economy. Actually, it is the other way around. Not having more trade will destroy India's economy. Free trade is always beneficial and any obstructions to it will destroy the economy. SBP has an unambiguous policy of unilateral free trade.

The argument for free trade is simple. The government, which is our

servant, has no right to infringe on our economic rights and liberties. Everyone should be free to buy whatever he wants, from whomever he wants and whenever he wants. The only restrictions relate to goods and services that physically harm others.

Free trade gives us access to cheaper goods of better quality, making us vastly better off. It also destroys uncompetitive crony capitalists who thrive on subsidies and restrictions. It forces businesses to become more productive or perish. Mr Pandit said that free trade will propel India to competitive strength. He called upon the Modi government to abolish the 70-90% tariff rates on agricultural commodities and the near-criminal 100% tariff on motorcycles, among many other similar levies.

Even if the Modi government is incapable of understanding the benefits of unilateral free trade, India should immediately sign the Regional Comprehensive Economic Partnership as well as the EU Free Trade Agreements and stop being

protectionist.

But Mr Pandit added a strong word of caution. He noted that this measure alone will never suffice to ensure prosperity in India. We have highly skilled and innovative small businesses but also perhaps the most venal, petty bureaucrats in the world. These people have ensured that small businesses who are perfectly capable of competing with China are tied up with red tape, kept running to offices with files and some cash, and hence unable to focus on business. To top it off the government then taxes all inputs and grants corresponding duty cuts to imported finished goods.

Our small businesses are being forced by this venal system to shut shop and become importers, instead of manufacturers. To stop this huge loss of talent, the Modi government must enable small entrepreneurs and manufacturers and liberate them from the choking burden of red tape. And governance reforms detailed in SBP's manifesto must be immediately implemented.

Coverage in Samachar Post 4 June 2017 News coverage of SBP's press release in an

Ahmednagar newspaper. Also online in another newspaper:
<http://mymarathi.net/feature-slider/sanjay-sonavani-3/> - already 38000 views of this online article.

शेतमाल प्रक्रिया शेतकरी हितासाठी अत्यावश्यक : संजय सोनवणी

राजूर, (वार्ताहर) : सरकारी नियंत्रणे आणि शेतमालाच्या बाजारांतील गैरव्यवस्थापनांमुळे शेतकरी दर हंगामात नुकसानच सोसत आला आहे. कोल्ड स्टोरेज व प्रक्रिया उद्योगांच्या अभावामुळे नाशवंत भाजीपाला व फळे त्याला मिळेल त्या भावात विक्री लागतात नाही तर ती फेकून द्यावे लागतात. भारतात दरवर्षी सुमारे साठ हजार कोटी रुपये मुल्याचा शेतमाल अक्षरशः वाया जात असतो. हे देशाचे आणि शेतकऱ्यांचे कायमस्वरूपी व दरवर्षी होणारे नुकसान आहे. त्यामुळे स्वर्ण भारत पक्षाने एक सकारात्मक पाऊल म्हणून शेतमाल प्रक्रियेच्या निर्जलीकरणासारख्या सोप्या व लघुत्तम पातळीवर शेतकऱ्यांना वापरता येतील अशा पद्धतीची प्रसार मोहिम राबवायचा निर्णय घेतला आहे, अशी माहिती स्वर्ण भारत पक्षाचे संजय सोनवणी यांनी सांगितले.

शेतमाल प्रक्रियेमुळे शेतकऱ्यांना आपल्या उत्पादनावर नियंत्रण ठेवता येईल आणि बाजारभाव नाही म्हणून उत्पादन फेकून देण्याची अथवा नुकसानीत विकण्याची गरज राहणार नाही. सरकारने आजवर प्रक्रिया उद्योगांना पाठबळ देण्याचे धोरण ठेवले असले तरी ते मोठ्या उद्योगांचेच समर्थक आहेत आणि शेतमाला संबंधीच्या कायद्यांमुळे मोठे उद्योग टिकाव धरू शकत नाहीत. यामुळेच भारतात आज केवळ २% एवढ्याच शेतमालावर प्रक्रिया होते. पारंपारिक व आधुनिक तंत्रज्ञानाचा संगम करून या परिस्थितीत बदल कसा घडवून आणता येतो याची माहिती शेतकऱ्यांपर्यंत जावून पोहोचवली जाईल तसेच त्यांना मार्गदर्शनही केले जाईल. यामुळे ग्रामीण रोजगारात वृद्धी तर होईलच पण शेतकऱ्यांचे जीवनमानही उंचावायला मदत होईल असेही

सोनवणी म्हणाले.

भारतात प्रथमच शेतकरी संपावर गेला. तरीही सरकारी अनास्था आणि बिगर शेतकऱ्यांची शेतकऱ्यांबाबत असलेली असंवेदनशील भूमिका यामुळे शेतकऱ्यांचे मूळ प्रश्न कायम स्वरूपी सोडवले जात नाहीत. किंबहुना शेतकऱ्याला दुर्बल ठेवून कायमस्वरूपी आपल्यावरच अवलंबून ठेवण्याचे धोरण आजवर राबवले गेले आहे. शेतकऱ्यांचा प्रश्न हा देशाच्या अर्थकारणाचा प्रश्न असून त्याला राजकीय स्वरूप देणारे शेतकरी-शत्रू आहेत असेही संजय सोनवणी म्हणाले.

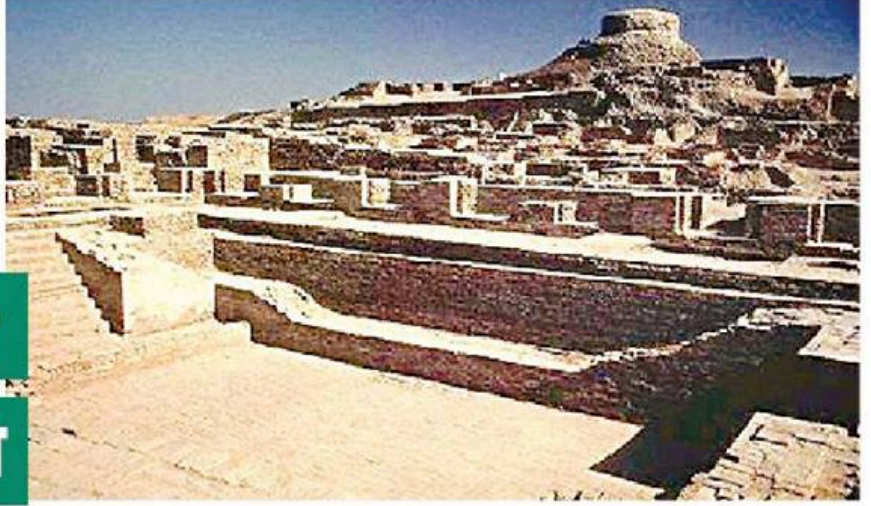
शेतमाल प्रक्रियेबाबतची प्रचार-प्रसार मोहिम जुलै महिन्यात सुरू होणार असून नोव्हेंबर २०१७ पर्यंत संपूर्ण राज्य कव्हर करेल व या मोहिमेत शेतमाल प्रक्रिया तज्ञांचा समावेश असेल असेही सोनवणी म्हणाले.

सोलापूर, रविवार २३ जुलै २०१७

संचार इंधन ४

कोणत्याही समाजाचे आर्थिक तत्त्वज्ञान काय आहे, ते कसे राबवले जाते आणि त्या अर्थतत्त्वज्ञानाची उद्दिष्टे नेमकी काय आहेत यावरून त्या समाजाची संस्कृती ठरत असते. किंबहुना जागतिक संस्कृतींचा पुरातन काळापासून ते आजतागायतपर्यंत अभ्यास केला तर धर्म नव्हे तर अर्थतत्त्वज्ञान व आर्थिक स्थितीचा फार मोठा प्रभाव मानवी संस्कृतीवर राहिला आहे असे आपल्याला दिसते. किंबहुना अर्थव्यवस्था कोणत्या प्रकारची हवी व ती कोणत्या प्रकारच्या राजकीय व प्रशासकीय प्रणालींमार्फत राबवली जावी याबाबतचे संघर्ष जगभर आजही सुरू आहेत. प्रत्येक प्रबळ राजकीय पक्ष कोणत्या ना कोणत्या अर्थतत्त्वज्ञानाचा प्रबळ समर्थक असतो तो यामुळेच. न्याया अर्थतत्त्वज्ञानच नाही अशा पक्ष्यांना दीर्घकाळ

आर्थिक प्रेरणा आणि संस्कृती

राजकीय भविष्य नसते हेही इतिहासाने सिद्ध केले आहे.

आपण सिंधू काळापर्यंत मागे गेलो तर ती व तिला समकालीन असलेली इजिप्त, अमिरियन व चिनी संस्कृती वेगवेगळ्या पद्धतीने आपापल्या भूभागात उपलब्ध असलेल्या नैसर्गिक परिस्थितींचा वापर करत बलाढ्य बनलेल्या आपल्याला दिसतात. प्रत्येक संस्कृतीचे सामाजिक, धार्मिक विचार वेगवेगळे असले तरी एकच महत्वाचा दुधा म्हणजे ती उत्पादक व व्यापाऱ्यांची संस्कृती होती. त्यामुळे अर्थजीवन भरभराटीला आले व प्रत्येक संस्कृतीने जी ऐहिक झेप घेतली ती अवशेषांच्या रूपाने का होईना आज आपण पाहू शकतो. तज्ज्ञांच्या मते युद्धे व पर्यावरणातील बदलांमुळे सनपूर्व १७५० च्या दरम्यान या संस्कृतींना ओहोटी लागली. सिंधू संस्कृतीचे लोक पाऊस कमी पडू लागल्याने शहरांकडून ग्रामीण भागात सरकले. मध्यपूर्वेत सुरू असलेल्या युद्धांमुळे व्यापार धोक्याला हेही कारण आर्थिक पडझडीला होते. यामुळे झाले असे की तटबंदीयुक्त, सुबक नगरे होती तीच कंगाल होत शेवटी अवशेषास्त झाली. मग नव्याची निर्मिती कोठून होणार? कला-संस्कृतीतही घसरण झाली. निर्माणकर्ते समाज नवनीत शोध लावण्यापेक्षा जगण्यापुरते ते जी कसे कमावता येईल या विचरनेने ग्रासले. थोडक्यात संस्कृतीचे अधःपतन आर्थिक अरिणामुळे झाले. तत्कालीन ज्ञात संस्कृतीत जगभर थोड्याफार फरकाने असेच झाले.

अर्थशास्त्राचा पद्धतशीर अभ्यास करत सिद्धांत मांडायची सुरुवात फार नंतर सुरू झाली असली तरी माणूस टोऱ्या करून राहात होता तेंव्हापासून अत्यंत प्राथमिक स्वरूपाचे का होईना अलिखित अर्थशास्त्र विकसित झालेले होते. त्या अर्थशास्त्राला अनुकूल अशी शेती, व्यापार, गुलाम व्यवस्था सर्वत्र आकाराला येत गेली. ग्रीक-रोमनांनी जरी आद्य लोकशाहीचा पाया घातला असे मानले जात असले तरी त्यांची अर्थव्यवस्था गुलाम केंद्रित होती. हा विरोधाभासच म्हणायला हवा!

भारतातील शेतीकेंद्रित अर्थव्यवस्थेला व्यापार संरंगने बळ पुरवले. पण शेती व व्यापार यावर राज्यसंस्थेचे आधी कडक निबंध होते असे दिसत नाही. श्रेणी संस्था अधिक प्रबळ होती. चर्मकारांपासून ते सोनारपर्यंत प्रत्येक कारागिरांच्या जशा श्रेण्या होत्या तशाच सेवा पुरवणाऱ्यांच्याही श्रेण्या होत्या. या श्रेणीप्रमुखांच्या समंतीखेरीज राजा कोणतेही अधिकचे कर आकारू शकत नव्हता. कौटिल्याने अर्थशास्त्रात तर श्रेणीप्रमुखांना एकरूप येत राजाविरुद्ध कट करू नये यासाठी उपाय सुचवले आहेत. अर्थात तसे कट कधी घडल्याचा एकही दाखला नाही. उलट उत्पादक व व्यापारी श्रेण्यांना स्वातंत्र्य मिळाल्यामुळे आपण

चौथ्या शतकापर्यंत भारताची आर्थिक भरभराट झाल्याचेच पाहतो. म्हणजेच सिंधू संस्कृतीच्या आर्थिक अधःपतनापासून धडा घेत नवी अर्थरचना आकाराला आली व ती स्वतंत्रतावादी असल्याने व चार्वाक ते आगमिक शास्त्राने त्यांना तात्त्विक बळ पुरवल्याने देशाची भरभराट झाली होती असे आपल्याला म्हणता येईल.

पण मधल्या काळात कर्नावरी टिकून असलेली व्यवस्था पुन्हा कोलमडली आणि नवी बलुतेदारी अर्थव्यवस्था स्वीकारल्याने पुन्हा एकदा नवे आर्थिक अरिष्ट सुरू झाले. गुप्तकाळापासूनच सामंतशाही व मंदिरशाहीचे वाहलेले प्रस्थ, परकीय आक्रमणे आणि धर्मतत्त्वज्ञानातील आंतरकलह यामुळे हे अधःपतन सुरू झाले असे मानले जाते. यामुळे भारत पुन्हा आर्थिक व म्हणूनच सामाजिक अधःकार युगात फेकला गेला तो आजतागायत फारसा बाहेर पडलेला नाही. या संज्ञावातात

श्रेणीव्यवस्था पार जमीनदोस्त झाली आणि अकराव्या शतकाच्या आसपास तिने शेवटचा आचाऱ्या घेतला. या नव्या आर्थिक अरिष्टाने समाजव्यवस्थांचे सैरपैर झाल्याने इहवादी भारतीय परलोकवादी बनत गेले. आगमशास्त्रांच्या स्वतंत्रतावादी तत्त्वज्ञानाची जागा सावकाश वैदिक स्मृति प्रणीत बंदिस्त समाजव्यवस्थेच्या तत्त्वज्ञानाने घेतली. आर्थिक व्यवस्था व समाजसंस्कृतीचे नाते असे परम्परावलंबी असल्याने जो सामाजिक मनोगांधळ होत जातो त्यातून संस्कृतीचे अधःपतन होत नवनिर्माणाला कमी मारल्या जातात. कोणत्याही दरिद्र समाजात सामाजिक जाणिवा प्रगल्भपणे विकसित होण्याची क्षमता नसते. एका अवनतीतून सावरण्यासाठी दुसऱ्या नव्या अर्थसिद्धांताची गरज असते. पण ब्रिटिशकाळाने तीही शक्यता संपवली व आम्ही आयात केलेल्या आर्थिक रचनाशास्त्राला प्राधान्य देत बसलो.

खरे म्हणजे आर्थिक स्वतंत्रतावादी विरुद्ध कौटिल्याचा राज्य-नियंत्रित अर्थवाद यावर घमासान भारतात पूर्वीच होऊन गेले होते. कौटिल्याने अनेक उद्योग सरकारद्वारा चालवण्याचे निर्देश दिले आहेत. त्यात वस्त्रोद्योग, सुवर्ण, खाणी ते पार येण्यापेकी सरकारने चालवावीत अशा सूचना दिल्या. सरकारी मालकीचे उद्योग ही संकल्पना भारतात समाजवाद अथवा साम्यवादकडून आलेली नाही तर ती कौटिल्याकडून आलेली

होती. गुप्त काळात काही प्रमाणात तर नंतर मोठ्या प्रमाणात कौटिलिय अर्थतत्त्वज्ञान राज्यसंस्थेने वापरले. त्याची परिणती खासगी व्यवसायांच्या स्वातंत्र्याचे हरण होण्यात झाली. नंतर तर मग अशी स्थिती आली की राज्यसंस्थाही उद्योग चालवू शकल्या नाहीत आणि खासगी क्षेत्राचे कंवरदेच मोडले असल्याने चरितार्थापुरता व्यवसाय असे त्याचे स्वरूप बनले. त्यात दहाव्या शतकानंतर आलेल्या दुष्काळांच्या रांगेने तर होती तीही अर्थव्यवस्था पार धुतली गेली. बलुतेदारी पद्धतीचा उगम यातूनच झाला आणि त्यातून व्यवसायाधिष्ठित सामाजिक व्यवस्था नाहीशी होत तिचे जातिव्यवस्थेत रूपांतर झाले व ती कठोर बनावला हातभार लागला. थोडक्यात अर्थतत्त्वज्ञानातील ही फार मोठी गफलत होती व तिचे परिणाम समाज-संस्कृतीवर होणे अपरिहार्य होते. तसा तो झालाही. पण आमच्या सामाजिक विचारवंतांनी आर्थिक इतिहासाकडे आणि आर्थिक प्रेरणा व संस्कृती यातील संबंध नीटसा न अभ्यासल्यामुळे आमचे नवे शास्त्रशुद्ध अर्थतत्त्वज्ञान जन्माला येणे शक्य नव्हते.

म्हणजेच अर्थव्यवस्था समाजसंस्कृती करी असेल हे ठरवते. कंगालांच्या आर्थिक प्रेरणा या नेहमी धरतकडे झुकतात हा जागतिक अर्थपर्यावरणाचा इतिहास आहे. त्यातून जी समाजसंस्कृती अस्तित्वात येते ती ना धड राजकीय, ना आर्थिक, ना धड प्रगल्भ समाजव्यवस्था साकारते. भारतीय परिप्रेक्षात विचार केला तर आपले सांस्कृतिक अधःपतन का झाले आहे हे आपल्या लक्षात येईल.

बौद्धिक क्षेत्रात मागास राहिलेले अर्थमागासच राहतात. आणि अर्थ-मागासांच्या सांस्कृतिक उत्थानाची शक्यता धूसर असते हे ओघाने आलेच. आर्थिक स्थिती व एकुलातील सांस्कृतिक स्थिती यातील अनुबंध तपासावा लागतो तो यामुळेच.

विवमता, भेदभाव, गलिच्छ पातळीवर जाणारी आपापसातील स्पर्धा, बुडशारी, सर्वोपरी होऊ पाहणारी धर्मशाही, विकासाचे घसरते मापदंड याची मुळे मागसाच्या अधिप्रेरणा नेमक्या काय आहेत व कोणते अर्थतत्त्वज्ञान त्याला अर्पित आहे यातही असताना, कारण मानवी संस्कृतीचे ते अविभाज्य अंग आहे. आज काय व्यवस्था आहे ते पाहिल्याखेरीज आम्हाला भविष्यात कोट आणि कसे जायचे आहे हे ठरवता येणार नाही हे उघड आहे. कोणती अर्थरचना आम्हाला उपकारक ठरेल आणि तशा प्रेरणा निर्माण व्हायला व स्वीकारायला आम्ही मनःस्थिती तयार असेल काय याचाही विचार आपल्याला करावा लागणार आहे.

मोबा. ९८६०९९१२०५५

In his weekly column in Daily Sanchar, SBP leader Sanjay Sonawani discusses how the Indian economy which was relatively liberal in structure, collapsed when Kautilyan government controls came into place.

He explains that society's thinking has become corrupt and more government control is being demanded, thus crippling the basis of the economy. He asks readers to choose liberty.

<http://www.esanchar.co.in/Details.aspx?id=342960&boxid=3488>

सोलापूर, रविवार ३० जुलै २०१७

संचार इंद्रधनु ४

बंध भविष्याचा
संजय सोनवणी

मानवाभिमुख अर्थ-तत्त्वज्ञान!

आर्थिक प्रेरणा नेमक्या काय आहेत यावरून मानवी संस्कृतीचे मापदंड ठरतात हे आपण मागील लेखात पाहिले. आजचा काळ हा जागतिकीकरणाचा आहे. यातून एक नवीन अर्थसंस्कृती निर्माण होत आहे व ती अर्थातच समाजसंस्कृतीवरही प्रभाव टाकत आहे. इतकी की मानवी नातेसंबंधांचीही पुनर्रचना होऊ लागली आहे. या नवीन रचनेला विरोध करणारे जसे परंपरावादी आहेत तसेच साम्यवादीही आहेत. मानवी स्वातंत्र्य आणि कायद्याची किमान बंधने या आधारवार जागतिकीकरण उभे असून त्यामुळे जगभर त्याचे लाभाची वाहत असले तरी अनेक राष्ट्रे मात्र समाजवादी नियंत्रकांच्या भूमिकेतून बाहेर पडत नसल्याने त्यांच्या विकासाचा दर तुलनात्मकदृष्ट्या वाहलेला नाही. पण साम्यवादी चीनने राजकीय धोरण व आर्थिक धोरणात फारकत केल्याने चीनचा अभूतपूर्व विकास झाला हेही आपण पाहतो. चीनमधील मानवी स्वातंत्र्याची गळचेपी जगजाहीर आहे. म्हणजे एकीकडे आर्थिक विकास करत स्वातंत्र्याचा गळा मात्र पुरता दाबून टाकणे हे चीनचे धोरण आहे. अर्थात त्यामुळे चीनची समाज-संस्कृतीही या बटकात बाधित आहे.

विविध प्रकारच्या राष्ट्रीय आर्थिक व राजकीय धोरणांच्या गळबल्यात आजचे जागतिकीकरण अडकले आहे. पण यावर गंभीर विचार अनेक आंतरराष्ट्रीय फोरम्सवर होत असतो. जागतिक मानवाचे हित कशा प्रकारे साध्य होईल यावर आज जगात अनेक तत्त्वज्ञाने आहेत. अगदी जागतिकीकरण नकोच ते संपूर्ण बंधनारहित जागतिकीकरण हवे या टोकाच्या भूमिका मांडणारे जसे आहेत तसेच सुवर्णमध्य काय असू शकतो याचीही संगतवार मांडणी करणारे विचार आहेत व त्यांना एकत्र एका मंचावर आणत चर्चा घडवून आणणारेही आहेत. यातून किमान या विचारधारांचे उणे-अधिक लोकांना ठरवता येऊ शकते.

उदाहरणार्थ गेल्याच महिन्यात आंतरराष्ट्रीय थिंक टँक मानल्या जाणाऱ्या होरेसिस या संस्थेने स्विट्झर्लंड येथे एक परिषद भरवली होती. या परिषदेत भारतातून फक्त तीन राजकीय पक्ष निमंत्रित करण्यात आले होते. यात काँग्रेस, भारतीय जनता पक्ष व स्वर्ण भारत पक्ष या तीन पक्षांचे प्रतिनिधी निमंत्रित होते. या पक्षांत स्वर्ण भारत पक्ष अगदीच नव्याने स्थापन झालेला असला तरी त्याचे अर्थ-राजकीय तत्त्वज्ञान हे वेगळे असल्याने त्याला निमंत्रित केले गेले. या परिषदेत भारताचे भविष्यातील अर्थ-तत्त्वज्ञान काय असावे यावर तीनही पक्षांनी आपापली मांडणी केली. त्याच पद्धतीने अन्य देशांतून आलेल्या विद्वानांनी व राजकीय पक्षांनीही आपापली भूमिका व तत्त्वज्ञान मांडले. भारतात तथाकथित उद्योगी व डावी मांडणी यापेक्षा स्वतंत्रतावादी मांडणी स्वर्ण भारत पक्षाचे

संस्थापक संजीव सभलोक यांनी केली. या मांडणीत सरकारचे किमान नियंत्रण आणि नागरिकांना विकासाचे घटनात्मक चौकटीत स्वातंत्र्य हा त्यात महत्वाचा मुद्दा होता. बाबुसाहेबचे प्रस्थ नष्ट करणे यावरही घमसान झाले. धाडक्यात भारताची व्यापक प्रगती व्हायची असेल तर नागरिकांना अधिकाधिक स्वातंत्र्य दिले गेले पाहिजे हा त्या मांडणीचा गाभा होता. भाजपने मेक इन इंडियावर भर दिला. या चर्चा सत्रातून होणारा फायदा एवढाच की भावी अर्थ-राजकीय तत्त्वज्ञान पुढे जायला मदत होते. प्रश्न हा आहे की मानवी संस्कृती ही अधिकाधिक प्रगल्भ आणि उन्नत होत सर्वे भवन्तु सुखिनः सर्वे सन्तु निरामया । या उदात्त ध्येयाकडे कशी वाटचाल करेल हा. मानवी स्वातंत्र्याची गळचेपी करत, त्याच्यावर अनेकविध बंधने लादत त्याच्या अर्थविकासात अडथळे निर्माण करून, शासनाचे प्रत्यक्ष-अप्रत्यक्ष गुलाम करून हे साध्य होणार नाही हे तर नक्कीच!

त्यासाठीच अर्थप्रेरणा आणि त्या प्रत्यक्ष अस्तित्वात आणण्यासाठी कोणते अर्थ व राजकीय तत्त्वज्ञान देश अंगीकारतो यावर त्या त्या देशाची संस्कृती ठरते व नक्कीच आहे. आणि सर्व देशांच्या संस्कृतींचा एकुणातील ताळेबंद म्हणजे आपल्या जगाची संस्कृती. कोठे प्रगती आहे पण स्वातंत्र्य नाही ते प्रगतीही नाही आणि स्वातंत्र्यही नाही अशा

विरोधाभासी स्थितीत अनेक राष्ट्रे आज अडकलेली आहेत. नीट अर्थतत्त्वज्ञान नसल्यामुळेच आज खेडेंबुल्ला हा देश कर्जबाजारीपणाच्या ओश्याखाली कसा चिरडला गेला आहे आणि नागरी जीवन अस्ताव्यस्त होत गुहेगारीचा कसा विस्फोट झाला आहे हे आपल्याला पाहायला मिळते. यातून आपण काही घडा शिकायला हवे. काही दशकांपूर्वीच समाजवादी बंधनात अडकलेल्या भारतावर एवढी आर्थिक अवघाती कोसळली होती की चंद्रशेखर सरकारवर सोने गहाण ठेवायची वेळ आली होती हे आजच्या स्थितीत कोणाला खरे वाटणार नाही. नरसिंहराव सरकारने समाजवादाला काही प्रमाणात मुरड घालत जागतिकीकरणाचे पर्व आणल्याने भारतात मोठी अर्थक्रांती झाली आणि त्यामुळे समाजक्रांतीही घडली हे वास्तव आहे. अर्थात नरसिंहरावांचे जागतिकीकरण केवळ उद्योग-धंद्यांपुरते मर्यादित राहिले, त्यांनी शेतीक्षेत्राला मात्र जागतिकीकरणाच्या प्रक्रियेतून वगळले यामुळे 'इंडिया विरुद्ध भारत' यातील दरी संपादण्याची एवढी रुंदावत गेली व ती काही प्रमाणात टेंपपूर्णही झाली. अर्थात विकासाच्या वेगालाही मर्यादा बसली. एक पाय खुला आणि दुसरा पाय पोतड्यात घालून रेस जिंकता येणार नाही हे सांगायला कोणा तज्ज्ञाची गरज नाही. भविष्यात राजकीय पक्ष आपापल्या अर्थविचारधारेत

कालसुसंगत व न्याय्य बदल करतील आणि ही दरी बुजवत खऱ्या अर्थाने एकोपाची संस्कृती निर्माण करतील एवढी आशा मात्र आपण नक्कीच करू शकतो. बंधनांची समाजवादी अर्थव्यवस्था आकर्षक वाटली तरी ती शोषित-बंधितांमह व्यापक हित करू शकत नाही हे आपण अनुभवले आहे. आजच्या शोषित-बंधितांना अधिक पैगू न बनवता मुळात त्यांनाच समर्थ करण्यासाठी आम्हाला प्रयत्न करावे लागतील. जागतिक अर्थव्यवस्थेसाठी ते लागू आहे.

'एक जग : एक राष्ट्र' या संकल्पनेकडे जायचा जागतिकीकरण हा एक महत्वाचा टप्पा आहे हे अमान्य करता येणार नाही. पण हा टप्पा न्याय्य पद्धतीने अंगीकारला जातो आहे काय या प्रश्नाचा विचार केला तर त्याचे उत्तर नाही असेच येते. काही मांजक्या बलाढ्य राष्ट्रांची आणि कापॉरेट हावसेसची अनिर्बंध मत्केदारी या टप्प्याला गालबोट लावते आहे असेही चित्र आपल्याला पाहायला मिळते. समाजात जशी विषमता आहे तशीच राष्ट्रां-राष्ट्रांमधील आहे आणि ही दरी कशी बुजवायची यासाठी टोस उपाय आजच्या जगाकडे आहेत असे दिसत नाही. राजकीय कुरघोड्या करून तणाव वाढवण्यावरच आजच्या जगाचा भर दिसतो. त्यासाठी कारण कोणतेही असू शकते. यामुळे मानवतावादाचे तत्त्व अद्याप तरी अर्थ-राजकीय साम्राज्यशाहीच्या दबावाखाली चिरडले गेल्याचे जागतिक चित्र आपल्याला दिसते. चीनची दादागिरी व विस्तारवाद आणि अमेरिकेची दादागिरी व नियंत्रणवाद यात तत्त्वतः फरक करता येत नाही तो यामुळेच. त्यामुळे जागतिक संस्कृतीचे म्हणाल तर तो मध्ययुगीन संस्कृतीपेक्षा फारशी वेगळी आहे असे ठामपणे म्हणता येणार नाही. आपल्याला आधी निकोप अर्थसंस्कृती निर्माण करायचे मार्ग शोधायचे लागतील, उपलब्ध अर्थ-तत्त्वज्ञानांना अधिक मानवाभिमुख करावे लागेल. मानवाच्या अविरत विज्ञाना व विकासाच्या स्वप्नांना प्रत्यक्षात आणण्यासाठी अवकाश द्यावे लागेल. कदाचित नव्या पिढ्या अभिमत असे अर्थ तत्त्वज्ञान नि म्हणूनच सामाजिक तत्त्वज्ञान शोधतील. मानवतेच्या व्यापक पायावर कदाचित आजवरच्या अवशेषास्त संस्कृतीपेक्षा अधिक उन्नत मानवी संस्कृती आम्हाला निर्माण करता येईल. यात सर्वच मानवी समुदायांनी हातभार लावत अधिक उज्वल भविष्याकडे वाटचाल करत राहणे, पुराणपंथी मानसिकतेला तिलांजली देणे अर्थातच अभिप्रेत आहे.

मोबा. ९८६०९९१२०५

In his weekly column in Dainik Sanchar, Sanjay Sonawani, senior leader of Swarna Bharat Party discusses the political and economic philosophies that will govern tomorrow's world.

He refers to the recent Indian Meeting 2017 organised by Horasis in which SBP, although a new party, was invited because it is the only party that promotes liberal philosophy. Sanjay also cites Sanjeev Sabhlok regarding less government and maximum freedom to achieve progress.

In the article, Sanjay explains that socialism always makes big claims but has failed to curb inequality. In fact it has created injustice and deprived many sections of the society - thereby creating new inequality.

In particular, Sanjay blames Prime Minister Narasimha Rao for introducing globalization only to business and industries while keeping farming sector in the clutches of socialist controls, thus

depriving farmers of the benefits of the new economic order. This has widened the gap between India and Bharat.

The article asks for an economic philosophy that is humanitarian and liberal and can shape a strong and healthy global culture.

<http://www.esanchar.co.in/Details.aspx?id=343448&boxid=3260>

सोलापूर, रविवार ६ ऑगस्ट २०१७

संचार इंद्रधनु ६

सुख-दुःखे प्रत्येकालाच असतात. किंबहुना मानवी जीवनाचा तो अविभाज्य हिस्सा आहे. माणूस जसा ग्राह्य होत जातो तसा सुख-दुःखाच्या व्याख्या मात्र बदलत जातात. काल ज्याचे दुःख वाटत होते त्याचे आता दुःख वाटत नाही. सुख-दुःख हे शेवटी मानवी भावना व विचारांशी जोडले गेले असल्याचे व्यक्तिनिहाय त्याच्या वेगळ्या व्याख्या असणे, प्रगल्भतेबरोबर त्या बदलत जाणे स्वाभाविक आहे. समाज व राष्ट्रांनाही हे लागू पडते कारण समाज हा व्यक्तीमुळेच बनतो. सामूहिक भावना व सामूहिक विचारांचे अस्तित्व हे सदासर्वकाल असते. त्यामुळे माणसात आपसूक विविध गटही पडत जातात व विविध गटांतील संघर्षही अविट सुरू राहतो. हा संघर्ष जोवर विचार-उन्नतीला सहाय्य करतो तोवर तो मानव जातीला उपकारक आहे असे म्हणता येते. पण अनेकदा हा संघर्ष द्वेष-हिंसेच्या दिशेने ऱ्हास लागतो आणि आपलेच खरे, पुरातन आणि श्रेष्ठत्व या समजुतीच्या अट्टहासानुसार सामाजिक, राष्ट्रीय व अनेकदा जागतिक शांतताही निखळून पडते हे आपण जगाच्या इतिहासावर नुसती नजर फिरवली तरी लक्षात येते.

या भावनांच्या खेळात अनेकदा मानवी मूल्यांचे खरे प्रश्न बाजूला पडतात. आपण येथे भारतीय शोषित-वंचित समाजांचे उदाहरण घेतले तर हे लक्षात येईल की प्रत्येक विचारगट वरकरणी या समाजांबाबत सहानुभूती बाळगत असल्याचे दाखवतो. तो समाजवादी असेल, साम्यवादी असेल किंवा धर्मवादी. किंबहुना शोषित हा शोषितच नसून त्याच्या गतजन्माच्या पापांचे फळ आहे या मान्यतेचा प्रभाव धर्मवादाच्या मस्तकातून अजूनही गेल्या नाही. भले ते वरकरणी काहीही म्हणत असोत. समाजवादी व साम्यवादी तर शोषितांचेच प्रतिनिधी असल्यासारखे वारंवार त्यांच्या बाबतच बोलत असतात, लिहीत असतात व चर्चासभे घडवून आणत असतात. सगळे आले तरीही ही भाषणबाजी थांबत नाही. शोषित-वंचित समाजांसाठी अर्यसंघ योजना जाहीर होतात, लक्षावधी कोटी रुपये खर्च केल्याचे दाखले व पुरावे दिले जातात. पण वास्तव हे आहे की शोषितांचे शोषितपण थांबल्याचे चित्र मात्र आपल्याला दिसून येत नाही. उलट शोषितांच्या शोषणाचे नववे मार्ग शोधले जातात. समाजवादी या तत्वाला अपवाद नाहीत. किंबहुना शोषित-

वंचित हेच त्यांचे सगळे येण्याचे मुख्य भांडवल असल्याने शोषिताला थोडी मदत केल्याचे अवसान आणत त्यांना शोषितच ठेवण्याचे कट आखले जातात. व्यक्तीने आपल्या मागदुराने सुख-दुःखाची व्याख्या करता येण्याऐवजी त्यांच्या सुख-दुःखाचे एक मोठे कारण बनण्याचा प्रयत्न राजसत्ता व अर्थसत्ता करत जाते, कारण दुःखाचीच बाब तीव्र राहण्यात त्यांचे स्वार्थ अडकलेले असतात. शोषित-वंचित मात्र भावनिक होत अनिवार आरंभ

भांडवलशाहीला विरोध करणारे राष्ट्राची मक्तेदारीपुढे भांडवलशाही मानत असतात. नेमके हे लोकांच्या लक्षात येऊ दिले जात नाही. किंबहुना व्यक्तीचे स्वातंत्र्य अधिकाधिक संकोच करी पावेल हेच राजसत्ता व अर्थसत्ता पाहता असतात. स्पष्टच आहे की शोषित-वंचित घटक स्वरूपाने व स्वसामर्थ्याने शोषिततेच्या, वंचिततेच्या बाहेर पडावेत यासाठी

हे स्पष्टच होते. भाजप सरकार आल्यानंतर पुन्हा नव्याने इतारे आयोग नेमला गेला. त्यालाही आता अडीच वर्षांच्या बर कालखंड उलटून गेला आहे व हा आयोग करतो तरी काय आहे हे कोणाला माहीत नाही. म्हणजे आयोगाचे गाजर दाखवत एक दशक घालवले गेले आणि भटक्या-विमुक्तांची स्थिती मात्र तोंडमात्र बदललेली नाही. मुळात अनेक गोष्टी अशा आहेत की ज्यासाठी आयोगाची गरजच नाही. धोरण ठरवण्याची गरज आहे व त्यासाठी आवश्यक असलेला डाटा सरकारकडे आहेच.

आपापल्या मागण्या भटक्या-विमुक्त समाजातील विचारवंत नेत्यांनी वेळोवेळी मांडल्या आहेतच. शिक्षण, आरोग्य, आर्थिक उन्नतीसाठी नवी व्यावसायिक कोरल्ये देणारी विरोध व्यवस्था, वित्तसहाय आणि सामाजिक जीवनात त्यांना देण्यात येणारी वागणूक बदलण्यासाठी न्याय्य व्यवस्था या काही बाबी ठोसपणे प्रत्यक्षात आणण्यासाठी सरकारला आयोगाची काय गरज आहे? आरक्षणविषयकचे प्रश्न सोडवायची इच्छा नसली समजा तरी अन्य प्रश्नांना हात का घालता येत नाही? त्यांच्यात स्वतःचे अर्थरेणू, समाजरेणू निर्माण करण्यासाठी जे खुले वातावरण हवे ते का निर्माण केले जात नाही? किंबहुना अर्थसरास समाज निर्माण व्हावेत यासाठी नव्या दिशा दाखवण्यासाठी सरकार अगो की त्यांच्याबद्दल वरकरणी का होईना सहानुभूती बाळगणारे का पुढे येत नाहीत? आजही त्यांचे व्यवस्थाच शोषण करत असेल तर ती जबाबदारी सरकारांची व त्यांच्या विचारधारांची नाही काय?

आर्थिक प्रगती करण्यासाठी अनुकूल वातावरण व धोरण नसले की अर्थवंचितता येते आणि सामाजिक वंचिततेला खुले रान मिळते हे आपण समजावून घ्यायला हवे. हीच बाब भारतातील वर्गवारी समाजांना लागू आहे. शेतक-यांना लागू आहे. आज जर मूळची सरास ग्रामीण संस्कृती लयाला जात आत्महत्यांची संस्कृती वदयाला येत असेल तर मग भारताने राखवलेल्या अर्थ-विचारधारांवरच संशय घेणे क्रमप्राप्त आहे. आम्ही कोठवर त्याच त्या नाडणाऱ्या, वंचिततेला साहाय्य करणाऱ्या विचारांना कबडलून बसत एकाच डबक्यात कुठेत राहणार आहोत? आमची आजची व्यवस्था वंचितांचे वंचितत्व दूर करण्यासाठी नसून वंचितता जोपासण्यासाठी आहे हे आम्हीच नागरिक जोवर समजावून घेत नाही तोवर आमचे भवितव्य डबक्यातच राहणार. आमची सुख-दुःखे त्या मर्यादितच वर्तुळात फिरत राहणार कारण आम्हाला स्वातंत्र्याचे खुले अवकाश उपलब्धच नाही. ते आम्हालाच आमच्या विचारांच्या दिशा बदलत मिळवावे लागेल हे पक्के समजून असा!

मोबा. ९८६०९९२२०५

कोणाचा तरी स्वीकार करतात या कोणाच्या तरी विरुद्ध होतात.

यासाठी अगदी सोपी क्लुजी जगभर वापरली गेली आहे. धर्मवादी व वंशवादी दुसऱ्या धर्माला अथवा वंशाला शत्रू घोषित करत, त्याचे काल्पनिक भय निर्माण करत आपल्या धर्मात एकजूट निर्माण करण्याचे प्रयत्न करतात. कधी जातीही याच अजातीय कार्यासाठी वापरल्या जातात. समाजवादी/साम्यवादी भांडवलदारांना क्रमांक एकचा शत्रू घोषित करतात व श्रमिक-मजदुरांची एकजूट काढायचा प्रयत्न करतात. म्हणजे कोणताही खरा-खोटा शत्रू अस्तित्वात असल्याखेरीज या गटांचे अस्तित्त्वच राहता नाही. पण यामुळे शोषण थांबलेले नसते.

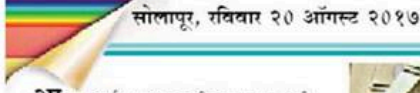
मात्र कसलाही कार्यक्रम त्यांच्याकडे नसतो. सुख-दुःखे एकाच परिघात येऊन साचतात आणि त्यात प्रवाहीपणा येण्याची शक्यताच पुरती मावळून जाते. भारतीय शोषित जाती-जमातींच्या आजही असलेल्या दुःखण्यांचे नेमके हेच कारण आहे आणि ते सांगणे अंगलट येणारे असल्याने या विचारधारांचे समर्थक मूग गिळून गप्प बसणार हे उघड आहे.

भटक्या-विमुक्त समाजाचा अभ्यास करून त्यांच्या भल्यासाठी उपाययोजना सुचवायला सरकारने रेणके आयोग नेमला होता हे सर्वांच्या लक्षात असेलच. या आयोगाचा अहवाल अनेक वर्षे अभ्यास केल्याचे दाखवूनही अनेक नुटीनी भरलेला असल्याने तो अहवाल फेटाळला जाणार

In his weekly column in Dainik Sanchar, Swarna Bharat Party leader Sanjay Sonawani attacks the socialists who express concern for the deprived sections of society but do nothing to empower them to rise out of their economic and social condition.

Instead, the socialists use the poor as pawns to satiate their own power-lust. Sanjay shows that India's economic policies leave no scope for the deprived sections to rise out of poverty. He argues that only when a liberal atmosphere is created, will the poor be able to improve their socio-economic condition.

<http://www.esanchar.co.in/Details.aspx?id=343952&boxid=676>

संचार इंद्रधनु ४

वेध भविष्याचा
संजय सोनवणी

अर्थकारणाचे राजकारण विघातक

वेध या दुष्काळांनी आणली होती. त्यात १९९६ ते १९०७ या काळात पडलेल्या दुर्गादिव्याचा भयंकर दुष्काळाची नोंद जागतिक पातळीवर घेतली गेली, एवढा तो प्रलयंकारी होता. समग्र अर्थव्यवस्था भुरंभपाट करणाऱ्या या दुष्काळाने निर्माणकर्त्यांना रस्त्यावर आणून सोडले नसले तरच नवल!

आपल्या देशात पारमार्थिक भान बऱ्यापैकी असले तरी अर्थभानाची वानवाच असल्याने जे मार्ग शोधले गेले ते समाजाला जगवू शकले असले तरी उन्धानात कधीच नेऊ शकले नाहीत. वस्तुतेदारी/अस्तुतेदारी पद्धत भारतात दहाव्या शतकात आलेल्या आर्थिक अवनतीमुळे समाजाला स्वीकारणे भाग पडले. गुप्तकालापासूनच उत्तरी कळा लागलेल्या श्रेणी संस्थेचे अधःपतन होत त्यांचे रूपांतर या काळात जात-पंचायत संस्थेपर्यंत घसरले व अर्थात अन्यायकारक बनले. केंद्रीकरण झालेली उत्पादन पद्धती गांव पातळीपर्यंत विकेंद्रित झाली. आपल्या व्यवसायात कोणाला शिरू देणे परवडणारे नसल्याने स्पर्धा नको म्हणून प्रत्येक व्यवसाय संस्थेने आपली दारे इतरांना बंद केली. या बंदिस्त व्यवस्थेतून आधी अस्तित्वात नसलेली जातिस्थिती जन्माला आली. या पद्धतीने समाज जगवला असला तरी कितीही कौशल्ये दाखवली तरी आर्थिक उत्पन्न वाढवण्याची सोय या पद्धतीत नव्हती. बाजारपेठा गांवपातळीवर स्थिर झाल्याने स्वतंत्र संशोधने करणे, उत्पादकता वाढवणे याची ऊमी असावेही शक्य नव्हते. स्पर्धात्मकता संपते तेथेच अर्थोत्थानही खुंटते हे कोणाच्याही लक्षात आले नाही.

आम्ही ज्या आर्थिक हतव्यतेतून गेलो त्यातून आलेल्या न्यूनगंडाच्या भावनेतून आम्ही आजही बाहेर पडलो आहोत असे दिसत नाही. आज आम्ही ज्या अर्थसिद्धीतार देशाचा म्हणून आपलाही गाडा चालवू पाहतो आहोत त्यातून आम्ही काय मिळवले व काय गमावले याचा गंभीर विचार करणे आवश्यक

बनते त्यामुळेच एवढी चर्चा करीत आहोत.

भाकरी लहान आहे आणि वाटा मागणारे अधिक आहेत अशी आपल्या आजच्या अर्थव्यवस्थेची रचना आहे. शोषित-वंचितांचे अर्थकारण कसे बदलायचे हे माव आम्हाला अजूनही समजलेले नाही. उलट नित्य नवे समाज आम्हीही माग्या आहेत असे म्हणत आपल्या व्यथा मांडू लागले असले, आरक्षण मागू लागले असले तर आमचे काहीतरी चुकते आहे. यात काही समाजांचे राजकारणच आहे असा भोंगळ दावा केल्याने वस्तुस्थिती बदलणार नाही.

आपले अर्थतज्ज्ञ स्वतंत्रतावाद, भांडवलवाद, समाजवाद अथवा मार्क्सवादाभोवती फिरत सिद्धांत मांडत असतात. सत्ता या सिद्धांतांना कितपत प्राधान्य देतात, चर्चा करत आर्थिक धोरणे ठरवतात हा विवादालापेक्षा प्रश्न आहे. किंवा समाजाचे धोरण हे नेहमीच कुंपणावरचे राहिले आहे. समाजाचा मुद्दा आर्थिक विकास व्हावा यासाठी ठोस असे धोरण नाही. काहींची प्रगती झालेली दिसते ती केवळ अपघाताने अथवा भ्रष्टाचाराने झालेली प्रगती.

आमच्याकडे एवढी आधुनिक साधने आली पण त्यांचा वापर आम्ही आमच्या व्यक्तिगत अर्थव्यवस्थेला हातभार करण्यासाठी किती करतो आणि अनुत्पादक कार्यासाठी किती करतो हे प्रत्येकाने आपापले नीट निरीक्षण केले तरी सहज लक्षात येईल. मोबाइलचेच उदाहरण घ्या. सर्वांत बोलभांड देश म्हणून आपली गणती होते. या बोलभांडपणातून कोणाच्या संपत्तीत भर पडते हेही आमच्या अजून लक्षात आलेले नाही. एवढेच काय लोकशाही म्हणजे काय व आम्ही नेते काय कशासाठी निवडतो याचेही भान आम्हाला राहिलेले नाही. ही प्रगल्भ लोकशाही नाही. समाजच प्रगल्भ नसेल तर नेते ती कोट्यु प्रगल्भ मिळणार? केवळ सत्तेचे राजकारण होते, पण अर्थव्यवस्थेचे ज्ञानकारण मात्र त्यातून साधप होत नाही.

मग यातूनच आध्यात्मिक जगणाच्या विरुद्ध निर्माण होतात. त्या आपली कार्यक्षमता अर्थव्यवस्थेची सुसंगत ठेवत नाहीत. त्यातील एक महत्वाचा भाग बनत स्वतःचे अर्थकारण नैतिक आणि सवलत बनवत नाहीत. त्यात जे व्यवस्थेचे अडथळे आहेत ते दूर व्हावेत असा मागण्या करत नाहीत. मागण्या केल्या जातात त्या फुकटपणाच्या! पदरात आध्यात्मिकतेवर काही भरीव न पडताही जपजपकार करण्याची सवय काही केल्या जात नाही. वेळीश लोकांचीच मनःस्थिती तरी बनत जाते तेव्हा अर्थसत्ता कोसळणे अनिवार्य असते आणि आम्ही त्याच दिशेने निघालो असल्याचे आपले सामाजिक चित्र आहे.

भारतात अनेक आंदोलने होत असली तरी आर्थिक पर्यावरण सुदृढ होईल अशी आंदोलने झालेली नाहीत. आर्थिक पर्यावरणात अर्थकारणाचे, गरजांचे आणि भविष्याचे सर्वोपयोग व सार्वजनिक भान याचा समावेश होतो. त्या दृष्टीने आम्ही अर्थ-अडानी आहोत असे म्हणले तरी वाढणे होणार नाही. आम्हाला अजूनही व्यवस्था-महागाई कशी येते हे नीट समजत नाही तर मग बाकी बाबींचे काय? ज्या अर्थकारणाचा विघातक बाबी आहेत त्यांना आपलीच मूक संमती असते कारण आपल्याला मुळात त्या बाबी नीट समजलेल्याच नसत नाहीत.

अर्थकारण हा राजकारणाचा भाग असला तरी अर्थकारणाचे राजकारण कधीही होऊ शकते नसते हे आपल्याला समजलेले नाही. पुढीलही समजले नव्हते त्यामुळेच उन्धानात अत्यानंदी होणाऱ्या समाजांची नेतर एवढे अधःपतन झाले की त्यांचा इतिहास आता अवरोधित शोधावा लागतो!

इतिहास इतिहास करत असतांना, राजा-रजवाड्यांच्या इतिहासात रमत असतांना, खो-उषा-ख-चा विजयगार्थाचे गापन केले जात असतांना आम्हाला पर्यावरणीय व म्हणूनच त्यासोबतच वाटचाल करणारा आर्थिक इतिहासही माहीत असला पाहिजे. पण तो नसतो म्हणून, दुष्काळ कधीही पडू शकतो हे माहीत असूनही, आम्ही पाण्याबद्दलही आज तेवढेच वेपरा आहोत. त्यापेक्षा भयंकर वेपराई आम्ही आमच्या अर्थव्यवस्थेबाबतही दाखवत आहोत. आणि केवळ म्हणूनच आमचे खरे आर्थिक उन्धान होत नाही असे म्हणावे लागते.

राजकारणाने देशाचे व देशातील प्रत्येक समाजघटकाचे अर्थकारण सुदृढ करावे अशी सत्ताकेंद्रित वाजवी अपेक्षा असते पण आपल्याकडे अर्थकारणाचेच तत्वाहीन राजकारण होते, ते केवळ आम्ही अर्थ-अडानी असल्याने हे आपल्याला सम जावून घेत अर्थोत्थानीचे मार्ग स्वबळावर शोधायची सवय लावली पाहिजे.

मोबा. ९८०९१९१२०५

In his weekly column on 20th August 2017, Sanjay Sonawani, senior leader of Swarna Bharat Party showed how politicization of economics is a very dangerous thing.

In the article he took events from Roman, Mauryan and Gupta history all the way till the present to show how even mighty political powers have collapsed because they could not sustain economic growth.

The present scenario in India resembles many of these past debacles. The government needs get out of running businesses and should free the economy by removing all socialist hurdles.

<http://www.esanchar.co.in/Details.aspx?id=345925&boxid=3275>

शेतकऱ्यांच्याच अर्थसुरक्षेला गळफास का?

शेती हा पुरातन उद्योग आहे. मेहेरगड येथील सापडलेल्या पुरातत्वीय अवशेषांनुसार भारतातील शेतीचा उगम इ.स. पूर्व किमान १०,००० वर्षे एवढा जातो. तो त्याहीपेक्षा पुरातन असला पाहिजे. सिंधू संस्कृतीत शेती ही अत्यंत भरभराटीला आली होती. नद्यांचे प्रवाह बांध घालून अडवणे, पाटांद्वारे पाणी शेतीला पुरवणे या कला सिंधू मानवाचे माधल्या होत्या. त्यामुळे वैभवशाली अशी ही संस्कृती मगसचना, दळमी आणि व्यापारातही प्रगत झाली. या संस्कृतीचा व्यापार पार अरब-सुमरादी देशांपर्यंत पोचला होता. त्याला कारण होते शेतीचे भरभक्कम बळ आणि त्यामुळे आलेली समृद्धी आणि त्यातूनच आलेली साहसी वृत्ती. आजही भारतात ५५% जनसंख्या रोजीरोटीसाठी शेतीवरच अवलंबून आहे. औद्योगिकीकरणाने अधिकाधिक जनसंख्या सामावून घ्यावी अशी अपेक्षा कोणत्याही विकसनशील अर्थव्यवस्थेकडून असते. पण तसे झाले नाही. आज भारतात दारिद्र्य आहे व असेलच बेरोजगार तरण नोकरीसाठी दाही दिशा हिंडत असले तरी औद्योगिकीकरणाचा वेगही जवळपास थांबलाच असल्याने त्यांना सामावून घेता येणे शक्य नाही. गिवाय शेतीही अनेक कारणांनी तोट्यात जात असल्याने शेती करणे हा आतबट्ट्याचा, किंबहुना आत्महत्येचा कटायला भाग पाडणारा व्यवसाय बनला आहे.

२०२२ पर्यंत शेतकऱ्यांचे उत्पन्न दुप्पट करू असे सरकारने म्हळते होते. पण ते कसे करणार यासाठी

मात्र टांस उपाययोजना सरकारकडे असल्याचे दिसत नाही. देशाला अन्नसुरक्षा तर शेतकऱ्याला उत्पन्न सुरक्षा अशी घोषणाही अरुण जेटली यांनी केली होती. अर्थसुरक्षा हा समाजाचा मुख्य आधार आहे हे तर खरेच आहे. परंतु घोषणांवर कोणाचेही उत्पन्न वाढत नसते याचे भान आपल्या अर्थव्यवस्थेने गमावले आहे. शेती नफ्यात आणणे हे जेवढे गरजेचे आहे तेवढेच त्याच वेळीच शेतीवर अवलंबून असलेली अवाढव्य जनसंख्या अन्य औद्योगिक क्षेत्राकडे वळवण्याचीही गरज आहे. या दोहोंत समतोल साधला गेल्याखेरीज ना शेतीचा प्रश्न सुटणार ना आचके देत असलेल्या आपल्या अर्थव्यवस्थेची समस्या संपणार.

शेतीच्या नेमक्या काय समस्या आहेत हे आपण आधी पाहू. शेतीची घटत चाललेली उत्पादकता ही एक मोठी समस्या बनलेली आहे. उदाहरणार्थ चीनशीच तुलना केली तर कडधान्याचे आपले उत्पादन चीनपेक्षा प्रतिहेक्टर ३९% नी कमी आहे. माताच्या बाबतीत हेच प्रमाण ४६% नी कमी आहे. आपण अधिक उत्पादन देऊ शकणाऱ्या विषयांच्या विकासात मागे पडलो हे एक कारण या कमी उत्पादकतेमागे आहे पण त्याहीपेक्षा मोठे कारण आहे ते बदलत चाललेल्या पर्यावरणाचे. अवकाळी पाऊस, गारपीट, सुका वा ओला दुष्काळ आपल्या शेतीच्या पाचवीला पुनले आहेत. या बदलत्या पर्यावरणाचा अभ्यास करून भारतातील एकंदरीत पीकपद्धतीतच बदल घडवून आणावा

यासाठी अनेक शिकारशी होत असतात. पण सरकाराी अनास्था विक्राळ आहे. ती कशी हे आपण खालील उदाहरणावरून पाहू शकतो.

माजी पंतप्रधान मनमोहन सिंग यांनी २००८ सालीच हवामान बदलाविरुद्ध राष्ट्रीय योजना (National Action Plan on Climate Change) घोषित केली होती. त्यामध्ये हवामान बदलाने होणारे दुष्परिणाम रोखणे आणि त्याच्याशी जुळवून घेण्यासाठी भविष्यातील योजना ठरवणे हा प्रमुख उद्देश होता. राष्ट्राचा विकासदर अबाधित ठेवायचा असेल आणि नागरिकांच्या एकूणातील राहणीमानात भरच घालायची असेल तर बदलत हवामान हा त्यातील प्रमुख अडथळा आहे हे त्यांनी ओळखले होते असे म्हणायला वाच आहे. ऊर्जानिर्मितीसाठी अधिकाधिक नैसर्गिक साधने (सौर आणि वायुऊर्जा) वाढवण्यावर या योजनेत भरही दिला गेला होता. हवामान बदलामुळे भविष्यात पाण्याचे दुर्लभ वाडणार असल्याने पाण्याचे संतुलित संवर्धन करणे आणि त्यासाठी पर्याय शोधणे यावर अधिक भर दिला होता. हरित भारत आणि हिमालयातील पर्यावरणशुद्धी अशाही घोषणा ही योजना आखताना दिल्या गेल्या होत्या.

महाराष्ट्र सरकारनेही केंद्राच्या सूचनेप्रमाणे वातावरणीय बदलावर काम करण्यासाठी एक कृती समिती स्थापन केली होती. २००८ साली महाराष्ट्र सरकारने कथित तत्पत्ता दाखवत मुख्यमंत्र्यांच्या अध्यक्षतेखाली सुनीता नारायण, रघुनाथ माशेलकर,

संचार इंद्रधनु ४

वेध भविष्याचा

संजय सोनवणी

अनिल काकोडकर इत्यादी दिग्गजांचा समावेश असलेली जंजी १९ सदस्यांचे समिती स्थापन केली. या समितीने महाराष्ट्रातील हवामान बदलांचा अंदाज घेत राज्य सरकारला उपाययोजना सुचवणे अपेक्षित होते. पण या समितीने कमाळ अशी केली की हे काम दिल्लीच्या द एनजी रिसर्च इन्स्टिट्यूटकडे (टेरी) रुपये ९८ लाखांच्या फीवर सोपवले. हे झाले लगोलग, म्हणजे २००९ मध्ये. खरे म्हणजे या समितीची वर्षातून किमान दोन वेळा वातावरण बदलावर चर्चा करण्यासाठी, आढावा घेण्यासाठी आणि उपाययोजना सुचवण्यासाठी बैठक घेणे अपेक्षित होते. प्रत्यक्षात सुरुवातीच्या ३३ महिन्यांत, म्हणजे जवळपास ३ वर्षांत, या समितीची एकच बैठक झाली. म्हणजे सरकार आणि या समितीचे विडान सदस्य वावावतीत किती गंभीर होते हे दिसून येते.

वरं टेरीने तरी काय केले? महाराष्ट्र शासनाने जबाबदारी सोपवून आता नऊ वर्षे उलटून गेलेली आहेत, पण आजतागायत टेरीने कसलाही अहवाल अथवा सूचना सादर केलेल्या नाहीत. पीकपद्धतीत बदल कसा घडवून आणावा यासाठी कसलेही प्रयत्नही झालेले नाहीत. आज आपले कृषी संशोधन वेतास बात असून आजही आपण मोन्सेंटोकडेच काय ते डोळे लावून बसलेला आहोत. जलसंधारणाबाबत आपण बदारीन आहोतच. ज्या अवैज्ञानिक पद्धतीने जलपुक शिबार कल्पना राबवली जात आहे त्यातून जलपर्यावरणाचे हित होण्यापेक्षा दीर्घकालीन नुकसानच होईल असे एकंदरीत दिसते.

पुढची महत्वाची समस्या म्हणजे शेतीत कोणतेही नवे भांडवल येत नाहीय. त्यामुळे शेतीचे अत्याधुनिकीकरण करणेही असंभव्य बनलेले आहे. शेतकऱ्यांवर शेतमाल विक्रीबाबत कृषी उत्पन्न बाजार समित्यांची बंधने असल्याने त्यांचे तर अतोनात नुकसान होतच आहे पण घाऊक खरेदीसाठी या समित्यांचे मकंदारी जपत असल्याने नवे घाऊक खरेदीदार येऊ शकत नाहीत. कंत्राटी शेती अथवा भांडेपट्ट्यावर शेतजमिनी घेऊन भांडवल ओतत शेतीउत्पादन करू पाहणारे या अडथळ्यांमुळे शेतीपासून दूर राहतात असे नीती आयोगच सांगतो. मग शेतीत नवे भांडवल येत तिच्यात कसे प्राण फुकले जाणार? मुळात शेतमालाच्या खरेदी-विक्रीवर सरकारने बंधने घालणे हेच अन्यायकारक आहे. समाजवादी तत्वावर आधारित अशी बंधने अंततः विघातकच ठरतात हा अनुभव असूनही बाजार समिती आणि जीवनावश्यक वस्तू कायदे हत्यले जात नाहीत हे दुर्दैवी आहे. आघात-निपातीवरही कधीही बंधने घातली जातात, (पान ९ वर)

In his weekly article in Daily Sanchar on 27th August 2017, SBP senior leader Sanjay Sonawani shows how the noose has been continually tightened around the income security of farmers.

Fifty five per cent of India's population is in dire straits because of insane socialist policies. Controlling food prices is wrong. Controlling agricultural markets is wrong. Controlling land ownership is wrong.

The purchasing power of the people can only be enhanced by freeing the agricultural economy. The government should get out of the way, remove anti-farmer laws that restrict markets and remove interventions in the import and export of agricultural produce. Likewise, restrictions on the maximum land that farmers can own must be removed. Farming should be opened to all.

Without the immediate removal of such restrictions, investment in the farm sector will not take place. And without that half of India's population will continue to live a precarious life.

In the article, Sanjay also highlights climatic change and the need for farmers to change crop patterns.

<http://www.esanchar.co.in/Details.aspx?id=346418&boxid=3608>

सोलापूर, रविवार ३ सप्टेंबर २०१७

संवाद इंद्रधनु ६

वेध भविष्याचा

संजय सोनवणी

शेतीचे भविष्य आजच्या वर्तमानातील परिस्थितीत पाहिले तर ते निश्चितच अंधकारमय आहे. जागतिक विकसनशील देश, विकसित देश आणि महासत्ता बऱ्याच पाहणारा आपला देश यांची तुलना केली तरी आपल्या शेतीची वाटचाल आत्मनाशाच्याच दिशेने सुरू आहे. ५५% लोक शेतीवर अवलंबून असल्याने व त्यांचे अर्थजीवन दिवसेंदिवस हासळतच चालले असल्याने त्यांना आता शेती नफेदायक ठरले असे वाटत नाही. पिढ्यान्पिढ्या शेतजमिनीचे तुकडीकरण होत राहिल्याने उत्पादकता तर घटतेच आहे पण ती कसणे अशक्य होत जाणार आहे हेही उघड आहे. भूमिहीन शेतमजुरांची अवस्थाही विकट होत जाणार आहे. मुळात शेतमजुरी हा अंधेळी रोजगार आहे. शेतीचे भवितव्य असे चिंताजनक होत चालले आहे.

बरे, आधुनिक पद्धतीने शेती करावी तर सरकार कायदे हेच मुख्य अडथळे आहेत. म्हणजे शेती ही समस्या नसून सरकारचा शेतीकडे पाहण्याचा दृष्टिकोन हीच मोठी समस्या बनून बसली आहे. म्हणजे शेतीचे क्षेत्र वाढवायचे असेल तर त्यावरही कमाल शेतजमीन मर्यादा कायद्यामुळे ते होऊ शकत नाही. विंगार शेतकऱ्याला शेतजमीन शेतीसाठी विकत घेता येत नसल्याने बाहेरचे भांडवल येण्याचीही शक्यता नाही. आणि शेतकरी आधीच कर्तबजाजी असल्याने तो स्वतः नवे भांडवल शेतीत आणू शकण्याची शक्यता नाही. हा एक तडा आहेच. शेतमालाच्या बाजारपेठेवर सरकारी नियंत्रणे असल्याने खुल्या अर्थव्यवस्थेचे त्याला कसलेही लाभ नाहीत. आपलेच सरकार आपल्या व्यवसाय स्वातंत्र्यावर बंधने घालते आणि ते आम्ही सहन करतो हा अजब प्रकार देशात घडत आला आहे. त्यात पुरेशी शेतगृहे व गोदामे नसल्याने वाया जाणाऱ्या शेतमालामुळे होणारे नुकसान वेगळेच. उदा. २० ते ३०% फळ-फळावळ व भाजीपाला केवळ साठवणूक क्षमतेच्या अभावामुळे वाया जातो.

याशिवाय महत्वाची बाब म्हणजे आपल्याकडे शेतमालावर प्रक्रिया करून, त्यांचे आयुष्यमान व दर्जा वाढवून विकण्यासाठी प्रक्रिया उद्योगच नाहीत. भारतात आजमितीला केवळ २% शेतमालावर प्रक्रिया करता येईल एवढ्याच क्षमतेचे कारखाने आहेत. हे प्रमाण न वाढल्याने ना रोजगार निर्मिती होत ना वाया जाणाऱ्या शेतमालाचे प्रमाण कमी होत. हे नुकसान केवळ शेतकऱ्यांचेच नाही तर आपल्या अर्थव्यवस्थेचेही आहे हे कोण लक्षात घेणार?

शेतीने अनेक दिग्गज नेते दिले पण अभावाचेच त्यांनी आपली नाळे शेतीशी कायम ठेवली. भारतात दरवर्षी एवढ्या इतिहासाचे पीक येते पण त्यांनी शेतमाल प्रक्रियेसाठी सोपी तंत्रे शोधण्याचे मूळीच

शेतीवरचा बोजा कसा हटवायचा?

काम केले नाही. अगदी निर्जलीकरणासारख्या जगभर वापरल्या जाणाऱ्या प्रक्रियापद्धतीची साधी तोंडओळखही करून दिली गेली नाही. आपण शिक्षणपद्धतीतून समाजाला पुढे नेण्यासाठी कल्पक विद्यार्थी घडवण्यात सघोल अपेरी ठरलो आहोत याचा दुसरा काय पुरावा असू शकतो?

शेतीवर अवलंबून असलेली जनसंख्या ५५% वरून किमान ३०%वर आणणे ही आपल्या अर्थव्यवस्थेची पहिली जबाबदारी आहे. हे करायचे म्हणजे मोठ्या प्रमाणात उद्योगक्षेत्र वाढत तेवढा रोजगार निर्माण व्हायला पाहिजे. रोजगार पाहिजे तर तेवढ्याच लोकांना कौशल्य प्रशिक्षण लागेल. आता उद्योगक्षेत्र वाढवायचे तर त्यासाठी नवे लघु, मध्यम ते मोठे उद्योजक आहेत त्याच समाजातून पुढे यायला हवेत. त्यासाठी भांडवलाची आवश्यकता असेल. नव-उद्योजकांना कर्ज खडे करणे मुश्किल तेथे बाकी भांडवल कसे रूढे केले जाणार हा प्रश्न आहे. त्यासाठी आमच्याकडे मुळात योजनाच नसल्याने आमचा भर विदेशी गुंतवणुकीवरच आहे. पण उद्योगमुलभूत आमचा क्रमांक बऱ्यापैकी खाली असल्याने तेही अल्प प्रमाणातच येते आहे. भविष्यात ज्ञान आले तरी एवढ्या मोठ्या संख्येने ते रोजगार उत्पन्न करू शकणार नाही हे उघड आहे.

भारतीयानाच नवा उद्योग सुरू करायचा असेल तर एवढ्या सरकारी कागदोपरी परवानग्या लागतात की जवळपास एक वर्षाचा वेळ आणि अकारण पैसा त्यातच वाया जातो. समाजवादी व्यवस्थेचे हे अंगभूत वैशिष्ट्य आहे की ते आपल्याच नागरिकांवर विधास्य ठेवत नाहीत आणि यानुसार मल्ल्यासारखे व्यवस्थेचा साळमूटपणे गैरफायदा घेणारे निर्माण होतात. शेतीत आहेच तसाच उद्योग जगतातील सरकारी हस्तक्षेप कमी होत नाही तोवर शेती व औद्योगिक प्रगतीची शक्यता नाही. जी होईल ती अगदी दहा टक्क्यांवर जरी गेली तरी शेतीवरील बोजा हटवण्याची त्यामुळे शक्यता नाही. यामध्ये भविष्यातील अस्तंतीपाची खीजे आहेत हे आताच ध्यानात घ्यावे लागेल.

याचाच अर्थ असा की शेतीवरील बोजा सध्या तरी हटवता येईल अशी कोणतीही योजना दृष्टिपात नाही. किंबहुना अन्य क्षेत्रातील रोजगारच गेल्या दोन वर्षांपासून कमी होत चालल्याने बोजा वाढण्याचीच शक्यता आहे. या बेरोजगारीच्या विस्फोटाने आधीच अनेक सामाजिक समस्यांना जन्म दिला आहे. त्यात पुढे भरच पडेल की काय अशी साधारण शंका आहेच. त्यामुळे सरकारवर एकीकडे समाजवादी अनावश्यक कायदांचा कचाट्यातून सोडवणूक करण्यासाठी

दबाव कायम ठेवत अस्तंतीनाच आपल्याला लघुतम उद्योगांची वाढ करता येईल काय हे पाहण्याला हवे. शेतीपूरक, म्हणजे अगदी निर्जलीकरणापासून ते पशुपालनापर्यंत, लघुतम पातळीवर का होईना, पण आधुनिक तंत्रज्ञान मुलभूतने वापरत उद्योग स्वतःच कसे वाढवता येतील हे पाहण्याला पाहिजे. आपले नैसर्गिक साधनसामग्रीचे स्रोत औद्योगिक प्रक्रियेत कसे आणता येतील यासाठी प्रयत्न करण्याची गरज आहे. सेवा क्षेत्रात अनुत्तरी अनेक क्षेत्रे अपसर्य आहेत. ती शोधत त्यात व्यवसायांच्या संधी निर्माण करायला हव्यात. आपली शिक्षणपद्धती असे तरण घडवायला अनुकूल नाही. किंबहुना इतिहास-भूगोलात मारत नेत त्याला प्रत्यक्ष जीवनाचे धडे ते देत नाही. आपण यावर या लेखमालिकेत सुरुवातीलाच बरीच चर्चा केली आहे. पण व्यवस्था ते शिक्षण देत नाही म्हणून आपण झपाडवेद होत अंधारातच चाचपडत राहण्यात काय हराली? आम्हाला स्वयंशिक्षणाची सवय लावची लागेल. त्याखेरीज आम्ही शेतीची व म्हणूनच अर्थव्यवस्थेची आव्हाने पेशू शकणार नाही.

शेतीचे भवितव्य हे एका अर्थाने देशाच्याच अर्थव्यवस्थेचे भवितव्य आहे. शेतीवरील बोजा हटवायला आम्हालाच पुढे यावे लागेल. सरकार कायदे बदलणार नसेल तर ते बदलायला भाग पाडावे लागेल. आपल्या लोकप्रतिनिधींवरील दबाव वाढवायला लागेल. स्वतंत्रतावादी आर्थिक धोरणे का असावीत हे समजावून घ्यावे लागेल.

समाजवाद ऐकायला गोंडस वाटतो पण तो मृतभरांचाच भांडवलवाद जपण्यासाठी व नागरिकांना केगल ठेवण्यासाठी असतो हे भारतात गेल्या सतर वर्षात सिद्ध झाले आहे. त्यामुळेच शेतकरी, शेतमजूर, भटके-विमुक्त, मेहुपाळ-गोपाळ अनुत्तरी अपवाद वगळता आपले आर्थिक उत्थान घडवू शकलेले नाहीत. किंबहुना त्यांचे शोषणच होत आले आहे. केवळ आंधारमने, वेगवेगळ्या आयुष्यांच्या नेमणुका आणि निवडणुकांत वाटले जाणारे धन यावरच आम्ही संतुष्ट आहोत. ही आमचाबाकी अल्पसंख्यता आम्हाला त्यागावी लागेल. जगात शेती कोठे चालली आहे, तिच्या भविष्यातील दिशा काय असणार आहेत यावरही आपण विचार करू. आम्हाला जगाशी स्पर्धा करायची असेल तर प्रथम आमच्या डोळ्यावर पडलेली झपाडे आम्हाला हटवावी लागतील.

मोबा. ९८६०९९१२०५

In this weekly column in Daily Sanchar on 3rd September 2017, Mr Sanjay Sonawani, senior leader of

Swarna Bharat Party, has argued that unless we are able to reduce the proportion of India's population that is dependent on agriculture to at least 30%, fragmentation of the land will reach even more alarming levels, further reducing productivity and lowering the already meagre income of farmers.

We urgently need opportunities for the farm sector to move to other occupations and businesses. Unfortunately, India ranks very low in the Ease of Doing Business indicator, due to its enormous socialist controls and regulations. This makes it difficult to establish businesses.

Further, while Mr. Modi has been bragging about skill development, the fact is that even today schools and colleges do not teach the basics of food processing, animal husbandry or impart any skills relevant to business. We need to urgently remove obstacles to skill development and abolish the restrictive laws that are suffocating the economy.

Farmers must rise to demand the abolition of these restrictive laws. This is a fight for freedom that we all need to undertake immediately. It can wait no more. Only through much greater freedom will Indian and foreign entrepreneurs and investors step forward to import skills to India's rural areas and help the farm sector to diversify into new opportunities.

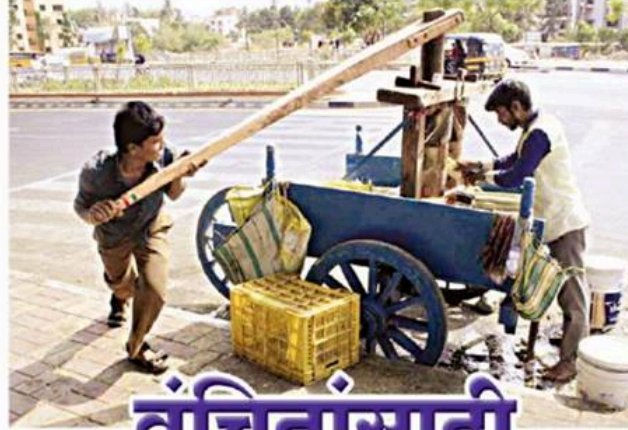
<http://www.esanchar.co.in/Details.aspx?id=347435&boxid=740>

सोलापूर, रविवार १७ सप्टेंबर २०१७

संचार इंद्रधनू ४

जागतिक आर्थिक विकासाचा दर मंदावत असल्याने अजूनही जवळपास सर्वच देश चाचपडतांनाच दिसत आहेत. चीनही या मंदीपासून सुटलेला नाही. जागतिक अर्थव्यवस्थेत पुन्हा महामंदीची लक्षणे असून एकमेकांशी स्पर्धा करणाऱ्या पतधोरणांपासून जगभरच्या मध्यवर्ती बँकांनी फारकत घ्यावी व स्वतंत्र समन्यायी धोरणे आखावीत असे रिझर्व बँकेचे माजी गव्हर्नर डॉ. रघुराम राजन यांनी २०१५ मध्येच सुचवले होते. हे भाकीत सत्य होताना आपण पाहत आहोत. केवळ लांगुलचालन करणारी व पाठ थोपटून घेणारी पण दीर्घकाळात अंगलट येणारी बसलेल्या कष्टांपेक्षा कटू सत्ये बेळीच सांगायी लातात. अर्थात केंद्रीय सरकारांना त्याची दखलही घ्यावी लागते. पण आपल्याकडे सध्या तज्ज्ञांचे ऐकून घेण्याची पद्धत उरलेली नाही. राजन यांचा इशारा दुर्लक्षित राहणे स्वाभाविकच म्हणावे लागेल. सध्या भारतातील अर्थव्यवस्थेची स्थिती रसातळाकडे वाटचाल करत असून जागतिक स्थितीही या दिशेपासून फारशी अलिप्त आहे असे नाही. बलात्कार अमेरिका आजही रोजगार वाढवण्यासाठी झगडताना दिसतो आहे. भारतात तर रोजगार वृद्धी उणेकडे वाट चालू लागली आहे. याला अनेक कारणे जबाबदार तर आहेतच पण वित्तीय संस्थांची एकूणच पतधोरणे या मंदीला कारण आहेत असे म्हटल्यास वायगे ठरणार नाही. राजन यांनी नेमके याच मुद्द्यावर बोट ठेवले होते.

खरे म्हणजे बँकांनी आपल्या वित्तवितरण धोरणातील प्राथमिकताच बदलायला हव्यात. सध्याच्या प्राथमिकता या बलात्कार उद्योगांना पुरक करू शकत नाहीत. मध्यम, लघु आणि लघुतम उद्योगांचे जाळे उभे केल्याखेरीज एकुणातील अर्थव्यवस्था सुदृढ होऊ शकत नाही. राहुल गांधी यांनी बर्कले येथील भाषणात याच मुद्द्यावर भर दिला होता. आज आपण आपल्या मध्यम-लघु उद्योगांची अवस्था पाहिली तर ती शोचनीय आहे. असंख्य लघु उद्योग एकतर बंद तरी पडले आहेत किंवा बंद पडण्याच्या मार्गावर आहेत. बचत गटांच्या माध्यमातून एक नवी रोजगार निर्मिती व अधिक उत्पादन वाढवण्याची संधी होती. पण आज जवळपास ८०% असे गट कागदोपरीच अस्तित्वात असल्याचे चित्र आहे. किंबहुना आपल्याकडे या उद्योगांना बळ देण्यासाठी निश्चित असे पतधोरणच नाही. बँकांच्या कर्जवितरणाच्या प्राथमिकता पूर्णपणे बदलल्या असून प्रत्यक्ष संपत्ती भर घालणारे लघु व लघुतम उद्योग हे अत्यंत दुर्लक्षित राहात आहेत. एकीकडे मोटाबंदीनंतर बँकांकडे कर्जवितरणासाठी राखम हाताशी आली असतानाही याकडे वित्तपुरवठा

वंचितांसाठी नवे अर्थ-धोरण हवे!

वाढलेला नाही, ही चिंतेत टाकणारी बाब आहे. जेव्हा आर्थिक, नैसर्गिक आणि मानवी संसाधनांच्या गुंतवणुकी या जीवनावश्यकतेच्या उत्पादनक्षेत्रांत होण्याऐवजी मानवास कृत्रिम सुखाचा भ्रम देणाऱ्या तंत्रज्ञानात आणि त्या आनुवंशिक उत्पादनांत व त्यांच्या विपणन व्यवस्थेवर विशिष्ट मर्यादाबद्ध होऊ लागतात तेव्हा आर्थिक अराजकाच्या दिशेने वाटचाल सुरू होते, जी आता सुरू झालीच आहे. खरे तर प्रत्येक अर्थव्यवस्थेने एक संतुलन साधले पाहिजे. गुंतवणुकीच्या स्रोतांचे विभाजन हे जीवनावश्यक आणि मानसिक गरजावश्यक असे संतुलित प्रमाणात व्हायला पाहिजे. प्रत्यक्षात गेल्या वीस वर्षांतील एकुणातीलच जागतिक अर्थव्यवस्थेची वाटचाल पाहिली तर गुंतवणूक ही अन्त्याय पद्धतीने तंत्रज्ञानाधारित...आणि त्यातल्या त्यात मानवास कार्यक्षम न करणाऱ्या पण आभासी प्रतिष्ठा देणाऱ्या क्षेत्रांत मोठ्या प्रमाणात वाढत चालली आहे आणि शेती-पशुपालन, मत्स्योद्योग, शेतीआधारित व इतर लघुउद्योग यांसारख्या पर्यायपूर्ण क्षेत्रांतून क्रमशः घटत चालली आहे असे चित्र आपल्याला दिसून येईल. यंदा भारतातील गुंतवणूक गेल्या वीस वर्षांच्या नीचांकी पातळीवर आली आहे. या दिशेने आपण स्वतःच्याच अक्षम्य चुकांनी वाटचाल केली आहे. याचे महत्त्वाचे कारण म्हणजे एकूण अर्थव्यवस्थेत समन्यायी वित्त वितरण व्हायला

हवे असते, ते आपल्याकडे होत नाही. ते कसे हे आपण समजावून घेऊयात. भारतातील ५५% लोकसंख्या शेतीवर अवलंबून असताना व हेच क्षेत्र सध्यातरी सर्वाधिक रोजगार पुरवत असता या क्षेत्राला होणारा वित्तपुरवठा अन्य क्षेत्रांच्या मानाने नगण्य आहे. किंबहुना शेतकरी हा कर्जबुडवाच असल्याने शक्यतो त्याला कर्जच देऊ नये अशा भ्रमात अनेकदा बँका असतात. त्यामुळे जो काही अपुरा वित्तपुरवठा होतो तो ज्यासाठी कर्ज हवे होते त्यासाठी कमी पडतो. साहजिकच त्यामुळे परतफेड होण्यात अडचणी येतात. शिवाय अन्य प्राकृतिक कारणेही त्याला जबाबदार असतातच. परंतु त्यासाठी अन्य सुविधांची निर्मिती करीत शेतकऱ्यांना पुरेसा वित्तपुरवठा व्हायला हवा व ज्या कारणासाठी कर्ज घेतले त्यासाठीच ते वापरले जाईल याची दक्षता घेणारी यंत्रणाही हवी. पण तसे करण्याऐवजी, शक्यतो कर्जच द्यायचे नाही आणि दिले तर गैरमार्गाचा वापर करणाऱ्यांना द्यायचे, असे केल्याने शेतीला दुहेरी गळफास बसला आहे. आणि आपल्या वित्तसंस्था त्याबाबत काही नवे धोरण आखत आहेत असे आपल्याला दिसत नाही.

शेतीवर अवलंबून असलेल्या ५५% नागरिकांची क्रयशक्ती वाढल्याखेरीज देशाची अर्थव्यवस्था वाढणार नाही हे समजायला कोणा अर्थतज्ज्ञाची गरज नाही. असे असतानाही वित्तवितरणात

शेतीच दुर्लक्षित ठेवायची हे धोरण भारतासारख्या देशाला कसे परवडेल? शेतीनिगडित पशुपालन, शेतमाल प्रक्रिया उद्योग याही क्षेत्रात कर्जपुरवठा करण्यास वित्तीय संस्था नाखूड असतात त्यामुळे याही क्षेत्रात भारत जी कामगिरी बजावू शकतो ती होत नाही. थोडक्यात भारतातील मानवी प्रेरणा व आपल्या वित्तीय गरजा भागवण्यासाठीचे मार्ग यात अजूनही चाचपडत आहे. मंदीची स्थिती असणे मग अनिवार्य आहे. प्रश्न उत्पादने वाढवत, उत्पादकांची संख्या वाढवत नागरिकांची एकुणातील क्रयशक्ती वाढवण्याचा आहे. तो साध्यव्ययासाठी पारंपरिक लघुतम उद्योग, शेती, पशुपालन यापासून सुरुवात करत मग बरच्या दिशेला वाटचाल करावी लागेल. पण आपली वाटचाल नेमकी वाउलट आहे.

मागे आपण वंचितांच्या अर्थशास्त्राची चर्चा केली होती. आपल्या सामाजिक परिप्रेक्षात आता वंचितांच्या व्याख्या बदलल्या असून पूर्वीच्या जातनिहाय वर्गाच्या आता तेवढ्या कामाला येत नाहीत. याचे कारण म्हणजे प्रत्येक जातीतही आता नवे स्तरीकरण झाले असून प्रत्येक जातीत संपन्न ते विपन्न असे वर्ग पडले असून त्यानुसार त्यांची सामाजिक प्रतिष्ठा तर ठरतेच पण जातीअर्थातचीही प्रतिष्ठा ठरते. या विपन्न अथवा वंचितांचे उत्थान करण्यासाठी आमचे पारंपरिक आरक्षणासारखे मार्ग काही प्रमाणात सहायक ठरले असले तरी ते पुरेसे नाहीत हे उघड आहे. हे समाजाचे झालेले नव-स्तरीकरण कसे दूर करायचे हे आमच्या समोरील आव्हान आहे आणि ते कसे पेलायचे हे आमची आर्थिक धोरणांची दिशा कच्ची असेल यावर अवलंबून आहे. थोडक्यात वंचितांचे अर्थशास्त्र मांडत त्यालाही केंद्रीभूत धरत देशाची वित्तीयधोरणे असायला हवीत. आणि बँकांनाही आपली पतधोरणे बदलत कर्जवितरण हे समन्यायी होत तळापासून सुरुवात करत वरपर्यंत जायला हवे व उद्योगक्षेत्रनिहाय प्राथमिकता ठरवायला हव्यात.

जर असे आपण करू शकलो नाही तर भारत मंदीच्या स्थितीतून बाहेर पडणार नाही. इतर देशांच्या विकास दराशी तुलना करत आपला विकासदर जात आहे म्हणून पाठ थोपटूनही चालणार नाही कारण तो विकासदर वंचितांपर्यंत पोहोचणार नसेल अथवा तशी अर्थचर्चाच करता येणार नसेल तर आमचे आर्थिक व म्हणूनच सामाजिक प्रश्न सुटणार नाहीत. आमच्याला एकुणातील वंचितांची संख्या घटवणारी आर्थिक धोरणे हवी आहेत, वाढवणारी नव्हेत.

मोबा. ९८६०९९१९०५

In his weekly column in Dainik Sanchar on 17th September 2017, Mr Sanjay Sonawani, a senior leader of SBP, has written about the failure of current socialist policies to uplift the impoverished.

Farmers and the deprived sections do not need any socialist package. They need liberty. Farmers are forced to demand loan waivers because they are deprived of free markets and the ability to earn enough to repay their debts. The same applies to other traditional businesses.

No new investments are taking place in the farming and allied sectors because illogical restrictions have halted growth. Policies should provide the deprived sections with the freedom to enable them stand on their own feet. The result of bad policies is the exacerbation of poverty, which is also exacerbating caste conflict.

In addition, Sanjay Sonawani wrote that banks are biased and give loans to those who are already powerful and wealthy. Small and medium industries are not their priority. He exhorted banks to prioritise loans for the youth who wish to start tiny or small industries, thus creating employment and lifting the economy. And the current complexities in the loan sanctioning system should be reviewed.

<http://www.esanchar.co.in/Details.aspx?id=348351&boxid=3815>

The liberty song.

<https://soundcloud.com/sanjay-sonawani/swarna-bharat-pary-song>

<https://www.youtube.com/watch?v=fjTLptUYX9g&feature=youtu.be>

SBP President Sanjay Sonawani is a man of many talents. He written and composed the song of liberty. Satyajit Kelkar and his musical team have played the instruments and provided the voice to the song.

Please listen and share - a song written and composed by Sanjay Sonawani.

भर लें पंछी जैसी उडान
भर लें बाहों मे आसमान
हमारा भविष्य बनें सुंदर
यहीं हैं हमारे अरमान

तो चलें स्वतंत्रता की ओर....हम चलें स्वतंत्रता की ओर!

सब जगह बेड़िया ही बेड़ियां
तरक्की करें तो करें कैसे?
बनायेंगे देश को सोने कि चिड़िया
बंधनों मे बनेगा वो कैसे?

दें प्रतिभा को जो मुक्तद्वार...
ऐसी चाहिये हमें सरकार
तो चलें स्वतंत्रता कि ओर....हम चलें स्वतंत्रता कि ओर!

इन्सां हो जहां का महान
वही देश महान कहलाए
हम नीति वही अपनाएं
इन्सां का जो तेज निखारे

दें आजादी का हम सब नारा
मानव-मुक्ती का एक ही सहारा
तो चाहिये हमें छोटीसी सरकार
इक ताकतवर सरकार
जो करे आजादी की रक्षा
ना बंधनों की बौछार
ना बंधनों की बौछार..

तो चलें स्वतंत्रता की ओर...हम चलें स्वतंत्रता की ओर!

भर लें पंछी जैसी उड़ान
भर लें बाहों में आसमान
हमारा भविष्य बनें सुंदर
यहीं हैं हमारे अरमान

तो चलें स्वतंत्रता की ओर...हम चलें स्वतंत्रता की ओर!

PRESS RELEASES

These are the Press Releases issued by SBP during the year April 2017- March 2018

Swarna Bharat Party has nothing to do with any upper caste organization - 24 February 2018

Today, two major Hindi media outlets in Bhadohi district conflated our party's name with some organisations that are the polar opposite of our party's ideology. We have requested these outlets to issue a correction but are also issuing this general clarification.

We, Swarna Bharat Party, are India's only liberal party, a party that stands for liberty in all its forms. We are liberal in the classical sense – not in the modern socialist sense in which the word “liberal” is sometimes used these days. The word “Swarna” in our party's name stands for golden, i.e. **swarnim**. This represents a wealthy and prosperous India, the fabled golden bird, Sone Ki Chidiya, which India can become **after** our party's policies are fully adopted. This fabled bird is our party's logo.

The organisation that the media has mixed us up with inadvertently could either be Savarn Samaj Party political party or Swarna Bharat community organisation. The former's Facebook page shows that it represents the upper castes and has a one-point agenda, to abolish reservations. The latter's Facebook pageshow that it is also an upper caste organisation with the same single agenda of anti-reservations.

We are entirely different to these illiberal organisations. We represent all Indians, regardless of caste or religion. Our party was registered with the Election Commission in 2014 and is now engaged in spreading the message of liberty, justice and security across the country. Our message of individual sovereignty and equality under the law is radically different to the hierarchical and obsurantist ideas of these other organisations.

We invite the media to read these articles in the **Times of India** - at <http://bit.ly/2ENDVlr> and publications on our party's website - at <http://swarnabharat.in/publications> to better understand how radically different we are to these other organisations that have a somewhat similar name to our party's. We request, therefore, that care be taken henceforth to put our proper and correct name out in the public.

Swarna Bharat Party invites young leaders to a workshop in Allahabad in April to change India's future - 10 February 2018

Mr Rahul Pandit, Working President of Swarna Bharat Party, India's only liberal party, issued an invitation to those youth of India who are determined to transform India's future to express their interest in attending a Young Leaders Workshop on 5 and 6 April 2018 in Allahabad. Details are on the party's website at <http://swarnabharat.in/workshop-allahabad>.

Swarna Bharat Party has found a major uptake of its message of security, justice, liberty and equalit of opportunity, at the grassroots. Ideal leaders for this workshop will be rooted in the ground and have an open mind to learn new ideas. Leaders found suitable will potentially be given the party's ticket to contest Lok Sabha elections in 2019.

भारत की पहली और एकमात्र पूर्ण लिबरल विचारधारा में विश्वास रखने वाली राजनीतिक संगठन स्वर्ण भारत पार्टी (SBP) ने देश की वर्तमान और पिछले ७० सालों की सड़ी गली और असफल व्यवस्था को नए सिरे से परिवर्तित करने का संकल्प लिया है। SBP पिछले ३ सालों से देश विदेश के भारतीय युवाओं को आज़ादी -सुरक्षा -न्याय की अपनी विचारधारा से जोड़ने में प्रयासरत है ।

आज SBP के साथ देश भर से बुद्धिजीवी और कर्मठ युवा जुड़े हुए हैं जिन्होंने सात दशकों से समाजवादी सरकारों के द्वारा किए जा रहे शोषण से देश को छुटकारा दिलाने का प्रण लिया है।

इसी क्रम में SBP ने सक्षम और कर्मठ युवा नेतृत्व की खोज के लिए एक सम्मेलन का आयोजन इलाहाबाद में किया है। यदि आप इस आंदोलन से जुड़ना चाहते हैं तो कृपया हमसे सम्पर्क करें।

Mr Rahul Pandit launches a movement to reclaim Hyderabad's natural environment from toxins and plastic - 12 December 2017

Mr Rahul Pandit, Working President of Swarna Bharat Party, India's only liberal party, today staged a protest in Hyderabad against the government's approach towards the city's Municipal solid waste – a callous approach that is putting to risk the health of the citizens of Hyderabad.

Mr Pandit said that the State Government has ignored the Solid Waste Management Rules, 2016 which requires the segregation of garbage at source. Today, unsegregated waste is being transported to landfills. Further, non-recyclable plastics and toxic items are being dumped into landfill or left behind, thus making their way to our waterways. This has caused serious health problems for residents across the entire city of Hyderabad, particularly in areas around the Jawahar Nagar landfill.

Recently Mr Pandit's team along with local residents and environmental activist Amina Shervani visited the colonies surrounding the Jawahar Nagar landfill to get first-hand information from residents who are suffering from foul smell and contaminated water. The team also captured visuals of contaminated leachate lakes which are poisonous to humans across the city. The State Government's proposed power plant in Jawahar Nagar, intended to burn waste to produce power, will cause further problems including toxic air, without the root cause being addressed first.

Mr. Rahul Pandit said that we need to first get effective segregation at source and adopt recycling methods.

He said that each household produces about 400gms of waste every day, divided among biodegradables, plastics, glass and paper. The biodegradable waste should be converted into compost within the colonies itself. This compost can support households and parks for gardening and agriculture, and create new jobs. Glass, plastic and paper should be sent for grading to recycling plants. If this is done as a priority, the pollution risks to soil and water resources will be drastically reduced and any residual waste can then be sent to landfill under internationally accepted norms.

With his protest, Swarna Bharat Party has now launched its movement to protect Hyderabad's environment and ensure effective solid waste management.

SBP has a strong commitment to add real value to peoples' lives and will not litter street walls and roads with mindless posters and advertisements. SBP's team has also been conducting skill development workshops in the most downtrodden places within cities and in parts of rural India. This approach has already added significant value and improved the career prospects of several youth India.

Mr Rahul Pandit invited all citizens of Hyderabad to join this transformational journey based on world-best governance principles to take Hyderabad from its current form to a real smart city in every possible way.

Swarna Bharat Party announces Sanjay Sonawani as its 2019 Lok Sabha candidate from Pune - 6 December 2017

Mr Rahul Pandit, Working President of Swarna Bharat Party, India's only liberal party, today announced Mr Sanjay Sonawani's candidature from Pune constituency for the 2019 Lok Sabha elections.

Sanjay, 53 years old, has an M.Com. degree from Pune University is a well-regarded writer and thinker from Maharashtra and has been a social activist for many years, promoting liberty and fighting against caste. Sanjay is a frequent participant in social debates on Marathi news channels and has delivered over 500 speeches over the last ten years on social and historical matters. He has also presided over 6 regional literary meets.

Sanjay has 77 Marathi and 10 English books to his credit, including novels, full length plays, short story collections, children's books, oriental research and linguistics. His research on the origins of the caste, which has been published in Marathi and English is giving a new direction to activists engaged in the caste-eradication program.

Sanjay is a regular columnist for various newspapers with over one and half thousand articles published to date. Presently he writes fortnightly for Daily Divya Marathi and weekly for Daily Sanchar on socio-economic issues. He has also written screen plays for one English movie and two Marathi movies.

Sanjay has always raised his voice against suppression of freedom to speech and unnecessary government regulations and has participated and led many agitations. He has stood against hate-based casteist organizations like Sambhaji Brigade and risked his life to fight them in the Waghya Statue (Raygad) and B. M. Purandare book controversy issue.

He started the Utkrantivadi Yuvak Sanghatana in 1985 to help youth fight unemployment by starting their own business. He later started his own industry in Naxalite affected Gadchiroli district and also attempted to promote employment in troubled areas like the North East and J&K to prevent the youth from turning to terrorism or separatism.

Presently, Sanjay is actively promoting liberty from various platforms and trying to create a mass movement of farmers to liberate them from the anti-farmers laws such as Land Ceiling and Essential Commodities Act. Sanjay also runs popular blogs as well as an active video blog.

As a liberal, Sanjay is committed to implementing the SBP manifesto to transform India's governance. His detailed profile is available at: http://swarnabharat.in/Sanjay_Sonawani. He is committed to supporting his constituents in Pune in every possible way to achieve superior outcomes for the city in every possible way.

Mr Rahul Pandit invited everyone to join in this journey to transform India by joining SBP and stepping forward to contest the 2019 elections.

Swarna Bharat Party opposes the communist policy to cap healthcare prices in Karnataka - 18 November 2017

Mr Asif Iqbal, Karnataka State coordinator of Swarna Bharat Party, today strongly opposed the communist, anti-market and anti-people policy of the Congress Karnataka government to cap healthcare charges in the private sector.

Mr Iqbal said that the Siddaramaiah government should start learning basic economics. Good intentions do not necessarily lead to good outcomes. This communist policy will shut down many hospitals and drive away thousands of health professionals. In this way it will hurt everyone, including the poor. No communist society has ever done well, and this communist policy will badly harm Karnataka.

In a free market people voluntarily give their custom to the service provider who gives them the best service at the lowest cost. Simultaneously, the desire for profits motivates healthcare providers to provide good quality healthcare while keeping their costs down. And they can't charge whatever they wish, since they are forced by the competition among hospitals to keep prices low. Anyone who makes a profit in such a competitive environment is signalling that he has successfully and efficiently served the people. That is the best outcome for society.

Mr Iqbal said that a government's role is to create the environment for market-led profitable investments, thereby serving the needs of the community. But instead of identifying and addressing any barriers to investment, the Congress communists are attacking the very existence of the health sector.

Mr Siddaramaiah should remember that the taxpayer does not subsidise private medical establishments, nor should there be any such subsidy. These establishments buy land at commercial rates, pay commercial taxes and get utilities like water and electricity at commercial rates. In fact, SBP understands that most private hospitals and clinics do not break even for the first 5-10 years and most earn barely enough to stay in business.

Mr Iqbal said that instead of Mr Siddaramaiah worrying about the private sector (which is already badly shackled with thousands of rules and infrastructure constraints), he should look within – at the total mismanagement of government hospitals. The private sector is the last ray of hope for the people of Karnataka. Now the anti-people Congress wants to extinguish even this last ray of hope.

SBP also opposes many other aspects of the new health laws, such as a district redressal body that comprises six members but with only one doctor member. Further, there are already several avenues for patients to complain, including consumer courts, civil courts, medical bodies. Creating another body is unnecessary and will only increase fear in doctors' mind. SBP demands a complete repeal of the new law.

Swarna Bharat Party commits to 10 per cent GST and abolition of tax on book royalties - 4 November 2017

Mr Sanjay Sonawani, senior leader of Swarna Bharat Party, highlighted the party's many concerns about the design of the GST and its implementation. The Modi government has imposed extraordinarily high rates of GST, creating a regressive regime that harms the middle class and the poorest. It has also created an administrative nightmare with multiple tax rates. Further, the roll out of GST has been dismal and new taxes have been imposed in the process, further harming the poor.

The otherwise sensible idea of GST has been mangled by the Modi government, creating havoc across the country. This comes on top of the havoc created last year by an ill thought out demonetisation. It is almost as if the Modi government has the capacity to take good ideas and make mincemeat of them.

Books illustrate the huge design failure of the GST. Even though there is no GST on books, book prices are expected to rise by 12-15 per cent over and above normal inflation due to GST payable on inputs. Book publishers are not be able to claim this back, thereby forcing the GST cascade to the public.

The situation has been made worse by imposing a new tax on book royalties. This applies also to authors of textbooks. Authors' book royalties were previously exempt from sales taxes since authors perform a fundamental and essential service by creating literature and knowledge. Authors pay income taxes where applicable, but are now required to pay both GST and income tax.

Many publishers will use a “reverse tax” mechanism to pay GST where a writer has not registered for GST but they can obviously bear only a part of this extra burden and will have to allocate most of the incidence of the tax to someone. It is expected that publishers will be forced to increase book prices and lower royalties. This is a terrible blow for the poorest who can least afford books and amounts to BJP taking India to the stone age. It also hits authors who face rising prices in all aspects of their life and are now being expected by BJP to live off lower earnings. This amounts to an attack on knowledge itself.

Mr Sonawani demanded that the new tax that has been imposed on author royalties be withdrawn with immediate effect and the GST design for books be reviewed to allow at least some GST to be claimed back by publishers. Newspapers in Maharashtra have highlighted Mr Sonawani’s concerns.

Mr Sonawani said that SBP is not going to allow anti-poor Modi to harm the country. The party is preparing to contest the 2019 Lok Sabha elections and invites all well-wishers of India to join SBP and fight the anti-poor Modi government.

Mr Sonawani said that SBP will ensure that consumption taxes, which are regressive and harm the poorest, are minimised. SBP will slash GST to 10 per cent and abolish the tax on book royalties. SBP is also committed to broadening the income tax base so that the rich will pay the taxes in India henceforth, including rich farmers who flaunt their extraordinary wealth but pay no taxes under Mr Modi’s regime.

Swarna Bharat Party announces Rahul Pandit as its 2019 Lok Sabha candidate from Malkajgiri - 25 October 2017

Mr Sanjay Sonawani, senior leader of Swarna Bharat Party, India’s only liberal party, today announced Mr Rahul Pandit’s candidature from Malkajgiri constituency in Hyderabad for the 2019 Lok Sabha elections. Mr Pandit is the Working President of SBP.

Mr Pandit contested the Malkajgiri seat in 2014 as an independent candidate as SBP had not been registered as a party by then. At that time, Mr Pandit was the only liberal (or libertarian, as some would call it) candidate in the country to contest a Lok Sabha seat. In 2019 he will join a team of liberal candidates who will offer themselves to the people of India as their potential representatives.

Mr. Pandit comes from an international business development background and currently serves as a corporate leader in an IT company. It is his dream to see India as a developed nation. He believes Indians have the potential to be world leaders in every field. He currently volunteers significant amount of his time developing youth and their career prospects.

He believes India needs new and transformational leadership and the rule of law. India has been in the hands of socialist leadership and parties since last 70 years. Socialism has undoubtedly failed us. We cannot expect India to become world’s best place to live in with the failed approach of socialism.

Mr Pandit affirmed his commitment to liberty and good governance and noted that while India is an independent nation, it is not yet free. India’s freedom fighters would have been very unhappy that corruption, injustice and insecurity are part of daily life in India today.

He believes that that no political party cares for the liberty and prosperity of Indians as much as SBP does. Not only have other parties placed innumerable obstacles on liberty, they have institutionalized

incentives for corruption. As a result, governments of India do not deliver even the most basic services, such as police and justice. Mr Pandit wishes to be the voice of liberty and wants to work towards overhauling India's governance system and its leadership.

Mr Pandit outlined his aspirations for his constituents in some detail; these are available at http://swarnabharat.in/Rahul_Pandit.

Mr Sonawani invited everyone to join in this journey to transform India by joining SBP and stepping forward to contest the 2019 elections.

Swarna Bharat Party announces Rabi Kant Bharti as its first candidate for the 2019 Lok Sabha elections - 19 October 2017

Mr Rahul Pandit, Working President of Swarna Bharat Party, India's only liberal party, today announced Mr Rabi Kant Bharti as the party's first candidate for the 2019 Lok Sabha elections. Mr Bharti will contest from Bhadohi in Eastern U.P.

Mr Pandit said that India's socialist parties – such as Congress, BJP and AAP – oppose reason and have destroyed incentives for integrity. Without the exercise of reason and freedom, India will remain a Third World nation that ranks at the bottom of the world on all human indicators. Corruption is merely a symptom of the diseased thinking of these parties.

Even at the administrative level, these parties blindly follow the British colonial system of governance, such as the IAS. Today, India's governance system is undoubtedly one of the worst in the world and is entirely unaccountable. India's outdated civil services must be replaced with an accountable machine of governance.

Only a liberal party – committed to liberty, individual rights, accountability and world-best policies – can lead India out of this morass. Mr Pandit said that 2019 will be the first time since independence that a comprehensive and detailed liberal manifesto will be offered to the people of India. SBP offers India the way forward to compete with the best nations of the world on quality of life and prosperity.

Mr Rabi Kant Bharti has been working hard over the past three years to explain the ideas of liberalism to the people of Bhadohi. He offers a completely new way of thinking and a completely new way forward for India: liberalism is the polar opposite of India's dominant ideology, socialism. Rabi's biodata, including his priorities for his constituents, is available at http://swarnabharat.in/Rabi_Kant_Bharti.

Mr Pandit said that every journey starts with the first step. India has now taken the first step to freedom and prosperity. He invited everyone to join in this journey by joining SBP and stepping forward to contest the 2019 elections.

Swarna Bharat Party calls upon the Modi government to protect human rights in Kashmir - 10 September 2017

Mr Rahul Pandit, Working President of Swarna Bharat Party reiterated the party's position on Kashmir: that Kashmir is an integral part of India and that we appreciate the very challenging task that the Indian Army and armed forces are performing in difficult circumstances in Kashmir.

However, Mr Pandit added that this is not carte blanche for the use of any extra-legal methods by the police or armed forces anywhere in India, including in Kashmir. Anyone who resorts to extra-legal force against Indian citizens in Kashmir is effectively an enemy of India, since any such actions directly strengthen Kashmiri separatists and Pakistan.

SBP notes that – like all other government employees – the armed forces are servants of the people. When deployed in Kashmir, their role is to protect the people of Kashmir, most of whom do not support the separatists.

Unfortunately, a perception has developed in Kashmir that rogue elements in the armed forces are perpetrating atrocities against innocents with impunity, without fear of being punished. Questions are being raised about the adequacy of the provisions for accountability under the Armed Forces (Special Powers) Act (AFSPA). People are not confident that enquiries are evidence-based.

SBP notes that few, if any, have been punished for alleged human rights violations since the Kashmir insurgency erupted in 1989. Likewise, over the past four years, nearly a hundred complaints of human rights violations in Kashmir by the armed forces (including defence and paramilitary forces) have been received by the government. It is understood that these complaints constitute only a small proportion of the total alleged incidents.

Mr Pandit said that an open and transparent systems of accountability needs to be established to assure that ordinary Kashmiris are strongly protected, even as separatists are identified and punished. A first step is to ensure that any rogue elements within the armed forces are identified and punished, for such elements are costing India very dearly.

Mr Pandit asked the Modi Government to set up a well-resourced public inquiry and invite all allegations of human rights violations from the common Kashmiris. The inquiry should also review the operation of the AFSPA and assess whether its accountability provisions are adequate. In addition, the SBP manifesto should be implemented in full across the country, including in Kashmir, to ensure good governance and development.

Swarna Bharat Party asks the Modi Government to abolish labour laws - 3 September 2017

Mr Sanjeev Sabhlok, a professional economist and Overseas Coordinator for Swarna Bharat Party, called upon the Modi government to abolish most labour laws, including minimum wage laws, laws

restricting hiring and firing of labour and laws that set employment conditions, such as the Maternity Benefit (Amendment) Act, 2017.

Mr Modi lied to Indians when he spoke about “minimum government, maximum governance”. Immediately upon coming to power, he has dramatically expanded the remit of government in every field.

The expansion of maternity leave to 26 weeks (for the first two children) for women who work in any establishment with more than ten employees has been a particularly damaging intervention. In a country with chronically high unemployment, this Tughlaquesque provision is going to put many young women out of jobs, depriving them of the opportunity to gain valuable work experience.

Mr Sabhlok emphasised that SBP is not against longer maternity leave. But this is a matter purely between employers and employees. Indeed, across the world, many companies voluntarily choose to implement strong maternity leave policies in order to attract and retain top female talent.

On the other hand, most jobs only require low level skills. For such jobs, no employer can afford to pay half a year's wages without any work. They will necessarily reject young women and hire male labour, instead. Or they will pay all women employees less. Moreover, we know that government inspectors' bribe demands will increase.

The government must get out of the way and leave the people of India free to agree to their own wage bargains and other labour conditions as grown up adults. The only function a government has in relation to private employment contracts is to ensure strong enforcement of these contracts through the judiciary. A government has no business to set the terms of these contracts.

Mr Sabhlok said that the Modi government's focus should be only on one thing: on the urgently needed governance reforms to provide basic rule of law, security and justice – as detailed in SBP's manifesto. He regretted that Mr Modi is even more wedded than his predecessors to the failed ideology of socialism and big government.

Swarna Bharat Party asks the Modi Government to implement a genuine privacy law - 28 August 2017

Mr Sanjay Sonawani, senior leader of Swarna Bharat Party asked the Modi Government to bring forward a genuine privacy bill for India that incorporates all aspects of life and liberty including the right to eat whatever people choose (such as beef), and private matters such as gay sex decriminalised; and to protect citizens from government intrusions.

Swarna Bharat Party is India's only liberal party. We fight for citizens' liberty – being the only Indian party to do so. It is amazing that basic issues such as the right to life and liberty (from which privacy derives) are still being debated in India, 70 years after independence. Clearly, India is not even remotely free.

Mr Sonawani noted that rights exist only for one purpose: to protect citizens against governments. They are not intended to regulate the behaviour and actions of private citizens. The government should not conflate privacy law with actions of private companies. Its focus should be on limiting the coercive powers of government, and limiting government encroachment. Government programs such as Aadhaar (which SBP supports, subject to very significant limitations on its use) need to be tightly restrained and regulated.

Mr Sonawani noted that the Supreme Court has merely reiterated what it has always acknowledged – that the right to Privacy is an assumed right under Article 21 of the Constitution. In 25 out of 27 cases, the Supreme Court has already acknowledged that privacy is a fundamental right.

The Supreme Court has chosen not to define privacy in its recent judgement. It is now up to the Modi Government to define this and make relevant laws. It is being widely assumed that section 377 of the IPC (regarding criminalisation of gay sex) and laws limiting beef consumption will now come to an end. However, SBP cautions the country from assuming too much. This is going to depend on whether the government will define privacy in its true sense or restrict liberty and private property rights on false pretexts – as it has always done.

The BJP government has been anti-privacy all along. In its recent affidavit it said that citizens do not have the Constitutional right to privacy. The UPA government's Right to Privacy Bill in 2011 had many shortcomings. SBP is greatly concerned that the BJP government wants to dilute privacy rights, citing concerns regarding security, morale and defamation.

Mr Sonawani said that the battle for liberty and privacy has only begun. It is far from over. Unless laws are made in the true spirit of liberty, private property and privacy, a challenge will need to be launched constitutional grounds against a range of laws such as on food choices and gay sex. SBP's manifesto lays out a roadmap for liberty in a country that today ranks close to the bottom of the world on almost all indicators of liberty. Mr Sonawani asked the people of India to fight for their liberty.

Swarna Bharat Party mocks the Modi government's ignorance about basic economics

30 July 2017

Dr Sanjeev Sabhlok, an economist and the Overseas Coordinator of Swarna Bharat Party, scoffed at the Modi government's notion that trade deficits are a matter of concern (<http://bit.ly/2ulrTmQ>) and said such a notion reflects the monumental ignorance of the Modi government about economics.

Chanakya, the world's first economist, would have rapped the Modi government on its knuckles. Chanakya knew that imports are a key driver of prosperity. He wrote that "imports shall be sold in as many places as possible, merchants who bring in foreign goods by caravans or by water routes shall enjoy exemption from taxes." Likewise, the West's first economist, Adam Smith, wrote: "Nothing, however, can be more absurd than this whole doctrine of the balance of trade".

Dr Sabhlok said that the only sensible trade policy for India is unilateral free trade – in all cases and without any exception; in other words, free trade even with our “enemies”. India must throw open its borders to imports regardless of whether other nations accept our exports.

He said that consumption is the only yardstick of prosperity. Access to imports makes a country richer as its citizens get more value for their money and can buy many more things with their money. It also forces domestic manufacturers to produce at lower cost. Workers are redeployed to more productive work. The necessary job losses from this policy are quickly offset through increased domestic consumer demand and more job opportunities.

Dr Sabhlok said that trade deficits are a non-issue since they are offset by FDI and other capital inflows. The US and the UK have run trade deficits for decades and yet have experienced good economic growth. The US gets FDI of around \$350 billion every year and the UK \$200 billion. Countries like Japan have run trade surpluses year after year but that has not prevented sustained recession.

Given its monumental ignorance about economics, the Modi government must try to hire at least one competent economist for India. Its existing “economists” and IAS officers who are busy providing useless “advice” must be fired.

Dr Sabhlok added that SBP’s manifesto holds the answer to the multitude of real problems that India faces – but not for made-up problems such as its trade deficit with China.

Swarna Bharat Party made a major contribution at the Horasis India Meeting in June 2017 - 13 July 2017

Mr Sanjeev Sabhlok, a senior leader and the overseas coordinator of Swarna Bharat Party, was a panellist at an India Meeting organised in Interlaken in Switzerland by the global think tank Horasis, on 25 and 26 June 2017.

The conference was attended by senior business leaders from across India and the West. SBP was the only political party from India other than BJP and Congress invited to the conference. That is probably because it is the only party which has a clearly liberal agenda, in contradistinction to the socialist agendas of other parties.

Horasis’s report on the conference notes that Mr Sabhlok “felt that Indian businesses often are ‘running a onelegged race’. In his opinion, ‘a large part of this issue can be attributed to the fact that India’s government is still corrupt and socialist incentives are spread throughout the government.’”

Mr Sabhlok has elaborated on these views in an opinion editorial in the Times of India and the Economic Times on 12 July 2017. His op-ed provides solutions to most of India’s governance problems which are holding it back to a Third World status. His op-ed also raises concerns about the way the country’s fabric

is being torn asunder at the moment and asks government not to interfere in what people eat, wear or speak.

SBP state coordinator of Karnataka, Mr Asif Iqbal, was a keynote speaker at the conference in his professional capacity as President of the Indian Economic Trade Organization. Mr Iqbal hoped that better branding and quality control would boost India's role in globalization. Mr Iqbal also highlighted the need to adopt learnings from Switzerland in skill development and apprenticeship so that manufacturing industries and employment can get a boost, so that "Make in India" does not remain a slogan. This reform will require the government stepping back, facilitating private enterprise in vocational education, and only supporting the poorest of the poor for their education and apprenticeships.

The Horasis India Meeting report is available at <http://bit.ly/2tP8TRK> and Mr Sabhlok's Times of India opinion editorial is available at <http://bit.ly/2tMQDs1>. SBP has prepared a short video on its contribution at the Horasis conference, at <http://bit.ly/2vgni8O>.

Sanjay Sonawani, Swarna Bharat Party leader to launch a mission to encourage dehydration of fruits and vegetables - 9 June 2017

Mr Sanjay Sonawani, senior leader of Swarna Bharat Party, India's only liberal party, said that farmers, like the rest of the country, have been suffering from decades of government mismanagement and incompetence.

Instead of deepening markets and supporting them with free inflow of technology to deal with economic issues, governments have chosen to directly "solve" problems in a piece-meal manner through restrictions such as controlled prices and undue interference in the trade of agricultural inputs and produce. It is, however, impossible for any government to circumvent economic forces through such restrictions. The result is always worse than the problem it was intended to solve.

Such futile policies are implicated in the circumstances which led farmers recently to strike across Maharashtra. The only sustainable way to help farmers is to free farmers from draconian socialist restrictions and anti-farmer laws. The solution lies in fully implementing SBP's manifesto, not in further restricting the market or in transferring public resources in an untargeted manner.

In addition to having the worst possible policies, governments in India have created huge obstacles for those who wish to start a manufacturing business. Poor infrastructure has compounded the problem. As a result, seventy years from independence, India has huge deficit of food storage and processing facilities.

Although governments may claim to promote agro-processing industries, a mere 2 to 3 per cent of India's food output is being processed. Almost 30 per cent of the fruits and vegetables produced, amounting to rupees sixty thousand crores, perish or on the way to the market. As a result, prices plummet after a good agricultural harvest, forcing distress sales by farmers.

Mr Sonawani argued that dehydration techniques, both conventional and modern, can play a role in providing farmers with some control over their produce. Dehydrated fruits and vegetables have a much longer shelf life, even as they retain nutritional value. Setting up dehydration plants will boost rural employment, reduce farmers' susceptibility to the vagaries of the weather and reduce the monumental wastage of precious food in India.

In order to support farmers, Mr Sonawani – who has expertise in dehydration technology – said that he will lead an awareness mission across the country from July 2017, starting from Maharashtra, to explain good agricultural policies to farmers and to bring awareness about dehydration techniques. He also invited socially aware entrepreneurs to actively get involved in supporting farmers by building food storage and processing facilities.

Swarna Bharat Party wants the Indian government to immediately sign free trade agreements - 2 June 2017

Mr Rahul Pandit, President of Swarna Bharat Party, India's only liberal party, said that SBP is a staunch supporter of free trade, with a unilateral free trade policy. In the face of rising clamour in the media for protectionism (influenced by inefficient crony capitalists), SBP urges the people to look through the barrage of falsehoods being fed to them.

The media outlets and their crony capitalist promoters want Indians to use shoddy and expensive domestic goods instead of accessing high quality, cheap goods. A recent media article attacked free trade arguing that a particular trade pact would “destroy” India's economy. Actually, it is the other way around. Not having more trade will destroy India's economy. Free trade is always beneficial and any obstructions to it will destroy the economy. SBP has an unambiguous policy of unilateral free trade.

The argument for free trade is simple. The government, which is our servant, has no right to infringe on our economic rights and liberties. Everyone should be free to buy whatever he wants, from whomever he wants and whenever he wants. The only restrictions relate to goods and services that physically harm others.

Free trade gives us access to cheaper goods of better quality, making us vastly better off. It also destroys uncompetitive crony capitalists who thrive on subsidies and restrictions. It forces businesses to become more productive or perish.

Mr Pandit said that free trade will propel India to competitive strength. He called upon the Modi government to abolish the 70-90% tariff rates on agricultural commodities and the near-criminal 100% tariff on motorcycles, among many other similar levies.

Even if the Modi government is incapable of understanding the benefits of unilateral free trade, India should immediately sign the Regional Comprehensive Economic Partnership as well as the EU Free Trade Agreements and stop being protectionist.

But Mr Pandit added a strong word of caution. He noted that this measure alone will never suffice to ensure prosperity in India. We have highly skilled and innovative small businesses but also perhaps the most venal, petty bureaucrats in the world. These people have ensured that small businesses who are perfectly capable of competing with China are tied up with red tape, kept running to offices with files and some cash, and hence unable to focus on business. To top it off the government then taxes all inputs and grants corresponding duty cuts to imported finished goods.

Our small businesses are being forced by this venal system to shut shop and become importers, instead of manufacturers. To stop this huge loss of talent, the Modi government must enable small entrepreneurs and manufacturers and liberate them from the choking burden of red tape. And governance reforms detailed in SBP's manifesto must be immediately implemented.

Swarna Bharat Party calls for a national emergency to stop 5 lakh Indians dying from TB each year - 28 May 2017

Mr Rahul Pandit, President of Swarna Bharat Party, India's only liberal party, said that tuberculosis is a totally preventable Third World disease. It is basically a disease of acute misgovernance. It is a great shame that five lakh Indians die from this preventable disease each year. And yet the government is doing nothing to eradicate TB. Its "targets" do not even talk about eradication.

SBP believes that government has a significant role in preventing infectious diseases. India needs an intense and ceaseless public awareness campaign against TB. We need active monitoring of everyone who has the disease, we need people to put masks over their face while travelling in public transport. We need a dramatic increase in the resources allocated to this fight. This needs to be declared a national emergency.

The government rightly cares for the life of every soldier but why is the preventable loss of life of nearly five lakh Indians each met with indifference?

India's TB rate is 180 times that of the USA (noting that the overwhelming majority of American TB cases arise from foreign-born patients). Our multi-drug resistant TB rate is 500 times that of the USA. We get 28 lakh new cases of TB each year compared with around 10,000 in the USA. Even if foreign born Americans are included in the American statistics, India should get at most 40,000 cases of TB each year. The suffering of over 27 lakh Indians is entirely preventable.

The most problematic situation relates to multi-drug resistant TB (MDR-TB) which is caused when people stop taking medicines for normal TB when they feel a little better. At that stage their TB morphs into a drug resistant form and requires hundreds of injections and 15,000 pills to even attempt a cure. In this regard the USA gets less than 100 new cases each year of MDR-TB (with over 85 per cent of these being

foreign born), compared with at least 80,000 in India. These 80,000 Indians undergo extreme suffering, and almost half die despite the treatment. We cannot allow MDR-TB to develop in the first place

Mr Rahul Pandit said that the Modi government needs to stop its idle boasts and start performing. There was time for boasting but three years after coming to power, the incompetence that was the hallmark of the UPA has now become the hallmark of the Modi government.

Mr Pandit said that the only way to ensure competent basic governance in India is for the Modi government to implement all aspects of the SBP manifesto. Else India will continue to remain a Third World country with a totally broken system of governance.

Swarna Bharat Party demands immediate revocation of the new rules regarding sale of animals - 28 May 2017

Mr Rahul Pandit, President of Swarna Bharat Party, India's only liberal party, condemned the recent Prevention of Cruelty (Regulations to Livestock Markets) Rules which prohibit the sale of animals that could be used for slaughter or religious sacrifice. These rules do nothing to prevent cruelty against animals but directly attack fundamental rights and the livelihood of millions of farmers and small traders.

Cattle have been used for food since the dawn of human history and millions of Indians consume cattle meat even today. Anyone who understands the rural economy knows that farmers sell livestock in markets either to meet urgent financial needs or to replenish their cattle with younger animals. Older animals that are unworthy of any further agricultural use are bought by traders for a range of purposes, including leather making and meat production.

It is these millions of poor farmers and traders, including Muslims and Dalits involved in the leather trade and small slaughter houses, whose livelihoods will be severely impacted by these rules. These poorer segments of the population have already been brought to their knees by badly managed demonetisation and decades of severe anti-farmer laws. At the same time, wealthy exporters will reap a windfall gain as farmers are forced to sell cattle to them at throw-away prices.

SBP opposes cruelty against animals during the slaughter process and is keen to work with the government to identify sensible options to deal with such cruelty. However, prohibition is not an answer.

Mr Pandit also pointed out that these rules are a comprehensive violation of the constitutional right to property. Even the British did not attack human liberties in this extrem

e manner. Further, these rules impose a mountain-load of administrative burden, with five copies of any sale transaction being required to be prepared. Undoubtedly, these rules will open the floodgates of corruption.

Moreover, millions of meat eating Indians will be denied access to cheap protein since even buffalo beef will be driven out of the market by these rules. Worst of all, these rules may boost the already uncontrolled violent activities of gau-rakshaks who are often implicitly supported by the BJP and its affiliates.

It is truly unfortunate that India's socialist governments have arrogated such extreme powers to themselves. The government should always remain our servant, but the Modi government thinks of itself as our master and is now threatening to devour the livelihoods of citizens.

Mr Rahul Pandit demanded that Mr Modi revoke these rules immediately.

BJP must fulfil its constitutional obligation and buy toor dal from farmers at a good price - 18 May 2017

Shri Sanjay Sonawani, Swarna Bharat Party leader from Maharashtra, condemned the language used by BJP President (Maharashtra State) Mr. Raosaheb Danave against the farmers of Maharashtra. His talk is available at <https://www.youtube.com/watch?v=y75f7g5tYSU>.

He said that under the current system the government has a constitutional obligation to buy the produce of farmers at a viable price.

He also noted that this is only a short term solution. This entire approach – of government buying and selling foodgrains – is fundamentally flawed. SBP opposes the idea of the government managing so-called essential commodities.

SBP disagrees with the premise behind the Essential Commodities Act and the shelter provided to this act – which violates basic property rights – under the ninth schedule of the Constitution. We ask for the removal of the Essential Commodities Act from ninth schedule and thereafter a complete review of the act to ensure that farmers are left free to produce, buy and sell without government intervention.

Farmers are well placed to take responsibility for themselves. India's farmers have suffered throughout the last seventy years from chronic government interference. Farmers have been made dependent on the whims of government and are constantly unsure what is going to happen in the future.

Except for conditions of a natural calamity, the market can deal with shortage or excess of any commodity through the price system. When governments stay away, farmers can better plan and take appropriate risks.

Swarna Bharat Party demands the liberation of farmers from the clutches of government whim and fancy. In this particular case, however – being a situation caused by the government's own policies – the government must buy all the farmers' produce at a good price.

Media Coverage of Swarna Bharat Party

22nd March 2018

Sanjay Sonawani, senior leader of SBP, was a panelist in a TV debate yesterday concerning Supreme Court directions regarding the arrest of people booked under SC/ST Atrocities Act.

Mr Sonawani congratulated the Supreme Court for accepting the principle of liberty granted by India's Constitution and said that this is a step forward towards the principle of equality before the law.

Mr Sonawani stated that this law is discriminatory and violates the basic tenets of the constitution and precedents set by the Supreme Court from time to time that every person/community must be equally treated before the law, and the precedent set by the Supreme Court from time to time that the bail is the rule and jail is an exception.

This law denies the rights granted to the accused who is sent to jail with a presumption of guilt. The government should either make the Atrocity Act applicable for all citizens/communities or repeal it.

He said that we have to decide whether we want laws in line with the constitutional framework or we want to act emotionally, denying the Constitution. Mr Sonawani also said that inadequate police force and time-consuming judiciary are major hurdles.

<https://www.youtube.com/watch?v=X3v4MS0CBt0>

FINANCIAL STATEMENT

Scanned copies of financial statements

See from the next page:

R Bhargav & Associates

Chartered Accountants

B-57, LGF,
Kalkaji, New Delhi – 110019,
Ph: +91 11 41306064
info@rbhargav.com
www.rbhargav.com

Independent auditors' report

To,
The President/Secretary
Swarna Bharat Party
G-249, Palam Vihar,
Gurgaon - 122017

Report on the Financial Statements

We have audited the accompanying financial statements of Swarna Bharat Party (hereinafter referred to as "The Party"), G-249, Palam Vihar, Gurgaon – 122017, which comprises the Balance Sheet as at 31st March, 2018 and the Income and Expenditure Account for the year then ended, and a summary of significant accounting policies and other explanatory information.

Management's Responsibility for the Financial Statements

The Party's Management is responsible for the preparation of these financial statements that give a true and fair view of the financial position and financial performance of the Party in accordance with the Accounting Standards issued by the Institute of Chartered Accountants of India and in accordance with the accounting principles generally accepted in India. This responsibility includes the design, implementation and maintenance of internal control relevant to the preparation and presentation of the financial statements that give a true and fair view and are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

Auditor's Responsibility

Our responsibility is to express an opinion on these financial statements based on our audit. We conducted our audit in accordance with the Standards on Auditing issued by the Institute of Chartered Accountants of India. Those Standards require that we comply with ethical requirements and plan and perform the audit to obtain reasonable assurance about whether the financial statements are free from material misstatement. An audit involves performing procedures to obtain audit evidence about the amounts and disclosures in the financial statements. The procedures selected depend on the auditors judgment, including the assessment of the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error. In making those risk assessments, the auditor considers internal control relevant to the Party's preparation and fair presentation of the financial statements in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the Party's internal control. An audit also includes evaluating the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of the accounting estimates made by the management, as well as evaluating the overall presentation of the financial statements.

We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our audit opinion.

R Bhargav & Associates

Chartered Accountants

B-57, LGF,
Kalkaji, New Delhi – 110019,
Ph: +91 11 41306064
info@rbhargav.com
www.rbhargav.com

Opinion

In our opinion and to the best of our information and according to the explanations given to us, the financial statements give a true and fair view in conformity with the accounting principles generally accepted in India.

(a) In the case of the Balance Sheet, of the state of affairs of the Party as at 31st March, 2018; and

(b) In the case of the Income and Expenditure account, of the Excess of Income over Expenditure; and

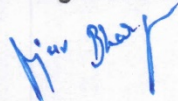
We further report that:

i) We have obtained all the information and explanations which to the best of our knowledge and belief were necessary for the purpose of our audit.

ii) In our opinion proper books of account have been kept by the Party so far as it appears from our examination of those books.

iii) The Balance Sheet and Income and Expenditure Account dealt with by this Report are in agreement with the books of account;

For R Bhargav & Associates
Chartered Accountants
Firm Registration No.: 026587N

Rajeev Bhargav
Proprietor
Membership No.: 516737

Place: New Delhi
Date: 01.09.2018

SWARNA BHARAT PARTY

G-249, PALAM VIHAR, GURUGRAM -122017

BALANCE SHEET AS AT 31ST MARCH 2018

Liabilities	31.03.2018	Amt in Rupees 31.03.2017
General Reserves	1,51,988.00	88,825.00
Sundry Creditor / Payables	25,121.00	5,000.00
Other Advances	-	8,140.00
Total	1,77,109.00	1,01,965.00
Assets		
Fixed assets	25,461.00	-
Cash in Hand	2,085.00	2,085.00
Balance with Banks	1,49,089.00	97,351.00
Other Receivable	474.00	2,529.00
Total	1,77,109.00	1,01,965.00

As per our report of even date

For R Bhargav & Associates
Firm Registration No.: 026587N
Chartered Accountants

Rajeev Bhargav

Rajeev Bhargav
Proprietor
Membership No.: 516737

[Signature]
Treasurer

[Signature]
Secretary

Place: New Delhi
Date: 01st September, 2018

SWARNA BHARAT PARTY

G-249, PALAM VIHAR, GURUGRAM -122017

INCOME AND EXPENDITURE ACCOUNT FOR THE YEAR ENDED 31ST MARCH 2018

		Amt in Rupees
INCOME	31st March,18	31st March, 17
DONATION	3,25,642.00	3,17,602.00
MEMBERSHIP FEES	26,212.00	8,200.00
Total	<u>3,51,854.00</u>	<u>3,25,802.00</u>
EXPENSES		
Professional Charges	2,080.00	33,275.00
Salary	88,000.00	1,78,835.00
Audit Fees	-	5,000.00
Rent expense	-	36,831.00
Conveyance Expenses	53,598.00	15,244.00
Printing and Stationery	15,566.00	9,247.00
Staff welfare	9,039.00	4,640.00
Bank charges	7,012.00	2,514.00
Courier Charges	-	838.00
Internet and Communication charges	15,537.00	-
Promotional Expenses	85,764.00	-
Repair and Maintenance	12,095.00	-
Total	<u>2,88,691.00</u>	<u>2,86,424.00</u>
Balance being surplus transferred to General Reserves	63,163.00	39,378.00

As per our report of even date

For R Bhargav & Associates
Firm Registration No.: 026587N
Chartered Accountants

Rajeev Bhargav
Rajeev Bhargav
Proprietor
Membership No.: 516737

Place: New Delhi
Date: 01st September, 2018

[Signature]
Treasurer

[Signature]
Secretary

COPY OF REPORT ON DONATIONS SENT TO ELECTION COMMISSION

Scanned copy

Swarna Bharat Party

G-249 Palam Vihar, Gurgaon 122017

info@swarnabharat.in, <http://swarnabharat.in/>

Registered with Election Commission of India: 56/102/2013/PPS-1

National President: Dipinder Sekhon Secretary: Bhoopendra Singh Kanaujia

Liberty first

To,
Election Commission of India,
Nirvachan Sadan, Ashoka Road,
New Delhi – 110001

Date: 17/04/2018

Subject:-Submission of Report under Sec. 29C(3) of Representation of the People Act,1951 in Form No.24A format – Regarding Registration No. 561022013PPS1

Respected Sir/Madam,

We herewith submit FORM – 24 A containing the details of Donations received from individuals who have contributed more than Rs.20, 000/- as required Under Sec.29C(3) of the Representation of the People Act, 1951 for your kind appraisal in respect of the Financial Year 2017-18.

Thanking You,

For Swarna Bharat Party

Bhoopendra Singh Kanaujia
Secretary

Swarna Bharat Party

G-249 Palam Vihar, Gurgaon 122017

info@swarnabharat.in, <http://swarnabharat.in/>

Registered with Election Commission of India: 56/102/2013/PPS-1

National President: Dipinder Sekhon Secretary: Bhoopendra Singh Kanaujia

Liberty first

FORM NO.24A

(See rule 85B)

This form should be filled with the Election Commissioner before the due date for furnishing a return of the political party's income of the concerned financial year under section 139 of the Income Tax Act, 1961(43 of 1961) and a certificate to this effect should be attached with the income tax return to claim exemption under the income tax act, 1961(43 of 1961)

No.	Particulars	Details
1.	Name of Political Party	Swarna Bharat Party
2.	Status of the Political Party	Unrecognized
3.	Address of the headquarters of the Political Party	G-249, Palam Vihar, Gurgaon, Haryana – 122017
4.	Date of Registration of Political Party with the Election Commission	16 th June, 2014
5.	Permanent Account Number(PAN) and Income tax Ward/ Circle where return of the political party is filled	AALAS5994H

Details of contributions received, in excess of rupees twenty thousand during financial year– 2017-18

S. No.	Name & Complete address of the Contributing person or Company	PAN(if any) & Income Tax Ward/Circle	Amount of Contribution (Rs.)	Mode of Contribution Cheque/ Draft/ Cash
1.	Prém Kumar Sabhlok G – 249, Palam Vihar, Gurgaon, Haryana - 122017	ABFPS8586D	40,000/-	Cheque
2.	Gurcharan Das 124, Jor Bagh, New Delhi - 110003	ABRPD6894P	1,50,000/-	NEFT
3.	Rahul Pandit 44-395 Tirumala Nagar, Hyderabad, Telangana - 500040	AHMPP6193Q	52,000/-	NEFT

Swarna Bharat Party

G-249 Palam Vihar, Gurgaon 122017

info@swarnabharat.in, <http://swarnabharat.in/>

Registered with Election Commission of India: 56/102/2013/PPS-1

National President: Dipinder Sekhon Secretary: Bhoopendra Singh Kanaujia

Liberty first

From Companies other than Government Companies: NIL

S. No.	Name & Complete address of the Contributing person of Company	PAN(if any) & Income Tax Ward/Circle	Amount of Contribution (Rs.)	Mode of Contribution cheque/Draft/Cash
	NIL			

*In case of payment by cheque/demand draft, indicate name of the bank and branch on which cheque / demand draft has been drawn.

In case contributor is a company, whether the conditions is laid down under Section 182A of the Companies Act, 2013 have been complied with. (A copy of the certificate to this effect obtained from the company should be attached): Not Applicable

Verification

I, Shri Bhoopendra Singh Kanaujia S/o Balwant Singh solemnly declare that to the best of my knowledge and belief, the information given in this form is correct, complete and truly stated.

I, further declare that I am verifying this Form in my capacity as a Secretary on behalf of the political party above named and I am also competent to do so.

Date: New Delhi

Place: 17th April, 2018

For Swarna Bharat Party

Bhoopendra Singh Kanaujia
Secretary

Also available on the party website.

COPY OF INCOME TAX RETURN OF THE PARTY, 2017-18

Scanned copy of the income tax return

INDIAN INCOME TAX RETURN ACKNOWLEDGEMENT [Where the data of the Return of Income in Form ITR-1 (SAHAJ), ITR-2, ITR-3, ITR-4, ITR-5, ITR-6, ITR-7 transmitted electronically with digital signature]						Assessment Year 2018-19		
PERSONAL INFORMATION AND THE DATE OF ELECTRONIC TRANSMISSION	Name SWARNA BHARAT PARTY				PAN AALAS5994H			
	Flat/Door/Block No G 249		Name Of Premises/Building/Village		Form No. which has been electronically transmitted ITR-7			
	Road/Street/Post Office		Area/Locality Palam Vihar		Status AOP/BOI			
	Town/City/District Gurgaon, Gurgaon		State HARYANA		Pin/Zip Code 122017		Aadhaar Number/Enrollment ID	
	Designation of AO(Ward/Circle) CIRCLE 4(1) GURGAON				Original or Revised ORIGINAL			
	E-filing Acknowledgement Number 295903271180918				Date(DD/MM/YYYY) 18-09-2018			
	1	Gross total income				1	0	
	2	Deductions under Chapter-VI-A				2	0	
	3	Total Income				3	0	
	3a	Current Year loss, if any				3a	0	
4	Net tax payable				4	0		
5	Interest and Fee Payable				5	0		
6	Total tax, interest and Fee payable				6	0		
COMPUTATION OF INCOME AND TAX THEREON	7	Taxes Paid		a	Advance Tax	7a	0	
				b	TDS	7b	0	
				c	TCS	7c	0	
				d	Self Assessment Tax	7d	0	
				e	Total Taxes Paid (7a+7b+7c+7d)	7e	0	
	8	Tax Payable (6-7e)				8	0	
	9	Refund (7e-6)				9	0	
	10	Exempt Income	Agriculture		0		10	63163
			Others		63163			

This return has been digitally signed by Bhoopendra Singh Kanaujia in the capacity of Secretary

having PAN AIWPK9438N from IP Address 182.64.88.13 on 18-09-2018 at Gurgaon

Dsc SI No & issuer 2378726482546526975CN=SafeScript sub-CA for RCAI Class 2 2014,OU=Sub-CA,O=Sify Technologies Limited,C=IN

Also available on the party website.